

Strategia Rozwoju Gminy Konopiska **na lata 2024-2030**

Opracowanie:

Urząd Gminy Konopiska

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe komórek organizacyjnych Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2022 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY KONOPISKA.....	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	7
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	12
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	16
4.1. Ocena sytuacji Gminy.....	17
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	20
5. ANALIZA SWOT Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ....	22
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY KONOPISKA	25
1. Misja i wizja	25
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	27
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Konopiska oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	39
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.	49
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	54
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	57
ZAŁĄCZNIK NR 1: DIAGNOZA	60
ZAŁĄCZNIK NR 2: WZÓR ANKIETY	106
ZAŁĄCZNIK NR 3: TABELA EWALUACYJNA.....	111

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązującym w Gminie Konopiska, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Prace nad Strategią rozpoczęto w czerwcu 2023 roku, kiedy to Wójt Gminy Konopiska podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr 454/LVIII/2023 Rady Gminy Konopiska z dnia 13 czerwca 2023 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030, w tym trybu konsultacji. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębił podczas spotkań z Zespołem Strategicznym oraz mieszkańcami i interesariuszami Gminy, przeprowadzonych w formie warsztatów (warsztat diagnostyczny oraz warsztat strategiczny) oraz badania ankietowego przeprowadzonego w formie kwestionariusza online. Warsztaty z Zespołem Strategicznym przeprowadzone zostały metodą design thinking polegającą na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Efektem tej metody jest wypracowanie niestandardowych rozwiązań i rozwój innowacji. Podczas warsztatów diagnostycznych uczestnicy dyskutowali na temat sytuacji Gminy w obszarach: edukacji, ochrony środowiska, społeczności, zdrowia, gospodarki, promocji, turystyki, kultury, infrastruktury, komunikacji, bezpieczeństwa – z punktu widzenia różnych grup społecznych (rodziców, młodzieży, dzieci, seniorów, przedsiębiorców, rolników, inwestorów, turystów, nauczycieli, pracowników Urzędu, itp.). Podczas pracy w grupach zdefiniowano obszary problemowe, wskazano mocne i słabe strony Gminy oraz szanse na jej rozwój, a także zagrożenia, które mogą osłabić oddziaływanie silnych stron i uniemożliwić wykorzystanie szans. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe, nad którymi pracowano podczas drugich warsztatów – strategicznych. Ze zdiagnozowanych obszarów problemowych wynikają cele strategiczne, które podzielone są na cele operacyjne. Dla celów strategicznych wyznaczone zostały zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Ponadto w trakcie tego spotkania wypracowano misję oraz wizję Gminy Konopiska.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii.

Dodatkowo pracowników Urzędu Gminy Konopiska wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

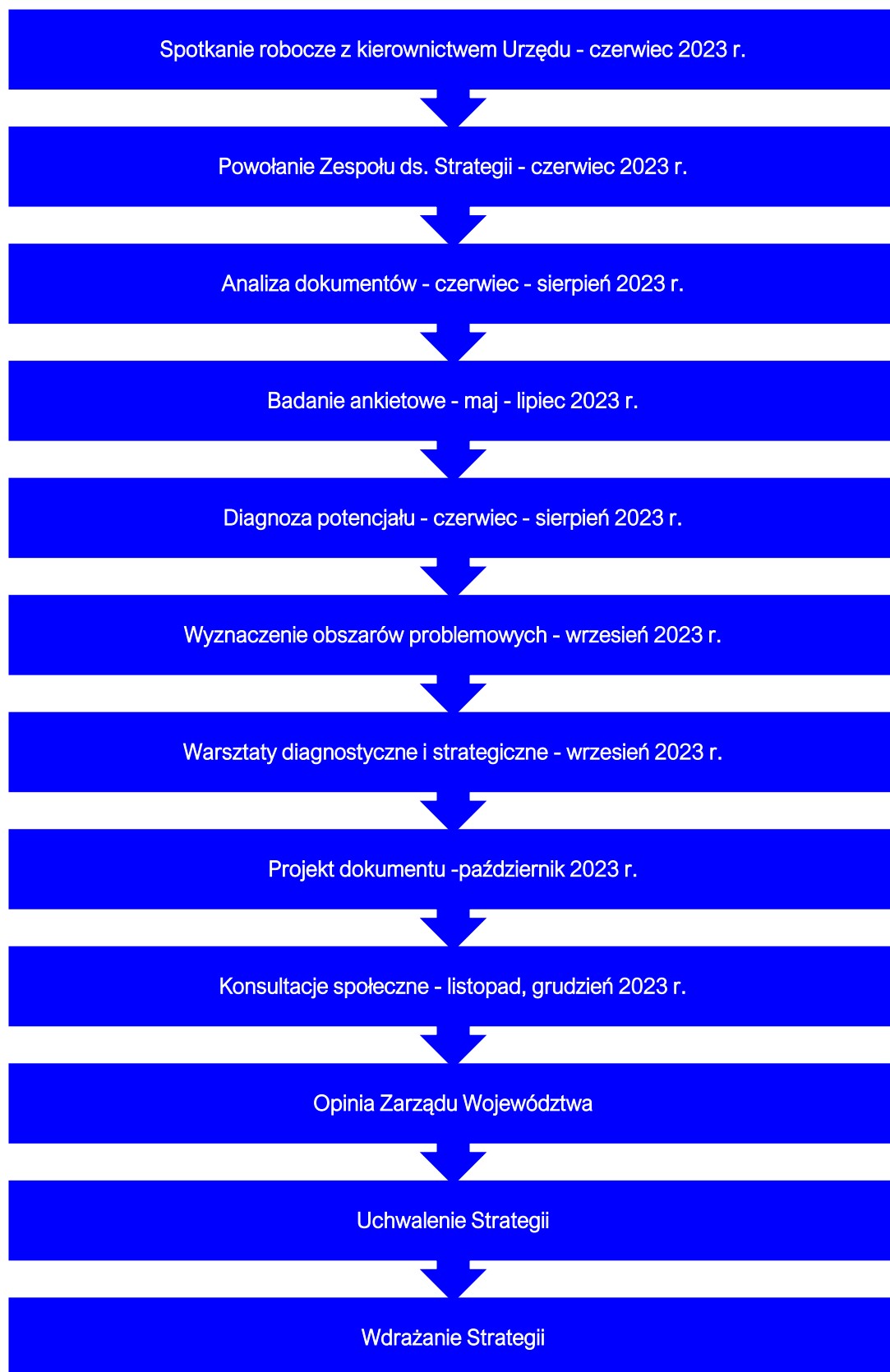
1. Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
2. Iwona Nowacka – Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
3. Maja Czyż – Starsza Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego – koordynator projektu,
4. Aleksander Orbach – Młodszy Specjalista ds. strategii i rozwoju lokalnego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KONOPISKA NA LATA 2024-2030

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto również pod uwagę zapisy poprzedniej, nieaktualnej Strategii Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2016-2020 roku.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategii:

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY KONOPISKA

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Informacje ogólne

Gmina Konopiska (według Klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski, która została opracowana na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego Polskiej Akademii Nauk) jest Gminą strefy zewnętrznej obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych. Badana jednostka położona jest w północnej części województwa śląskiego i zachodniej części powiatu częstochowskiego, na granicy z Gminą Blachownia od strony północnej, Gminami Starcza i Woźniki od strony południowej, powiatem lublinieckim od strony zachodniej i Gminą Poczesna od strony wschodniej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 roku Gminę zamieszkiwało 10 778 osób, co w przeliczeniu na powierzchnię (78,65 km²) wynosiło 137,1 os/km².

Gmina Konopiska składa się z 12 sołectw oraz 15 miejscowości: Aleksandria Pierwsza, Aleksandria Druga, Hutki, Jamki, Kowale, Kopalnia, Konopiska, Korzonek, Leśniaki, Łaziec, Rększowice, Walaszczyki, Wąsosz, Wygoda, Kijas.

Miejscowość Kowale przynależy do sołectwa Jamki, miejscowość Leśniaki do sołectwa Korzonek, natomiast miejscowość Kijas przynależy do sołectwa Wygoda. Największymi, pod względem powierzchni, sołectwami w Gminie są: Aleksandria Pierwsza, Konopiska oraz Aleksandria Druga.

Gminę Konopiska od ośrodka powiatowego – miasta Częstochowa, dzieli w linii prostej ok. 15 km, co przekłada się na odległość czasową wynoszącą ok. 20 min podróży samochodem. Gminę od ośrodka wojewódzkiego dzieli z kolei odległość wynosząca ok. 68 km. Odległość czasowa do Katowic wynosi ok. 50 min podróży samochodem.

Wnioski:

1. Gmina znajduje się w strefie podmiejskiej miasta Częstochowa oraz ulega procesom związanym z postępującą suburbanizacją.
2. Gmina charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną względem dużych ośrodków lokalnych oraz regionalnych.

Transport i łączność

Układ transportowy na terenie Gminy Konopiska tworzą: Autostrada A1, drogi wojewódzkie (29,8 km), drogi powiatowe (21,2 km) i drogi gminne (ok. 87,9 km). Podstawowymi ciągami drogowymi pozostają drogi wojewódzkie:

1. nr 904 relacji Blachownia-Kolonia Poczesna – przebiegająca przez Gminę Konopiska na osi północ-południe. Droga ta zapewnia mieszkańcom Gminy połączenie komunikacyjne z drogą krajową nr 46 w Blachowni oraz drogą krajową nr 91 w Kolonii Poczesnej,
2. nr 907 relacji Niewiesz-Wygoda – przecina Gminę na osi wschód-zachód oraz przebiega przez centrum jednostki. Droga ta prowadzi do węzła autostradowego „Zawodzie”,
3. nr 908 relacji Częstochowa-Tarnowskie Góry – ten szlak komunikacyjny przebiega przez wschodnią część Gminy Konopiska i prowadzi do ośrodka powiatowego – miasta Częstochowa.

Gmina Konopiska charakteryzuje się dobrze rozwiniętą siecią transportową. Obecność połączenia o znaczeniu ponadnarodowym wraz z węzłem, pozytywnie wpływa na dostępność komunikacyjną jednostki. Ponadto liczne drogi wojewódzkie znajdujące się na terenie Gminy zapewniają połączenie z sąsiadującymi miejscowościami oraz ośrodkiem powiatowym.

Przez teren Gminy nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższy dworzec kolejowy PKP znajduje się w mieście Częstochowa – „Częstochowa Osobowa”. Obiekt ten obsługuje podróżnych korzystających z 8 linii kolejowych.

Na terenie Gminy Konopiska funkcjonuje autobusowy transport publiczny, którego operatorem jest firma GTV BUS Sp. z o.o. Autobusy poruszają się według wytyczonych rozkładów jazdy, które obejmują wszystkie miejscowości znajdujące się na terenie badanej jednostki. Komunikacja publiczna na terenie Gminy dla korzystających z niej podróżnych jest bezpłatna.

Wnioski:

1. Główną część sieci komunikacyjnej Gminy stanowią drogi wojewódzkie, które zapewniają mieszkańcom jednostki połączenie z sąsiadującymi Gminami.
2. Obecność na terenie Gminy drogi szybkiego ruchu wraz z węzłem pozytywnie oddziałuje na procesy rozwojowe jednostki oraz wpływa na jej dostępność komunikacyjną.
3. Stwierdzono potrzebę rozbudowy sieci dróg rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych zapewniających połączenie pomiędzy miejscowościami w Gminie.
4. Przeprowadzane działania modernizacyjne oraz rozbudowa siatki drogowej na terenie Gminy powinna uwzględniać działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, takie jak np. rozbudowa brakującego oświetlenia ulicznego, tworzenie aktywnych przejść dla pieszych.
5. W celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, ograniczenia jego natężenia (zwłaszcza na krótkich odcinkach), zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza pochodzącego z tzw. emisji liniowej oraz poprawy komfortu korzystania z dróg przez wszystkich użytkowników należy zadbać o stworzenie systemu ścieżek rowerowych, połączonego z infrastrukturą rowerową na terenie całego kraju.
6. Podczas realizacji wszystkich inwestycji drogowych należy stosować zasadę zrównoważonego rozwoju i z ostrożnością podchodzić do konieczności usuwania drzew.

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Wszelkie działania rozwojowe podejmowane przez Gminę Konopiska wykazują spójność z dokumentami planistycznymi wyższego szczebla, do których należą: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+. Na bazie wymienionych dokumentów Gmina włączona została w Obszar Strategicznej Interwencji OSI Subregion Północny oraz w Miejski Obszar Funkcjonalny Aglomeracji Częstochowskiej. Ponadto Gmina Konopiska ujęta została w Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego.

Głównym dokumentem regulującym politykę przestrzenną w Gminie jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W dokumencie tym zawarte zostały kierunki zagospodarowania przestrzennego jednostki oraz lokalne zasady zagospodarowania.

Do 2022 roku w Gminie Konopiska przyjętych zostało 64 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które swoim zasięgiem objęły 1 447 ha – 18,4% powierzchni całkowitej jednostki.

W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne, które zajmują 59% powierzchni całkowitej Gminy. W ogólnej powierzchni użytków rolnych największą grupę stanowią grunty orne (ok. 60%) oraz łąki trwałe (ok. 25%). Na obszarze Gminy Konopiska dominują gleby V i VI klasy bonitacyjnej, utworzone głównie z piasków, żwirów, gliny oraz torfu.

Sieć osadnicza w Gminie Konopiska składa się przede wszystkim z niskiej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, która skoncentrowana jest wokół głównych arterii komunikacyjnych poszczególnych miejscowości. Ponadto na terenie jednostki występują rozdrobnione gospodarstwa rolne, o przeciętnej powierzchni 1-5 ha.

Wnioski:

1. Na terenie Gminy dominują gleby orne słabej lub najslabszej jakości. Dodatkowo produkcja rolna oparta jest o rozdrobnione gospodarstwa, które nie przekraczają 5 ha powierzchni. Kształtujące się w ten sposób uwarunkowania wpływają na zanik funkcji rolniczej w Gminie oraz przekształcanie istniejących działek rolnych na działki budowlane lub inwestycyjne.
2. Miejscowość Konopiska stanowi centrum usługowo-administracyjne Gminy.
3. Zauważa się konieczność zwiększenia udziału powierzchni Gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co umożliwi racjonalizację działań i zamierzeń realizowanej przez władze jednostki polityki przestrzennej.

Walory przyrodnicze i kulturowe

Na terenie Gminy Konopiska znajdują się różne formy ochrony przyrody. Zlokalizowane są one, przede wszystkim w zachodniej części jednostki.

Wśród występujących form ochrony przyrody należy wymienić Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą oraz Obszar Natura 2000 Bagno w Korzonku. Park, razem z otuliną, zajmuje łączną powierzchnię ponad 51 tys. ha i przebiega przez trzy powiaty województwa śląskiego. Obszar ten charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem rzeźby terenu oraz występowaniem licznych gatunków fauny i flory. Ponadto na terenie Parku Krajobrazowego znajduje się Obszar Natura 2000 Bagno w Korzonku, który ustanowiony został na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG (dyrektywa siedliskowa). Obszar ten zajmuje łączną powierzchnię 12,2 ha. Na jego terenie znajdują się dwa duże zbiorniki wodne oraz torfowisko. Miejsce to jest siedliskiem rzadkich gatunków ptaków.

Walory przyrodnicze Gminy Konopiska pozytywnie wpływają na jej atrakcyjność turystyczną. Na terenie jednostki znajduje się zbiornik wodny Pająk, który powstał w wyniku spiętrzania rzeki Konopki. Zalew stanowi jedno z głównych miejsc do wypoczynku oraz rekreacji w Gminie. Przy akwenu powstała mała infrastruktura w postaci boisk sportowych, drewnianych altan oraz miejsc przeznaczonych do grillowania. Ponadto jednostka charakteryzuje się wysoką lesistością (32,4%), co dodatkowo stanowi istotny walor turystyczny. W Gminie występują również liczne gospodarstwa agroturystyczne i edukacyjne, które poprzez swoją działalność przyczyniają się do rozpowszechniania wiedzy na temat ekologii i ochrony środowiska. Walory kulturowe w Gminie Konopiska związane są także ze sferą sakralną. Ze względu na uwarunkowania historyczne, na terenie jednostki powstały 3 kościoły, cmentarze oraz kapliczki. Ponadto, w okresie od XVI do XVIII wieku obszar jednostki wchodził w skład dóbr klasztoru jasnogórskiego.

Wnioski:

1. Zachodnia część Gminy cechuje się wysokimi walorami krajobrazowymi, które sprzyjają prowadzeniu działalności turystyczno-rekreacyjnej.
2. Obiekty sakralne zlokalizowane na terenie Gminy oraz bliskość Sanktuarium na Jasnej Górze w Częstochowie może przyczynić się do rozwoju turystyki pielgrzymkowej.

3. Obecna baza obiektów rekreacyjnych i turystycznych, a przede wszystkim Zalew Pająk stanowi potencjał do rozwoju turystyki weekendowej na terenie Gminy Konopiska.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Gospodarka lokalna i rynek pracy

Na terenie Gminy Konopiska w 2022 roku zarejestrowane były 1 133 podmioty gospodarcze, skupione głównie na działalności w obszarze handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych (włączając w to motocykle), budownictwa oraz przetwórstwa przemysłowego.

W Gminie zaobserwować można wzrost liczby zarejestrowanych działalności gospodarczych w latach 2018-2022 o 205 podmiotów, co przekłada się na dynamikę zmian na poziomie 118%. Na przestrzeni okresu badań był to jeden z najwyższych wyników na tle powiatu częstochowskiego. Zjawisko to świadczy o postrzeganiu Gminy Konopiska jako atrakcyjnego miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej oraz rosnącej aktywności gospodarczej mieszkańców jednostki.

Stopa bezrobocia w Gminie Konopiska w 2022 roku wynosiła 2,5%, tym samym zrównując się ze średnią powiatu częstochowskiego (2,6%) oraz będąc niższą niż średnia województwa śląskiego (3,7%).

Ponadto, na terenie jednostki wykształciło się regionalne „zagłębie” tekstylne. W Gminie funkcjonują liczne przedsiębiorstwa działające w obszarze produkcji oraz sprzedaży odzieży ślubnej – sukien i garniturów.

Wnioski:

1. W Gminie Konopiska zauważa się wzrost liczby przedsiębiorstw.
2. Działające na terenie Gminy przedsiębiorstwa skupione są głównie w branżach: handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych (włączając w to motocykle), budownictwa, przetwórstwa przemysłowego oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.
3. Dalszy rozwój gospodarczy Gminy mogą zapewnić działania w obszarze terenów inwestycyjnych przy Autostradzie A1 lub potencjalna współpraca z Gminą Poczesna w tym zakresie.

Infrastruktura i środowisko – urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody na terenie Gminy Konopiska jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji okręgu Częstochowskiego S.A. Działania te realizowane były z wykorzystaniem infrastruktury znajdującej się w Gminie – zbiorczych ujęć wody w Ręszowicach i Konopiskach, oraz dwóch stacji uzdatniania wody. Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w 2021 roku wynosił 89%.

Sieć kanalizacyjna w Gminie Konopiska również utrzymywana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji okręgu Częstochowskiego S.A. Zanieczyszczenia płynne pochodzące z terenu jednostki oczyszczane są w Oczyszczalni Ścieków „Warta” S.A. w Częstochowie. Ponadto na terenie Gminy, w miejscowościach Aleksandria i Hutki znajdują się oczyszczalnie przyzakładowe (oczyszczalnia w Hutkach była nieczynna na koniec 2022 roku). Do 2021 roku 76,1% mieszkańców jednostki zostało przyłączonych do sieci kanalizacyjnej. W przyszłości Gmina planuje zrealizować inwestycję związaną z rozbudową kanalizacji sanitarnej oraz budową nowej oczyszczalni ścieków.

Udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej w Gminie Konopiska wynosił w 2021 roku 24,2 %. Zaopatrywanie w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ogrzewania, wśród których zdecydowanie przeważają te na paliwa stałe. Ma to niekorzystny wpływ na jakość powietrza w Gminie, co prowadzi do degradacji środowiska przyrodniczego.

Mieszkańcy Gminy posiadają dostęp do Internetu szerokopasmowego oraz usług telekomunikacyjnych, których dostawcami są firmy „SpiderNET” oraz „LiveNet”.

Wnioski:

1. Dominującym źródłem ciepła w Gminie są piece zasilane na paliwa stałe.
2. Konieczna jest rozbudowa sieci gazociągowej na terenie Gminy oraz termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz prywatnych, w celu zmniejszenia emisji niskiej.
3. Żadna miejscowość w Gminie nie została wykluczona cyfrowo, ze względu na brak dostępu do Internetu.

Gospodarka odpadami oraz działalność w zakresie ochrony środowiska

W 2022 roku podmiotami odpowiedzialnymi za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych pochodzących z nieruchomości zamieszkałych oraz niezamieszkałych były przedsiębiorstwa: PZOM STRACH Sp. z o.o. Sp. komandytowa, PBI sp. jawna, STRACH I SYNOWIE sp. z o.o., Wywóz Nieczystości oraz Przewóz Ładunków Wiesław Strach, REMODNIS sp. z o.o., OUTRECO sp. z o.o. oraz PREZERO sp. z o.o. Odbiór odpadów podzielony został na 6 frakcji (odpady zmieszane, biodegradowalne, papier, szkło, popiół oraz tworzywa sztuczne i metale).

Systemem gospodarki odpadami w 2022 roku objętych było 9 347 mieszkańców Gminy. Mieszkańcy mogli korzystać również z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) w Konopiskach.

W latach 2018-2022 nieznacznie spadła liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. W badanym okresie wzrosła jednak łączna ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie Gminy. Pozytywnym aspektem był wzrost udziału odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów, który w 2018 roku wynosił 24%, a w 2022 roku – 58%. Pod względem poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, Gmina osiągnęła w 2020 roku poziom 57%, spełniając tym samym stan wymagany. Dodatkowo, poziom recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych na terenie jednostki w latach 2018-2020 przewyższał wymagany stan minimalny. Dodatkowo w 2022 roku Gmina spełniła warunki dotyczące poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Działania z zakresu ochrony środowiska w Gminie Konopiska realizowane są w oparciu o Program Ochrony Środowiska dla Gminy Konopiska na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2027. Ponadto w 2022 roku Gmina zrealizowała założenia zawarte w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Konopiska. Celem nadrzędnym dokumentów jest identyfikacja problemów oraz ich rozwiązywanie w oparciu o zestaw komplementarnych działań. Głównym kierunkiem interwencji była wymiana starych źródeł ciepła oraz usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Wnioski:

1. Liczba zebranych odpadów na 1 mieszkańca powoli wzrasta.
2. Gmina spełnia wymagane normy w zakresie przygotowania do recyklingu odpadów.
3. Postępujące zanieczyszczenie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania

te powinny być związane w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

4. Należy dalej realizować szereg jednorocznych i wieloletnich programów związanych z ochroną środowiska, które w kompleksowy sposób odpowiadają na zdiagnozowane problemy, w tym w szczególności programy przydomowych oczyszczalni ścieków, zbiorników małej retencji.

Stan finansów samorządowych

W latach 2017-2021 dochody w Gminie Konopiska wzrosły o 55%, z 42,7 mln zł do 66,2 mln zł. Największy wzrost dochodów odnotowano na przełomie 2018 i 2019 roku, co podyktowane zostało sprzedażą majątku oraz wzrostem wartości otrzymanej subwencji ogólnej. W przypadku wydatków poczynionych z budżetu Gminy, najwięcej środków wydatkowano w 2018 i 2022 roku. We wskazanych latach realizowane były inwestycje związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej, remontami dróg gminnych oraz modernizacją stanu bazy dydaktycznej w placówkach edukacyjnych.

W strukturze dochodów Gminy Konopiska zaobserwować można niewielki udział dochodów własnych w dochodach ogółem, który kształtował się na poziomie ok. 22% w latach 2017-2022. Jest to sytuacja niekorzystnie wpływająca na samodzielność finansową Gminy i uzależniającą ją w znacznym stopniu od pozyskiwania środków zewnętrznych. W 2022 roku uzyskane przez Gminę dotacje i subwencje stanowiły 56% dochodów ogółem. Dochody własne bez PIT i CIT oraz udziały w podatkach centralnych stanowiły odpowiednio 21% i 23%.

Potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma pozostałych do wydatkowania środków finansowych po pokryciu wszystkich wydatków bieżących i spłacie zaplanowanych obecnie rat kapitałowych spadnie.

Wnioski:

1. Niekorzystną sytuacją jest niewielki udział dochodów własnych Gminy w strukturze dochodów ogółem, który uzależnia ją finansowo w znacznym stopniu od środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.
2. Potencjał inwestycyjny Gminy na następne lata kształtuje się na dosyć niskim poziomie. Należy zintensyfikować działania jednostki, które umożliwią pozyskiwanie większej ilości środków ze źródeł zewnętrznych.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, Gminę Konopiska w 2022 roku zamieszkiwało 10 778 osób, co stanowiło ok. 8% wszystkich mieszkańców powiatu częstochowskiego. Gęstość zaludnienia, a więc liczba osób w przeliczeniu na 1 km² wynosiła 137,1 os./km². Była to wówczas jedna z najwyższych wartości w całym powiecie częstochowskim. Dane statystyczne z lat 2018-2022 wskazują, że liczba mieszkańców Gminy wzrosła. Analizując wskaźniki demograficzne dla jednostki we wskazanym okresie, zaobserwować można najwyższy w powiecie, napływ ludności. Oznacza to, że Gmina charakteryzuje się wysokimi walorami osiedleńczymi. Dodatkowo saldo migracji, kształtujące się w 2022 roku na poziomie 9,75 promili rekompensowało ujemną wartość przyrostu naturalnego, która wyniosła -6,22 promili. Na przestrzeni okresu badań zaobserwowano powolny spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym (5%), przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (7%) oraz poprodukcyjnym (9%).

Wnioski:

1. Gmina Konopiska podlega procesom związanym z suburbanizacją miasta Częstochowa, co pozytywnie wpływa na wzrost liczby mieszkańców Gminy.
2. Działania Gminy powinny skupiać się na zachęcaniu ludzi młodych, w szczególności osób w wieku kreatywnym (25-34 lata), do osiedlania się na jej terenie.
3. Rosnący odsetek osób starszych w Gminie Konopiska będzie w przyszłości prowadził do zwiększenia zapotrzebowania na usługi dedykowane seniorom.

Kapitał społeczny – żłobki, przedszkola oraz oświata

Opieka nad dziećmi powyżej 3 roku życia sprawowana jest w ramach pięciu publicznych przedszkoli znajdujących się w Konopiskach, Kopalni, Rększowicach, Aleksandrii i Hutkach, dwóch oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych w Łażcu i Jamkach Korzonku oraz dwóch niepublicznych placówek przedszkolnych w Wygodzie i Aleksandrii. W miejscowości Wygoda, funkcjonuje niepubliczny Klub Dziecięcy i Niepubliczne Przedszkole Lingwistyczne „Oxford for Kids”, oferujące 20 miejsc dla dzieci do lat 3. W 2022 roku wychowaniem przedszkolnym objętych zostało łącznie 410 dzieci. Jak podają dane statystyczne, w 2019 roku 100% najmłodszych mieszkańców Gminy uczęszczało do placówek przedszkolnych. Na przestrzeni badanego okresu (2017-2021) średni odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym przewyższał wyniki dla powiatu oraz województwa.

Na obszarze Gminy funkcjonuje 7 szkół podstawowych. Największą placówką, pod względem liczby uczniów, stanowi Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Konopiskach – uczęszcza do niej 282 uczniów, podzielonych na 15 oddziałów klasowych. Tym samym średnia wielkość oddziału wynosi 18,8 uczniów, a na jednego nauczyciela przypada średnio 9 dzieci. Drugą co do wielkości placówką w Gminie jest Szkoła Podstawowa w Aleksandrii, gdzie uczęszcza 163 uczniów w ramach 9 oddziałów. Średnia wielkość oddziału wynosi 18,1, a na jednego nauczyciela przypada średnio 10 uczniów. W pozostałych szkołach liczba uczniów zawiera się w przedziale od 60 do 88 osób, a średnia liczba oddziałów klasowych wynosi 7.

W 2022 roku łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy wraz z klasami “0” wyniosła 838 osób.

Wnioski:

1. Należy dalej rozwijać politykę żłobkową oraz dążyć do utworzenia na terenie Gminy publicznego żłobka, aby umożliwić rodzicom szybszy powrót na rynek pracy.
2. Zaleca się stałe podnoszenie jakości kształcenia podstawowego w szkołach znajdujących na obszarze Gminy poprzez modernizację infrastruktury szkolnej oraz doposażenie bazy dydaktycznej w poszczególnych placówkach.
3. Gmina Konopiska w kwestii egzaminów ósmoklasisty osiąga wyższe wyniki na tle średnich dla powiatu częstochowskiego oraz województwa śląskiego.

Kultura i sport

Podmiotami odpowiedzialnymi za propagowanie idei kultury oraz sportu na terenie Gminy jest Gminne Centrum Kultury i Sportu w Konopiskach oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Konopiskach. W ramach swojej działalności GCKiS organizuje zajęcia sportowe, taneczne, plastyczne oraz muzyczne. Ponadto placówka ta jest głównym organizatorem imprez cyklicznych na terenie Gminy. Dodatkowo Gminne Centrum Kultury i Sportu prowadzi świetlicę wiejską w miejscowości Kopalnia.

Na terenie Gminy funkcjonuje również Kompleks Rekreacyjno-Sportowy ze Stadionem Lekkoatletycznym im. Ireny Szewińskiej. Obiekt ten zlokalizowany jest nad zalewem Pająk

w miejscowości Konopiska. Stadion jest miejscem, na którym odbywają się liczne imprezy sportowe, m.in. Dziecięcy Memoriał Ireny Szewińskiej. W Gminie znajdują się także boiska typu „Orlik”, place zabaw, siłownie zewnętrzne oraz Gminna Hala Sportowa w Konopiskach.

Wnioski:

1. Gmina dysponuje dobrze rozwiniętą bazą obiektów rekreacyjno-sportowych, a oferta kulturalna jest szeroka i jakościowa.
2. Oferta kulturalno-sportowa Gminy powinna być promowana, celem zwiększenia grupy odbiorców zarówno z terenu Gminy jak i spoza.
3. W związku z rosnącą liczbą seniorów w Gminie należy w przyszłości dostosować ofertę zajęć sportowych do ich potrzeb (np. zajęcia rehabilitacyjne).

Bezpieczeństwo publiczne

Za utrzymanie porządku publicznego w Gminie Konopiska odpowiada Komisariat Policji w Blachowni, w którym zatrudnionych jest 28 funkcjonariuszy. Komisariat ten podlega pod Komendę Miejską Policji w Częstochowie. Ponadto, nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają również strażacy ratownicy zrzeszeni w 6 jednostkach Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP). Jednostki znajdujące się w Konopiskach oraz Rększowicach funkcjonują w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Oznacza to, że ich rejonem operacyjnym jest powiat częstochowski.

W celu poprawy bezpieczeństwa publicznego zainstalowano w Gminie monitoring wizyjny, który obejmuje budynek Urzędu Gminy Konopiska.

Wnioski:

1. Należy stale zwiększać poczucie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez rozbudowę sieci monitoringu wizyjnego, rozbudowę brakującego oświetlenia ulicznego oraz budowę nowych przejść dla pieszych.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Konopiska funkcjonują liczne organizacje pozarządowe, które ściśle współpracują z władzami samorządowymi w celu realizacji zadań z zakresu sfery publicznej. Stowarzyszenia te mają umożliwić rozwój różnych pasji i zainteresowań wśród mieszkańców Gminy, a także umożliwić ich integrację.

Gmina Konopiska współpracuje również z innymi jednostkami samorządowymi w ramach członkostwa w następujących związkach i porozumieniach: Śląski Związek Gmin i Powiatów, Lokalna Grupa Działania „Bractwo Kuźnic”, Stowarzyszenie do spraw Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Subregionu Północnego Województwa Śląskiego, Związek Komunalny Gmin ds. Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Częstochowie, Związek Gmin „Porozumienie Gospodarczo-Turystyczne Gmin Górnej Małej Panwi i Górnej Liswarty” z siedzibą w Lublińcu oraz Związek Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego.

Wnioski:

1. Współpraca władz Gminy oraz poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego powinna stanowić jeden z fundamentów jej dalszego rozwoju.
2. Ciągłe rozwijanie współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi stanowi podstawę do szerzenia i rozwijania świadomego społeczeństwa obywatelskiego.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

W Gminie Konopiska funkcjonują dwa podmioty świadczące usługi z zakresu opieki zdrowotnej: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej GOZ Konopiska oraz ALMED – Zakład Usług Medycznych w Aleksandrii. Zaopatrzenie w leki i wyroby medyczne na terenie Gminy jest możliwe ze względu na obecność dwóch punktów aptecznych zlokalizowanych w miejscowości Konopiska.

Najbliżej położona od Gminy Konopiska stacja ratownictwa medycznego znajduje się w mieście Częstochowa. Z kolei na terenie Gminy Blachownia funkcjonuje Podstawowy Zespół Ratownictwa Medycznego, dla którego rejonem operacyjnym są Gminy Konopiska i Blachownia.

Pomoc społeczna w Gminie realizowana jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konopiskach. Placówka ustala prawo do pobierania świadczeń, organizuje prace społeczne oraz realizuje unijne i krajowe programy wsparcia osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. GOPS Konopiska świadczy również usługi opiekuńcze na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami. W ramach struktury organizacyjnej GOPS funkcjonuje także Placówka Wsparcia Dziennego „Promyk”.

Wnioski:

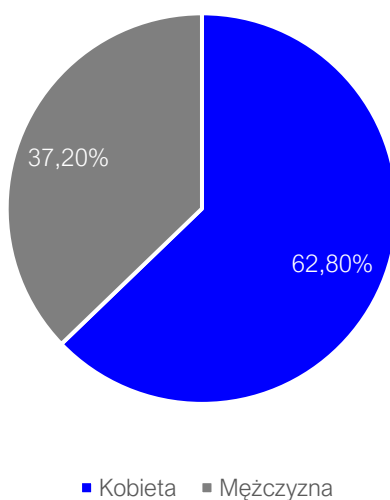
1. W obliczu występujących cywilizacyjnych zagrożeń dla życia i zdrowia mieszkańców Gminy rozwijać należy działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej, które w przyszłości przełożą się na zmniejszenie liczby osób wymagających opieki w zakresie systemu ochrony zdrowia.
2. Na terenie Gminy sukcesywnie spada liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej.
3. W związku z prognozami demograficznymi należy rozwijać ofertę dedykowaną dla seniorów, zarówno w kwestii profilaktyki, pomocy zdrowotnej jak i wsparcia społecznego.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

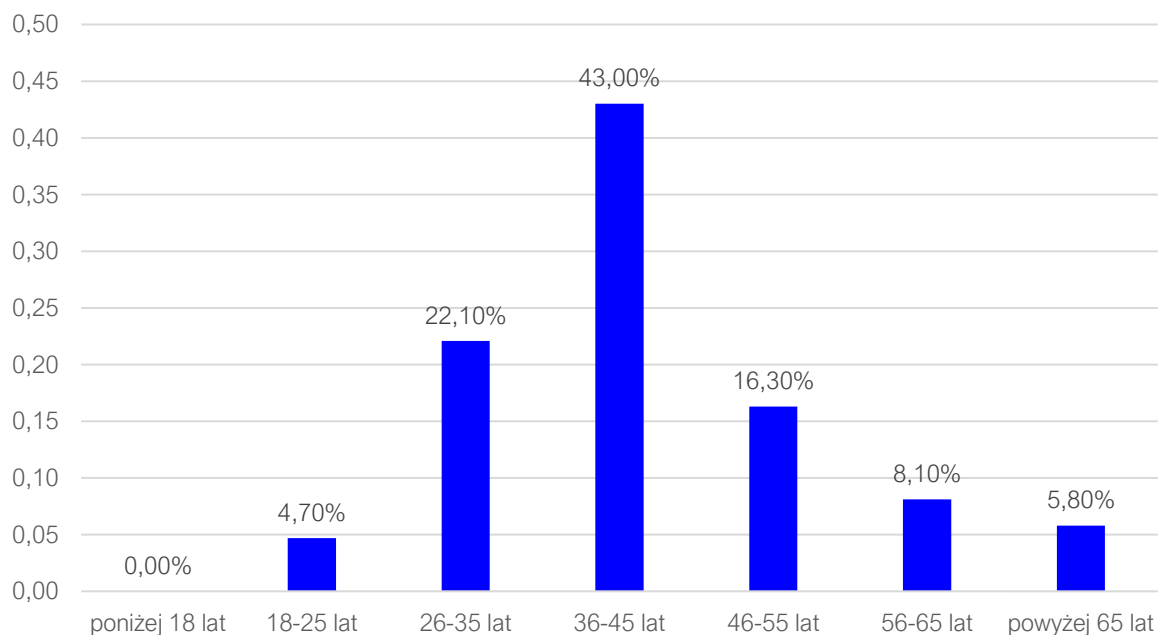
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Konopiska przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były od 11 maja 2023 r. do 7 lipca 2023 r. Łącznie wpłynęło 86 ankiet.

Respondenci odpowiadali na pytania z obszarów społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. W większości odpowiedzi udzielały kobiety, osoby w wieku 36-45 lat oraz osoby pracujące.

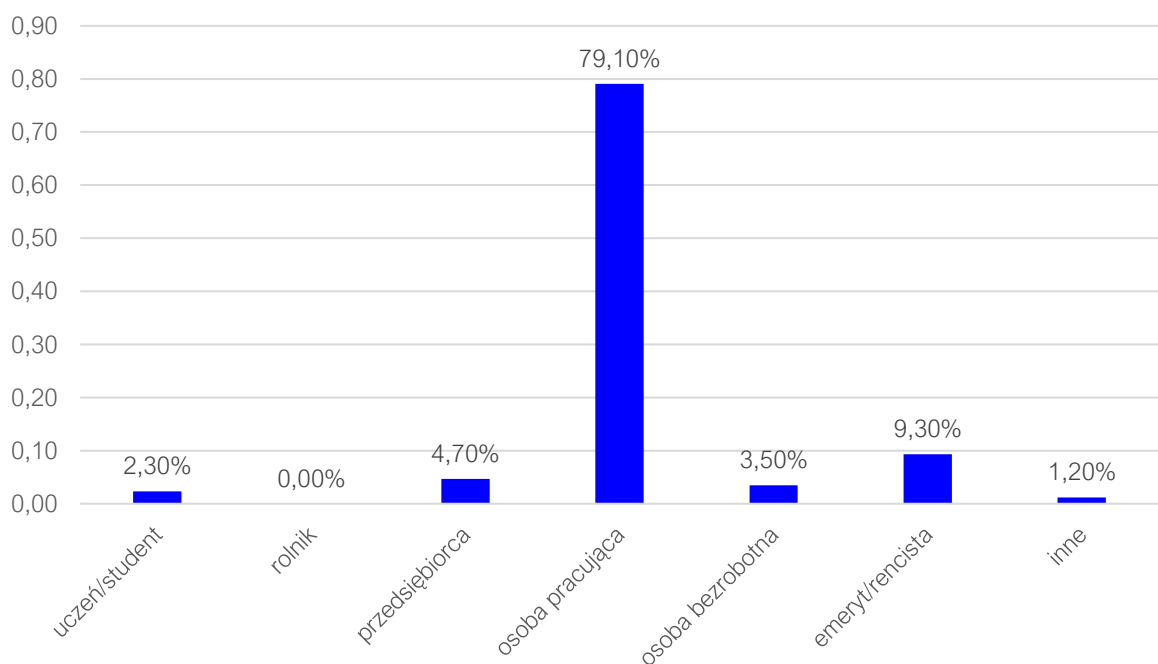
Ryc. 1. Podział respondentów ze względu na płeć (%)
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Ryc. 2. Podział respondentów ze względu na wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

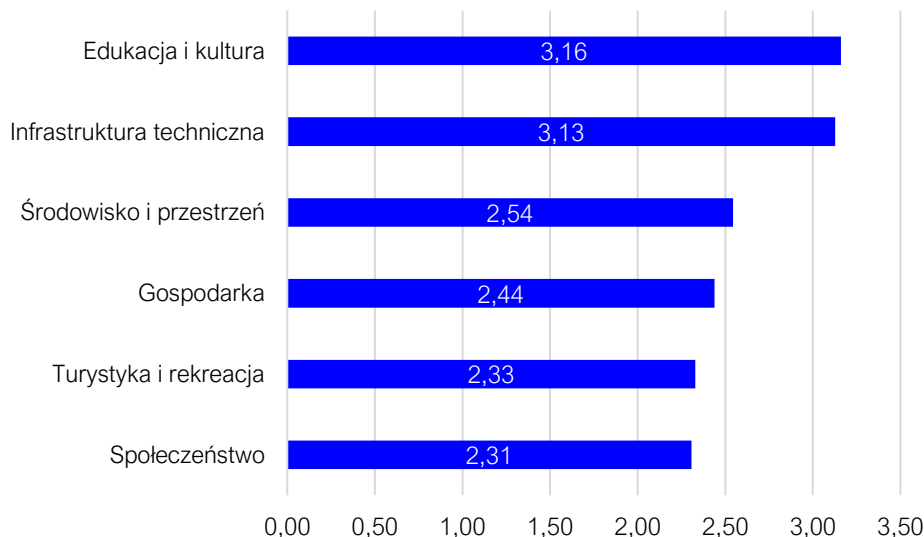

Ryc. 3. Podział respondentów ze względu na status (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Konopiska w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy najlepiej oceniają działania w zakresie edukacji i kultury (średnia ocena wynosiła 3,16), z kolei najgorzej działania w zakresie społecznym (średnia ocena wynosiła 2,31). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,33 do 3,13. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,65.

Ryc. 4. Ocena poszczególnych obszarów według ankietowanych w Gminie Konopiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Poniższa tabela przedstawia średnie oceny poszczególnych elementów znajdujących się w danym obszarze. Najniżej ze wszystkich obszarów oceniony został dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,45). Dodatkowo poniżej średniej (2,65) zostały ocenione: czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających, aktywność mieszkańców na rzecz Gminy, skuteczność działania pomocy społecznej, zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy, funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy, jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Gminie, organizacja dowozu dzieci do szkół, system ścieżek rowerowych, oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dzieci, konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym, infrastruktura melioracji szczegółowej, bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych, warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie Gminy, czystość terenów zieleni, efektywność zagospodarowania przestrzeni w Gminie, dostęp do podstawowej opieki medycznej, oferta Gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska, poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej, perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie, połączenia komunikacyjne z innymi Gminami i miastami, dostęp do żłobków i klubów malucha, oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży, oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów, oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dorosłych, świadomość ekologiczna mieszkańców, rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy, wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę, wsparcie osób niesamodzielnych, możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy, poziom bazy gastronomicznej oraz działania promocyjne Gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów.

W każdym obszarze brany pod uwagę w badaniu ankietowym znajdowały się aspekty, które zostały ocenione poniżej średniej.

Tab. 1. Oceny poszczególnych podobszarów w Gminie Konopiska

Spoleczeństwo	Ocena
Funkcjonalność budynków administracji publicznej	2,97
Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy	2,85
Aktywność mieszkańców na rzecz Gminy	2,56
Skuteczność działania pomocy społecznej	2,53
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy	2,52
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,23
Dostęp do żłobków / klubów malucha	2,11
Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę (DPS, Kluby Seniora,)	1,92
Wsparcie osób niesamodzielných	1,92
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,45
Gospodarka	Ocena
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru Gminy	2,94
Dostępność usług na terenie Gminy	2,85
Konkurencyjność Gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji	2,82
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy	2,49
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,39
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie Gminy	2,35
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie	2,16
Połączenia komunikacyjne z innymi Gminami i miastami	2,15
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy	1,79
Środowisko i przestrzeń	Ocena
Walory środowiska przyrodniczego w Gminie	3,58
System odbioru odpadów na terenie Gminy	3,14
Jakość powietrza w Gminie	2,85
Estetykę swojej Gminy	2,71
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,63
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)	2,39
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)	2,32
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w Gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,27
Ofertę Gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska	2,22
Świadomość ekologiczną mieszkańców	1,95
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy	1,94
Infrastruktura techniczna	Ocena
Dostęp do Internetu w Gminie	3,73
Jakość sieci wodociągowej	3,68
Stan dróg w Gminie	3,16
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	3,06
Jakość sieci kanalizacyjnej	3,00
Jakość sieci gazowej	2,88
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,38
Turystyka i rekreacja	Ocena

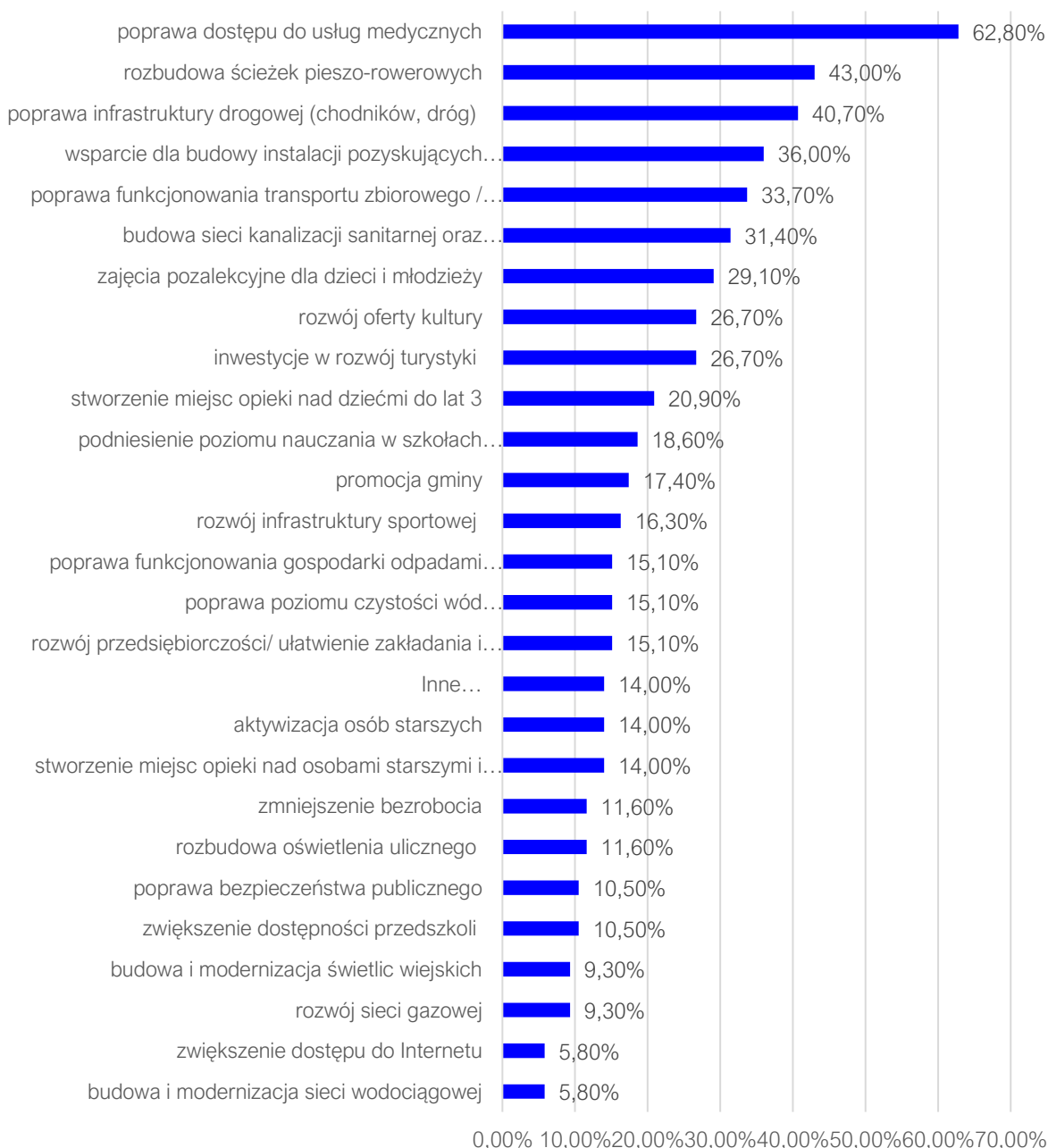
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w Gminie	3,42
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	3,11
Atrakcyjność turystyczną Gminy	2,79
System ścieżek rowerowych	2,43
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dzieci	2,40
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	2,17
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży	2,00
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów	1,96
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dorosłych	1,95
Poziom bazy gastronomicznej	1,71
Działania promocyjne Gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	1,69
Edukacja i kultura	Ocena
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	3,83
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w Gminie	3,61
Dostęp do edukacji przedszkolnej	3,59
Jakość edukacji przedszkolnej w Gminie	3,55
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,52
Działalność ośrodka kultury i biblioteki	3,48
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie Gminy	3,22
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie Gminy	2,89
Dostęp do obiektów kulturalnych w Gminie (godziny i dni otwarcia, itp.)	2,84
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy	2,84
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie Gminy	2,77
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Gminie	2,49
Organizację dowozu dzieci do szkół	2,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Wskazać należy, że żadna dziedzina funkcjonowania Gminy nie została wyróżniona oceną bardzo dobrą. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców zdobyły: dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, dostęp do Internetu w Gminie, jakość sieci wodociągowej, jakość edukacji w szkołach podstawowych, dostęp do edukacji przedszkolnej, walory środowiska przyrodniczego oraz działalność ośrodka kultury i biblioteki. Z kolei najgorzej ocenione zostały takie obszary jak: dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy, rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy, działania promocyjne Gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów, bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych oraz organizacja dowozu dzieci do szkół.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy Konopiska. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się poprawa dostępu do usług medycznych, rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych, poprawa infrastruktury drogowej, wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną, poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego, budowa sieci kanalizacyjnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży, rozwój oferty kultury oraz inwestycje w rozwój turystyki.

Ryc. 5. Główne priorytety rozwoju według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Ostatnia część ankiety stanowiła pytanie otwarte dotyczące tego, co, według mieszkańców, powinno stać się wizytówką Gminy Konopiska. Jednocześnie, pytanie to, często postrzegane jest przez pryzmat zagadnień, które miałyby stanowić pożądane priorytety rozwoju. Mieszkańcy w tej części ankiety jako wizytówkę Gminy Konopiska najczęściej określali: atrakcyjną bazę rekreacyjno-turystyczną, czystość, dbałość o środowisko naturalne, rynek w centrum Konopisk, zalew Pająk oraz walory krajobrazowe. Otrzymane odpowiedzi wskazują, że głównym celem działalności władz gminnych powinno być dążenie do utworzenia atrakcyjnej oferty turystycznej na terenie Gminy Konopiska oraz dbałość o środowisko naturalne. Badana jednostka powinna dążyć do zaspakajania potrzeb mieszkańców związanych z rekreacją i odpoczynkiem, ale również starać się pozyskiwać/przyciągać zewnętrznych interesariuszy – turystów.

5. ANALIZA SWOT Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie analizy strategicznej. Pozwala ona porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- **S (ang. strengths)** – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- **W (ang. weaknesses)** – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- **O (ang. opportunities)** – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy;
- **T (ang. threats)** – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy.

Informacje te pochodziły z:

- wniosków zawartych w Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Konopiska,
- warsztatów diagnostycznych,
- danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy Konopiska, a także ze źródeł zewnętrznych,
- wyników badań ankietowych.

Tab. 2. Analiza SWOT dla Gminy Konopiska

Uwarunkowania wewnętrzne – mikrootoczenie Gminy Konopiska	
Mocne Strony	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Położenie Gminy Konopiska w bliskim sąsiedztwie ośrodka regionalnego jakim jest miasto Częstochowa, umożliwiając tym samym Gminie uczestnictwo w procesach rozwojowych aglomeracji. 2. Dobrze rozwinięta sieć dróg na terenie Gminy – bliskość Autostrady A1 wraz z węzłem „Zawodzie” oraz trzech dróg wojewódzkich (DW 904, DW 907, DW 908), które warunkują wysoką dostępność komunikacyjną jednostki. 3. Darmowy transport publiczny na terenie Gminy, który obejmuje wszystkie miejscowości w Gminie – przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu oraz poprawa mobilności mieszkańców jednostki. 4. Dofinansowania przeznaczone na wymianę źródeł ciepła w gospodarstwach prywatnych oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, które poprawiają jakość powietrza w Gminie . 5. Walory przyrodnicze Gminy Konopiska, które wpływają na wysoką atrakcyjność osiedleńczą terenu. 6. Rozwinięty sektor odzieżowy, w szczególności odzieży wizytowej, przyczyniający się do tworzenia unikatowego produktu lokalnego oraz zapewniający pracę mieszkańcom. 7. Duża liczba małych i średnich przedsiębiorstw, które wpływają na poziom aktywności gospodarczej mieszkańców. 8. Napływ nowych mieszkańców do Gminy, który rekompensuje negatywną sytuację demograficzną jednostki oraz zasila lokalny rynek pracy. 9. Bogata oferta zajęć kulturowo-sportowych umożliwiająca aktywny wypoczynek mieszkańcom Gminy. 10. Rozwinięta baza obiektów rekreacyjnych umożliwiająca organizację licznych imprez sportowych na terenie jednostki. 11. Wysoki udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym pozwalający na szybszy powrót rodziców na rynek pracy. 12. Wysoka jakość szkolnictwa podstawowego, która pozytywnie wpływa na poziom wykształcenia dzieci i młodzieży. 13. Dobrze funkcjonująca opieka i pomoc społeczna, które świadczą pomoc osobom dotkniętym ciężką sytuacją życiową. 14. Prężna działalność organizacji pozarządowych umożliwia mieszkańcom rozwijanie swoich pasji oraz zainteresowań.
Słabe Strony	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak ścieżek pieszo-rowerowych na terenie Gminy Konopiska. 2. Wysoki udział gospodarstw domowych pozyskujących energię z paliw stałych. 3. Niskie pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powodujące chaos urbanistyczny oraz trudności w planowaniu inwestycji. 4. Niski odsetek gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej, co prowadzi do degradacji biosfery. 5. Bariera przestrzenna w postaci parku krajobrazowego, który znajduje się w zachodniej części Gminy. 6. Powstawanie na terenie Gminy Konopiska dzikich wysypisk śmieci – niska świadomość ekologiczna mieszkańców. 7. Brak działań mających na celu wypracowanie marki Gminy oraz produktu regionalnego jakim jest wysokiej jakości odzież wizytowa. 8. Brak dużych zakładów produkcyjnych na terenie Gminy Konopiska, które stanowiłyby ogniwo rozwoju gospodarczego jednostki.

9. Brak dostatecznie rozwiniętej bazy hotelowej, która umożliwiłaby rozwój turystyki.
10. Niska dzietność w Gminie, która przyczynia się do braku zastępowalności pokoleń oraz pogłębia negatywną sytuację demograficzną.
11. Niedostosowany do potrzeb seniorów zakres świadczonych w Gminie usług medycznych (fizykoterapia, rehabilitacja).
12. Brak na terenie jednostki publicznego żłobka, który zapewniałby opiekę nad dziećmi do lat 3 i pozwoliłby młodym rodzicom na szybszy powrót na rynek pracy.
13. Brak poradni psychologiczno-pedagogicznej, która oferowałaby wsparcie dzieciom i młodzieży.

Uwarunkowania zewnętrzne – makrootoczenie Gminy Konopiska

Szanse

1. Współpraca gospodarcza z Gminą Poczesna mająca na celu przyciągnięcie na teren jednostki dużego inwestora.
2. Czynny udział w procesach rozwojowych Aglomeracji częstochowskiej.
3. Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 dająca możliwości pozyskiwania środków na rozwój Gminy Konopiska.
4. Rozwój turystyki pielgrzymkowej związany z działalnością Sanktuarium Jasnogórskiego w Częstochowie oraz występowaniem licznych obiektów sakralnych na terenie Gminy.
5. Członkostwo Gminy Konopiska w związkach i stowarzyszeniach międzygminnych oraz partnerstwo międzynarodowe dające możliwości współpracy, wymiany doświadczeń.
6. Wzrost popytu na wysokojakościową odzież dostarczaną przez lokalnych producentów.
7. Postępujący proces suburbanizacji miasta Częstochowa oraz napływ nowych mieszkańców na teren Gminy Konopiska.
8. Zwiększająca się świadomość ekologiczna oraz coraz silniejsze postawy przyjazne środowisku wśród mieszkańców.

Zagrożenia

1. Pogorszenie się jakości powietrza w sezonie grzewczym w przypadku spowolnienia procesu wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne oraz postępujące zmiany klimatu.
2. Powszechny dostęp do taniej odzieży sieciowej, która wypiera lokalnych producentów.
3. Zmniejszające się środki zewnętrzne uniemożliwiające realizację zadań w Gminie oraz zmiany systemu prawnego dotyczące funkcjonowania i finansowania jednostek samorządu terytorialnego w Polsce.
4. Rosnąca inflacja oraz wzrost wydatków bieżących spowodowany wzrostem cen energii, gazu itd.
5. Wpływ czynników zewnętrznych o zasięgu globalnym na sytuację społeczno-gospodarczą (np. epidemia, konflikty zbrojne).
6. Dalszy wzrost liczby bezrobotnych oraz zjawiska ubóstwa ekonomicznego w społeczeństwie polskim, spowodowane słabnącym tempem rozwoju gospodarczego kraju.
7. Starzejące się społeczeństwo powodujące wzrost zapotrzebowania na usługi senioralne i coraz mniejsza liczba mieszkańców aktywnych zawodowo.
8. Bogata oferta pomocy socjalnej powodująca, że korzystanie z pomocy staje się nawykiem i powoduje bierność zawodową wśród mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY KONOPISKA

1. Misja i wizja

Dokument, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030 został opracowany na podstawie wniosków wynikających z przeprowadzonej diagnozy aktualnej sytuacji Gminy, analizy SWOT, badań ankietowych oraz warsztatów diagnostyczno-strategicznych z mieszkańcami. W toku tych działań skupiano się na identyfikacji zarówno potencjałów Gminy (silne strony, które mogą przyczynić się do wykorzystania korzystnych możliwości dla przyszłego rozwoju), jak i problemów (słabe strony, które w konsekwencji mogą stanowić zagrożenia dla kontynuacji rozwoju). W procesie opracowywania strategii określono również MISJĘ i WIZJĘ Gminy Konopiska, które miały pełnić rolę wytycznych przy ustalaniu celów strategicznych i operacyjnych w późniejszym etapie prac.

MISJA stanowi istotny element strategii, wskazujący główne kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy Konopiska oraz jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Dodatkowo, MISJA przedstawia czynniki uzasadniające przyjęcie konkretnych wartości jako nadrzędnych. Stanowi ona drogę, jaką należy podążać w celu osiągnięcia wyznaczonej wizji. Odpowiada na pytania dotyczące tożsamości Gminy Konopiska, jej działalności oraz priorytetowych obszarów.

W skrócie, MISJA Gminy Konopiska określa główne cele, wartości i priorytety, które kierują działaniami władz i mieszkańców w kontekście rozwoju. Jest ona kluczowym elementem Strategii Rozwoju, wskazującym drogę do osiągnięcia zakreślonej wizji.

Uwzględniając przyjęte założenia [misja Gminy Konopiska](#) brzmi następująco:

Gmina Konopiska jest ukierunkowana na potrzeby wszystkich grup społecznych.

To miejsce zintegrowane społecznie i gospodarczo, aktywnie wykorzystujące walory naturalne oraz ich potencjał do powstania nowych produktów i atrakcji turystycznych.

Gmina Konopiska dba o środowisko, a jej mieszkańcy czują się tutaj bezpiecznie.

W procesie powstawania dokumentu istotne było również stworzenie WIZJI, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji przyjętej strategii rozwoju. WIZJA ukazuje Gminę Konopiska w perspektywie

strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2030 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

W 2030 Gmina Konopiska to Gmina sprzyjająca rozwojowi rekreacji, przedsiębiorczości, promująca zdrowy tryb życia oraz czysta ekologicznie. Posiada swój produkt lokalny oraz zapewnia mieszkańcom wysoki poziom usług społecznych.

Największą wartością dla Gminy Konopiska są jej mieszkańcy i to dla nich wspólnie i odpowiedzialnie tworzy się atrakcyjne miejsce do życia i pracy. Misją samorządu jest utrzymanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych, jednocześnie biorąc pod uwagę stałe podnoszenie jakości życia na terenie Gminy. Zapewnienie wysokiej jakości funkcjonowania w obszarze jednostki samorządowej dotyczy zarówno dostępu do infrastruktury podstawowej, ale również zapewnienie usług społecznych odpowiadających potrzebom różnych grup społecznych. Planując rozwój Gminy należy mieć na uwadze zarówno mieszkańców aktualnie zamieszkujących Gminę Konopiska, jak i mieszkańców potencjalnych oraz inne grupy interesariuszy Strategii jak m.in. przedsiębiorców, inwestorów, rolników i turystów.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Konopiska, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju, określono cele strategiczne odnoszące się do głównych obszarów rozwojowych, którymi są:

CEL I: ZMODERNIZOWANA I FUNCJONALNA PRZESTRZEŃ Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA NATURALNEGO

CEL II: GOSPODARKA OPARTA NA ROZWIJANIU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I REKREACJI W GMINIE KONOPISKA

CEL III: SZCZĘŚLIWI I ZDROWI MIESZKAŃCY W GMINIE KONOPISKA

Cele strategiczne Gminy Konopiska odwzorowują obszary rozwojowe w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KONOPISKA NA LATA 2024-2030

CELE STRATEGICZNE:

CEL I:
ZMODERNIZOWANA I
FUNCJONALNA PRZESTRZEŃ
Z POSZANOWANIEM
ŚRODOWISKA NATURALNEGO

CEL II:
GOSPODARKA OPARTA NA
ROZWIJANIU
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I
REKREACJI W GMINIE
KONOPISKA

CEL III:
SZCZĘŚLIWI I ZDROWI
MIESZKAŃCY W GMINIE
KONOPISKA

CELE OPERACYJNE:

1.1. WYSOKIEJ JAKOŚCI
INFRASTRUKTURA
WARUNKUJĄCA
BEZPIECZEŃSTWO I
KOMFORT ŻYCIA
MIESZKAŃCÓW

2.1. INNOWACYJNA
GOSPODARKA ORAZ
PRZEDSIĘBIORCZY
MIESZKAŃCY W GMINIE
KONOPISKA

3.1. EFEKTYWNE
KSZTAŁCENIE I WYSOKA
JAKOŚĆ OPIEKI NAD
DZIEĆMI

1.2. UPORZĄDKOWANA
GOSPODARKA
PRZESTRZENNA

2.2. OFERTA TURYSTYCZNA
OPARTA NA ZASOBACH
REGIONU ORAZ JEJ
PROMOCJA

3.2. ROZWIĘTE USŁUGI
POMOCY SPOŁECZNEJ I
OPIEKI ZDROWOTNEJ

1.3. ZADBANE I CHRONIONE
ŚRODOWISKO W
GMINIE KONOPISKA

2.3. BOGATA OFERTA
KULTURALNA I
SZEROKIE MOŻLIWOŚCI
SPĘDZANIA CZASU
WOLNEGO

3.3. WYSOKA EFEKTYWNOŚĆ
ZARZĄDZANIA W
JEDNOSTKACH
ADMINISTRACYJNYCH
ORAZ DOSTĘPNOŚĆ DLA
OSÓB ZE
SZCZEGÓLNYMI
POTRZEBAMI

CEL STRATEGICZNY I: ZMODERNIZOWANA I FUNCJONALNA PRZESTRZEŃ Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA NATURALNEGO

1.1. Wysokiej jakości infrastruktura warunkująca bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców

1.2. Uporządkowana gospodarka przestrzenna

1.3. Zadbane i chronione środowisko w Gminie Konopiska

Zapewnienie zaplanowanej przestrzeni jest kluczowe dla rozwoju każdej jednostki samorządu terytorialnego. Uporządkowana przestrzeń ma podwójne znaczenie - wpływa zarówno na funkcjonowanie gospodarki w Gminie, uwzględniając jednocześnie ochronę walorów środowiskowych, jak również na jakość życia mieszkańców i ich codzienne działania. Aby ją zaplanować, konieczne jest zastosowanie zasad zrównoważonego rozwoju, które uwzględniają różnorodne aspekty funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz estetyczne.

Istotny wpływ na funkcjonalność przestrzeni ma infrastruktura, zarówno komunikacyjna, jak i sieciowa. Dostęp do odpowiedniej infrastruktury, takiej jak drogi, ścieżki pieszo-rowerowe, chodniki, sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz jej właściwe zagospodarowanie, jest niezwykle istotne. W kontekście Gminy Konopiska, obserwuje się braki w infrastrukturze kanalizacyjnej, jak i wodociągowej (w mniejszym stopniu). Taki stan rzeczy nie tylko oddziałuje na jakość życia, ale może także wpływać na atrakcyjność Gminy zarówno dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

Co istotne, obrane kierunki działań w pierwszym celu operacyjnym będą bezpośrednio wpływać na bezpieczeństwo mieszkańców np. oświetlenie drogowe, chodniki czy bezpieczne przejścia dla pieszych.

Przebieg Gminy to również niezwykle cenne walory środowiska naturalnego, które stale są narażone na presję i degradację wynikającą z działalności człowieka. Koniecznym jest podjęcie odpowiednich działań, które ograniczą negatywny wpływ na środowisko i umożliwią adaptację przestrzeni do zmieniających się warunków klimatycznych oraz wymogów środowiskowych. Ważne jest również, aby wszystkie działania były zgodne z zaplanowaną i zrównoważoną polityką przestrzenną, która zapobiega konfliktom funkcjonalnym i chaosowi urbanistycznemu.

W ramach pierwszego celu strategicznego, proponuje się trzy cele operacyjne, które stanowią podstawę do realizacji określonych kierunków działań. Poniższa tabela przedstawia spodziewane rezultaty tych działań oraz wskaźniki, które informują o stopniu ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY I: FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ I ZADBANE ŚRODOWISKO W GMINIE KONOPISKA

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>1.1. WYSOKIEJ JAKOŚCI INFRASTRUKTURA WARUNKUJĄCA BEZPIECZEŃSTWO I KOMFORT ŻYCIA MIESZKAŃCÓW</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rozbudowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, mostowej oraz pozostałej infrastruktury przydrożnej 2) Poprawa bezpieczeństwa na terenie Gminy m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację systemu oświetlenia ulicznego (w tym ekologicznego), budowę przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej, poprawę stanu oznakowania drogowego oraz wymianę i ujednolicenie wiat przystankowych 3) Współpraca z zarządcami dróg wyższego rzędu, w celu rozbudowy i modernizacji dróg, w szczególności dróg powiatowych i wojewódzkich 4) Doprowadzenie sieci kanalizacyjnej do możliwie jak największej liczby gospodarstw domowych oraz modernizacja istniejącej infrastruktury 5) Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej 6) Budowa oczyszczalni ścieków na terenie Gminy 7) Budowa nowych i modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody 8) Wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków 9) Stworzenie warunków do rozwoju sieci gazowej na terenie Gminy 10) Zwiększenie dostępności do szerokopasmowego Internetu oraz współpraca z operatorami i umożliwienie rozwoju wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy 11) Zwiększenie punktów monitoringu na terenie Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa sieci drogowej na terenie Gminy (głównie dróg gminnych, powiatowych) • poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie Gminy, • zwiększenie bezpieczeństwa na terenie Gminy • zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem nowych mieszkańców i przedsiębiorców • zmniejszenie zanieczyszczenia wód i gleb poprzez ograniczenie niekontrolowanego odpływu ścieków • poprawa dostępu do podstawowej infrastruktury sieciowej • zapewnienie mieszkańcom możliwości podłączenia się do wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy • rozwój usług cyfrowych w Gminie , dzięki dostępowi do wysokiej jakości Internetu • zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanych dróg gminnych (km) • długość zmodernizowanych dróg gminnych (km) • długość dróg utwardzonych na terenie Gminy (km) • długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy (km) • udział mieszkańców mających dostęp do sieci kanalizacyjnej (%) • udział mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej (%) • długość sieci wodociągowej na terenie Gminy (km) • liczba przydomowych oczyszczalni ścieków powstałych przy wsparciu Gminy (szt.) • liczba wybudowanych i zmodernizowanych stacji uzdatniania wody (szt.) • długość sieci gazowej (km) • udział mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej (%) • długość wybudowanej sieci szybkiego Internetu (km) • liczba zamontowanych kamer (szt.)
<p>1.2. UPORZĄDKOWANA GOSPODARKA PRZESTRZENNA</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Aktualizacja i sporządzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania terenu i dostosowanie ich do potrzeb rozwijającej się Gminy 2) Rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego w oparciu o zasady ładu przestrzennego, dostosowany do wzrastającej liczby mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój zabudowy z zachowaniem ładu przestrzennego • zwiększenie funkcjonalności przestrzeni • usystematyzowanie polityki przestrzennej 	<ul style="list-style-type: none"> • stopień pokrycia Gminy MPZP (%) • liczba wyremontowanych mieszkań komunalnych i socjalnych (szt.) • liczba przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych (szt.)

	<ol style="list-style-type: none"> 3) Remont i modernizacja mieszkań komunalnych i socjalnych 4) Kształtowanie zabudowy centrum Konopisk mające na celu wykształcenie centrum administracyjno-usługowego Gminy 5) Wykształcenie przestrzeni publicznych stanowiących lokalne centra wsi (Aleksandria, Rększowice oraz Hutki) 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie liczby mieszkań na terenie Gminy • podniesienie jakości życia mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych
<p>1.3. ZADBANE I CHRONIONE ŚRODOWISKO W GMINIE KONOPISKA</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Lokalizacja instalacji pozyskujących energię odnawialną np. fotowoltaicznych, na budynkach użyteczności publicznej i innych obiektach gminnych 2) Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy 3) Promocja i rozwój odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców Gminy (panele fotowoltaiczne, pompy ciepła) 4) Wsparcie mieszkańców przy wymianie źródeł ciepła na niskoemisyjne 5) Zapewnienie ładu dotyczącego ochrony środowiska (jednakowe kosze na śmieci, tablice edukacyjne) 6) Podjęcie działań na rzecz poszukiwania potencjalnych źródeł geotermalnych 7) Adaptacja do zmian klimatu, w tym rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury (systemów retencji i małej retencji) 8) Podniesienie świadomości środowiskowej mieszkańców poprzez prowadzenie edukacji ekologicznej skierowanej do różnych grup społecznych, w tym możliwości zastosowania zielono-błękitnej infrastruktury oraz postępowania z odpadami 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska oraz postępowania z odpadami • zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych, • zabezpieczenie Gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych • stworzenie systemu zielonej i błękitnej infrastruktury, co poza efektem ekologicznym będzie miało efekt estetyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba budynków i obiektów gminnych z zamontowanymi instalacjami OZE (szt.) • liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.) • liczba mieszkańców korzystających z odnawialnych źródeł energii (os.) • liczba niskoemisyjnych źródeł ciepła na terenie Gminy (szt.) • liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu rozwoju błękitnej oraz zielonej infrastruktury (szt.) • liczba przeprowadzonych działań i kampanii edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska (szt.)

CEL II:

GOSPODARKA OPARTA NA ROZWIJANIU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I REKREACJI W GMINIE KONOPISKA

2.1. INNOWACYJNA GOSPODARKA ORAZ PRZEDSIĘBIORCZY MIESZKAŃCY W GMINIE KONOPISKA

2.2. OFERTA TURYSTYCZNA OPARTA NA ZASOBACH REGIONU ORAZ JEJ PROMOCJA

2.3. BOGATA OFERTA KULTURALNA I SZEROKIE MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO

Wzrost budżetu Gminy Konopiska oraz aktywizacji gospodarczej i zawodowej mieszkańców powinien odbywać się na drodze stabilnego, trwałego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego opartego na wewnętrznym potencjale Gminy oraz przyciąganiu inwestycji zewnętrznych. Z tego względu drugi cel strategiczny uwzględnia działania mające na celu rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy, rozpoznawalności Konopisk oraz poprawę sytuacji na rynku pracy.

Dla Konopisk bardzo ważnym elementem jest tworzenie przyjaznych warunków do podejmowania działalności gospodarczej na jej terenie oraz rozwijanie systemów wsparcia dla przedsiębiorców. Lokalizacja przy autostradzie A1 jest zdecydowanie mocną stroną Konopisk, a więc w celu operacyjnym 2.1 znajduje się kierunek działania, jakim jest dążenie do wyznaczenia strefy ekonomicznej we współpracy z Gminą Poczesna. Przełoży się to na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej w Gminie oraz atrakcyjności lokalnego rynku pracy, co będzie związane z aktywizacją gospodarczą mieszkańców.

Rozpoznawalność Gminy ma wzrastać wraz z rozwojem oferty rekreacyjnej i turystycznej. Przyczynią się do tego działania zawarte w drugim celu operacyjnym m.in. budowa ścieżek, tras rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych, stwarzanie warunków do rozwoju bazy usług gastronomicznych, hotelowych, noclegowych oraz kierunki działań w celu trzecim m.in.: rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej oraz sportowej, w tym rozbudowa Rynku jako zielonej przestrzeni z elementami kultury i zapleczem gastronomicznym, budowa nowej Biblioteki z częścią warsztatową i wystawową oraz Sali widowiskowej z amfiteatrem. Wpłyne to na stworzenie oferty, która spełni oczekiwania nowoczesnego modelu turysty. Rozwój bazy noclegowej, ale i zaplecza gastronomicznego na terenie Gminy poszerzy możliwości spędzania wolnego czasu oraz stworzy więcej miejsc spotkań.

Rozwinięta oferta kulturalna powinna iść w parze z wysokiej jakości infrastrukturą, dlatego ważne jest stworzenie nowoczesnych i dostępnych terenów rekreacyjnych, odpowiadających na potrzeby wszystkich grup społeczności lokalnej, a także zapewnienie wsparcia dla instytucji dostarczających usługi kultury. Istotne jest także zapewnienie wsparcia organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym, stanowiącym lokalne wizytówki. Niezmiernie istotne jest krzewienie kultury sportu i aktywności fizycznej, co będzie miało swoje odzwierciedlenie w kondycji zdrowotnej mieszkańców.

W ramach drugiego celu strategicznego zaproponowano trzy cele operacyjne, stanowiące podstawę do realizacji kierunków działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich wdrożenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY II: GOSPODARKA OPARTA NA ROZWIJANIU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I REKREACJI W GMINIE KONOPISKA			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. INNOWACYJNA GOSPODARKA ORAZ PRZEDSIĘBIORCZY MIESZKAŃCY W GMINIE KONOPISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1) Dążenie do wyznaczenia strefy ekonomicznej we współpracy z Gminą Poczesna, przy autostradzie A1 2) Uzbrojenie potencjalnych terenów inwestycyjnych 3) Opracowanie strategii wprowadzenia narzędzia, jakim jest partnerstwo publiczno-prywatne (PPP) 4) Utworzenie targowiska/rynku zbytu dla lokalnych przedsiębiorców 5) Stworzenie bazy/platformy informacyjno-promocyjnej dla przedsiębiorców, w tym usługodawców lokalnych 6) Stworzenie preferencyjnych warunków, systemu ulg i zachęt (m.in. podatkowych: od nieruchomości, środków transportu) dla przedsiębiorców 7) Stworzenie ogólnodostępnego i fachowego punktu porad prawnych i księgowych w zakresie zakładania i rozwoju przedsiębiorstw 8) Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa 9) Promocja lokalnej przedsiębiorczości, produkcji, agroturystyki i gastronomii 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój gospodarczy Gminy • sprzyjające środowisko dla promocji i sprzedaży lokalnych produktów • zwiększenie liczby nowych przedsięwzięć (napływ nowego kapitału inwestycyjnego) na terenie Gminy • aktywizacja gospodarcza mieszkańców Gminy • zmniejszenie bezrobocia • rozwój przedsiębiorstw działających na terenie Gminy oraz wzrost jakości życia • nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy Urzędem a przedsiębiorcami • promocja działań lokalnych wytwórców i przedsiębiorców 	<ul style="list-style-type: none"> • obszar wyznaczony pod inwestycje (ha) • stopień uzbrojenia terenów inwestycyjnych (%) • liczba działań inwestycyjnych tworzonych w ramach partnerstwa publiczno-prawnego (szt.) • liczba stanowisk sprzedaży na nowopowstałym targowisku (szt.) • liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.) • liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do bazy informacyjno-promocyjnej (szt.) • udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%) • liczba uczestników kursów i szkoleń (os.)
	2.2. BOGATA OFERTA TURYSTYCZNA OPARTA NA ZASOBACH REGIONU ORAZ JEJ PROMOCJA	<ol style="list-style-type: none"> 1) Budowa ścieżek, tras rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych oraz wsparcie przy budowie tras rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych przy ciągach dróg wyższego rzędu 2) Stwarzanie warunków do rozwoju bazy usług gastronomicznych, hotelowych, noclegowych m.in. poprzez ulgi podatkowe przez określony czas prowadzenia działalności 3) Wspieranie rozwoju agroturystyki i ekoturystyki 4) Opracowanie folderu, mapy elektronicznej lub aplikacji pozwalającej aktywnie spędzić czas na terenie Gminy przy wykorzystaniu infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie bazy i oferty turystycznej w Gminie • zwiększenie możliwości rekreacyjnego wykorzystania potencjału wynikającego z położenia i walorów Gminy • zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną Gminy • zapewnienie oferty spełniającej oczekiwania nowoczesnego modelu turysty • rozwój agroturystyki i ekoturystyki w oparciu o zasoby Gminy • promocja Gminy na zewnątrz • wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców

	<ol style="list-style-type: none"> 5) Utworzenie kalendarza cyklicznych wydarzeń lokalnych, promujących m.in. produkty lokalne oraz lokalnych twórców 6) Utrwalanie świadomości ponadlokalnej i regionalnej wśród mieszkańców, m.in. poprzez udział przedstawicieli Gminy w wydarzeniach i uroczystościach na szczeblu powiatu i regionu, związanych z upamiętnieniem wydarzeń historycznych i budowaniem regionalnej tożsamości 7) Dbanie o historię i tradycję regionu, m.in. poprzez zbiór pamiątek historycznych oraz tworzenie miejsc pamięci na terenie Gminy 8) Renowacja obiektów zabytkowych oraz terenów objętych ochroną oraz ich adaptacja na cele społeczno-gospodarcze 	<ul style="list-style-type: none"> • wzmocnienie rozpoznawalności Gminy, w oparciu o wydarzenia związane z dziedzictwem lokalnym • aktywizacja lokalnej społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych wydarzeń promujących produkty lokalne (szt.) • liczba spotkań w ramach współpracy z innymi samorządami, w których udział brali przedstawiciele Gminy (szt.) • liczba stworzonych miejsc pamięci (szt.) • liczba obiektów zabytkowych oraz terenów objętych ochroną poddanych renowacji (szt.)
<h3>2.3. BOGATA OFERTA KULTURALNA I SZEROKIE MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO</h3>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej oraz sportowej (w tym rozbudowa Rynku jako zielonej przestrzeni z elementami kultury i zapleczem gastronomicznym, budowa nowej Biblioteki z częścią warsztatową i wystawową oraz Sali widowiskowej z amfiteatrem) 2) Wytyczanie, oznaczanie i utrzymanie szlaków pieszych, rowerowych, edukacyjnych 3) Poszerzenie oferty i dotacji w zakresie różnych dziedzin sportu (turystyka rowerowa, piesza, biegi), 4) Monitorowanie potrzeb mieszkańców 5) Stworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych mieszkańców oraz ich promocja 6) Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb wszystkich grup wiekowych poprzez organizację cyklicznych imprez, warsztatów oraz zajęć 7) Przygotowanie programów integrujących nowych mieszkańców Gminy – w tym przybyszy z Ukrainy 8) Zachęcanie do uczestnictwa w gminnych wydarzeniach oraz działalności w ramach organizacji pozarządowych w celu zwiększenia zaangażowania mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej Gminy • dostępność tras pieszo-rowerowych służących aktywnemu wypoczynku mieszkańców wraz z rozbudowaną infrastrukturą rekreacyjną • zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną i rekreacyjną Gminy • trasy pieszo-rowerowe służące aktywnemu wypoczynku mieszkańców wraz z rozbudowaną infrastrukturą rekreacyjną • wzrost integracji społecznej i aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju Gminy • zwiększenie znaczenia funkcjonujących na terenie Gminy organizacji pozarządowych i liczby ich członków • rozwój oferty kulturalno-sportowej, odpowiadającej potrzebom i zainteresowaniom mieszkańców z wykorzystaniem nowopowstałej lub zmodernizowanej infrastruktury kulturalnej i sportowej • minimalizacja ryzyka wykluczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rozbudowanych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej (szt.) • liczba wyznaczonych tras pieszych i rowerowych (szt.) • długość wyznaczonych tras pieszych i rowerowych (km) • długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych (m) • liczba utworzonych miejsc wypoczynku (szt.) • liczba wydarzeń sportowo-turystycznych organizowanych na terenie Gminy (szt.) • liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych w roku (szt.) • liczba uczestników wydarzeń kulturalnych (os.) • liczba lokali udostępnionych na rzecz stowarzyszeń (szt.) • liczba świetlic, w których odbywają się cykliczne zajęcia/spotkania

	9) Wsparcie organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki zewnętrzne oraz zapewnienie im zaplecza lokalowego, a także powierzenie szerszego spektrum zadań własnych Gminy organizacjom pozarządowym		

CEL STRATEGICZNY III: SZCZĘŚLIWI I ZDROWI MIESZKAŃCY W GMINIE KONOPISKA

3.1. EFEKTYWNE KSZTAŁCENIE I WYSOKA JAKOŚĆ OPIEKI NAD DZIEĆMI

3.2. ROZWIĄTE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ I OPIEKI ZDROWOTNEJ

3.3. WYSOKA EFEKTYWNOŚĆ ZARZĄDZANIA W JEDNOSTKACH ADMINISTRACYJNYCH ORAZ DOSTĘPNOŚĆ DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Najważniejszym potencjałem Gminy Konopiska są jej mieszkańcy. Zapewnienie wysokiej jakości życia, co jest nadrzędną wartością Gminy, przejawia się między innymi poprzez świadczenie wysokiej jakości edukacyjnych, usług społecznych, a także przeciwdziałanie wykluczeniu i izolacji społecznej.

Mieszkańcy są zadowoleni z jakości systemu oświaty w Gminie. Konopiska charakteryzuje dobry poziom szkolnictwa, warto jednak podejmować działania mające na celu utrzymanie i ulepszenie tego stanu. Zauważa się potrzebę dalszego rozwijania infrastruktury szkolno-przedszkolnej. Gmina Konopiska nie zapomina o najmłodszych. Ze względu na duże zainteresowanie opieką żłobkową, planuje oddanie do użytku nowego żłobka w Konopiskach, tak by pozwolić większej liczbie osób wrócić wcześniej na rynek pracy.

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców jest również rozwój usług społecznych. W Gminie Konopiska, podobnie jak w całym kraju, obserwowane jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa i w najbliższym okresie może przewyższyć liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne, w szczególności opiekuńcze. W tym celu potrzebna jest rozbudowana oferta społeczna, która będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy społeczności gminnej: zawodowej, wiekowej czy zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne. Rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wiąże się także ze zwiększonym popytem na usługi zdrowotne, w szczególności opiekę specjalistyczną, jak np. rehabilitacja. Ważne zatem jest zagwarantowanie dostępu do tego typu placówek, w tym w szczególności osobom o ograniczonej mobilności i niesamodzielnych.

Działania zawarte w celu strategicznym III mają na celu również kształtowanie pożądanych postaw i zachowań międzyludzkich, tożsamości lokalnej, a także integrację wszystkich uczestników życia społecznego. Kapitał społeczny to przede wszystkim więzi międzyludzkie, stopień zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wpływa to na jakość rządzenia w Gminie, zwiększa poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu Konopisk, a także przyczynia się do ograniczenia patologii i wykluczenia społecznego.

W ramach trzeciego celu strategicznego zaproponowano trzy cele operacyjne, stanowiące podstawę do realizacji kierunków działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich wdrożenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY III: AKTYWNE I ZDROWE SPOŁECZEŃSTWO W GMINIE KONOPISKA			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. EFEKTYWNE KSZTAŁCENIE I WYSOKA JAKOŚĆ OPIEKI NAD DZIEĆMI	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury żłobkowej, w tym zwiększenie dostępu do placówek opieki nad dziećmi do lat 3 2) Rozbudowa i modernizacja placówek oświatowych względem potrzeb 3) Wsparcie rozwoju kompetencji nauczycieli 4) Zwiększenie oferty edukacyjnej w obszarze pomocy psychologiczno-pedagogicznej 5) Zapewnienie efektywnego nauczania języków obcych w szkole 6) Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych 7) Kontynuacja wsparcia dla uczniów zarówno uzdolnionych, jak i mierzącymi się z trudnościami w nauce 8) Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży w szkołach 9) Promocja wolontariatu uczniowskiego na rzecz kształtowania postaw obywatelskich wśród młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • powrót rodziców, a w szczególności kobiet na rynek pracy dzięki możliwości zapewnienia przez Gminę miejsc opieki dla dzieci do lat 3 • przyciągnięcie nowych mieszkańców dzięki zapewnieniu ścieżki rozwoju dziecka od 3 roku życia • poprawa warunków nauczania w szkołach i przedszkolach • wielopłaszczyznowy rozwój dzieci i młodzieży, zarówno pod kątem edukacyjnym, ruchowym, jak i kreatywnym • zwiększenie tożsamości lokalnej wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba miejsc w żłobkach lub innych formach opieki nad dziećmi do lat 3 (os.) • liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów oświatowych (szt.) • liczba szkoleń dla nauczycieli (szt.) • liczba godzin języków obcych w szkołach (godz.) • liczba zajęć pozalekcyjnych (szt.) • średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty (%) • liczba przeprowadzonych działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej w szkołach (szt.) • liczba wolontariuszy wśród młodzieży (os.)
	3.2. ROZWIĘTE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ I OPIEKI ZDROWOTNEJ	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wsparcie działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz lokalnych organizacji pozarządowych w zakresie pomocy społecznej 2) Wspieranie rozwoju opieki krótko i długoterminowej dla osób ze szczególnymi potrzebami 3) Zapewnienie dostępu do poradnictwa psychologicznego i terapeuty od uzależnień 4) Tworzenie miejsc przyjaznych seniorom (np. Kluby Seniora, DPS, Uniwersytet Trzeciego Wieku) oraz rozwój gminnej polityki senioralnej, w tym oddanie do użytku Dziennego Domu Pomocy w Konopiskach 5) Podjęcie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom oraz pomoc rodzinom z trudnościami 6) Wdrażanie programów polityki zdrowotnej lub profilaktyki zdrowotnej i społecznej i podejmowanie inicjatyw uczących mieszkańców zdrowego trybu życia 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości życia mieszkańców • zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców • wykreowanie postaw prozdrowotnych wśród mieszkańców • poprawa warunków funkcjonowania osób ze szczególnymi potrzebami • minimalizacja wykluczenia społecznego • ograniczenie czasu oczekiwania na załatwienie sprawy urzędowej • wzrost poziomu dostępności do usług administracyjnych oraz sprawności obsługi mieszkańców Gminy • zwiększenie samodzielności osób ze szczególnymi potrzebami • zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr i usług

	<p>7) Wsparcie działań zmierzających do rozwoju i poprawy dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym, specjalistycznym oraz rehabilitacyjnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • umożliwienie udziału w życiu społecznym i publicznym osób ze specjalnymi potrzebami 	
<p>3.3. WYSOKA EFEKTYWNOŚĆ ZARZĄDZANIA W JEDNOSTKACH ADMINISTRACYJNYCH ORAZ DOSTĘPNOŚĆ DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zwiększenie dostępności gminnej przestrzeni publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami 2) Usuwanie barier architektonicznych, zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej (np. poprzez zamontowanie wind, podjazdów w budynkach użyteczności publicznej, usunięcie progów, krawężników) 3) Zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości komunikacji z instytucjami publicznymi za pomocą różnych środków wspierających komunikowanie się 4) Wsparcie funkcjonowania jednostek wykonujących zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego (np. zakup/dofinansowanie zakupu niezbędnego sprzętu) 5) Elektronizacja i cyfryzacja usług świadczonych przez Urząd Gminy oraz podległe jednostki 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie dostępności obiektów i budynków gminnych oraz usług gminnych dla osób ze szczególnymi potrzebami • zwiększenie samodzielności osób ze szczególnymi potrzebami • zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr i usług • umożliwienie udziału w życiu społecznym i publicznym osób ze specjalnymi potrzebami • usprawnienie funkcjonowania gminnych jednostek administracyjnych • ograniczenie czasu oczekiwania na załatwienie sprawy urzędowej • wzrost poziomu dostępności do usług administracyjnych • wzrost sprawności obsługi mieszkańców Gminy Konopiska 	<ul style="list-style-type: none"> • obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. (szt.) • liczba udostępnionych materiałów informacyjnych (szt.) • liczba przeszkolonych pracowników (os.), • liczba zakupionego sprzętu elektronicznego (szt.) • liczba wdrożonych usług elektronicznych (szt.) • liczba wdrożonych usług elektronicznych (szt.)

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Konopiska oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Konopiska to Gmina wiejska, zlokalizowana na południu Polski w województwie śląskim, w południowo-zachodniej części powiatu częstochowskiego, stanowiąc 5,14% jego powierzchni. Gmina Konopiska graniczy bezpośrednio z miastem Częstochowa, miastem i Gminą Blachownia, miastem i Gminą Woźniki oraz Gminami: Herby, Boronów, Poczesna, Starcza. W obrębie Gminy krzyżują się drogi: Częstochowa-Tarnowskie Góry-Gliwice; Częstochowa-Koszęcin; Kamienica Polska-Blachownia. Przez teren Gminy przebiega autostrada A1 – Autostrada Bursztynowa, wraz z węzłem autostradowym, który łączy Polskę z Republiką Czeską.

Gminę z otaczającymi terenami łączą:

- autostrada A1 Gdańsk-Ostrawa z węzłem komunikacyjnym „Częstochowa-Południe” („Zawodzie”);
- drogi wojewódzkie: nr 907 – Częstochowa – Koszęcin, nr 908 – Częstochowa – Gliwice, nr 904 – Blachownia – Konopiska – Bargły;
- drogi powiatowe: Trzepizury (gm. Blachownia) – Aleksandria – Olszyna (gm. Herby), Starcza – Hutki - Dębowa Góra (gm. Boronów), Blachownia - Częstochowa – Walaszczyki;
- linia energetyczna napowietrzna 110 KV Częstochowa – Wrzosowa – Herby;
- linie energetyczne 15 KV;
- rurociąg paliwowy relacji Koluszki – Boronów;
- gazociąg w/c Lubliniec – Częstochowa oraz gazociągi s/c z gm. Blachownia i Herby.

Powiązanie Autostrady A1 z Gminą poprzez węzeł komunikacyjny Zawodzie stanowi jej mocną stronę. Słabą jednak jest fakt, iż przez centrum Gminy oraz same Konopiska przebiega ruch tranzytowy. W kolejnych latach koniecznym jest opracowanie strategii wybudowania obwodnicy, która zmniejszy ruch samochodowy w Konopiskach, Wygodzie, Wąsoszu, Łażcu i Rększowicach.

Gmina Konopiska zajmuje obszar o powierzchni 78,65 km², w tym użytki rolne stanowią 59%, lasy i grunty leśne 29%, tereny budowlane i zabudowane 8%, drogi 3% oraz wody 1%. Krajobraz Gminy Konopiska zdominowany jest przez formy roślinności, charakterystyczne dla obszarów wiejskich – łąki, pola oraz lasy. Na terenie badanej jednostki znajdują się również torfowiska i tereny podmokłe, które pozytywnie wpływają na jej atrakcyjność środowiskową.

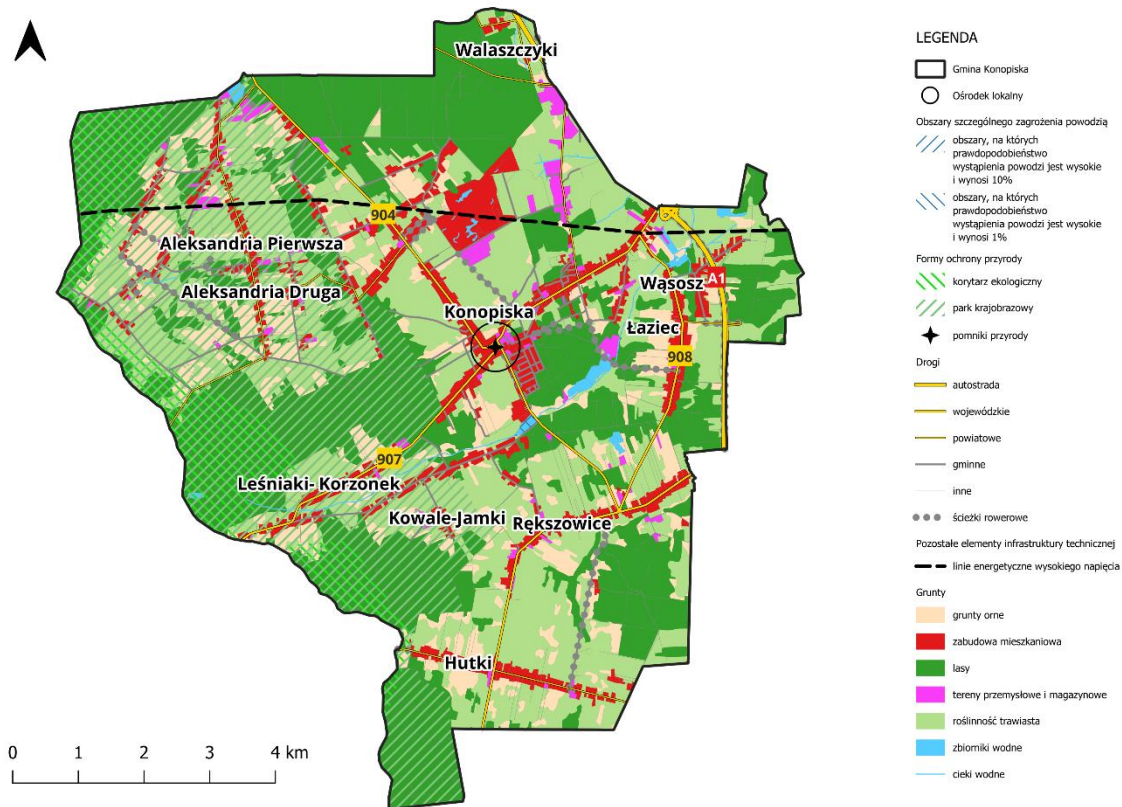
Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Obowiązujące formy ochrony przyrody na terenie Gminy Konopiska:

- Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”;
- Obszar Natura 2000 „Bagno w Korzonku”;
- Użytek ekologiczny „Jeziorko”;
- 6 pomników przyrody.

Obszar badanej jednostki należy do zlewiska Warty. Przez teren Gminy przebiegają trzy rzeki: Konopka, Rększowiczanka oraz Trzepizurka. Wymienione cieki wodne biegną w głęboko wciętych dolinach o kształcie nieckowatym, zasilając stawy rybne, które znajdują się ok. 2 km na wschód od centrum Gminy. Ponadto w Konopiskach znajduje się zbiornik wodny „Pająk”, który powstał na skutek spiętrzenia rzeki Konopka. Zalew wykorzystywany jest do celów rekreacyjno-sportowych oraz jest miejscem licznych imprez plenerowych.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną obrazuje rycina poniżej:

Ryc. 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Konopiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Urban Atlas i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami w poszczególnych miejscowościach. Jednakże, część kierunków działań przewidzianych w niniejszej Strategii, będzie realizowana ze szczególnym natężeniem w konkretnych obszarach Gminy, które można odnieść do stref wydzielonych w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Konopiska przyjętego Uchwałą Nr 285/XXXIV/2021 Rady Gminy Konopiska z dnia 28 września 2021 r. w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Konopiska.

W celu prawidłowego kształtowania przestrzeni Gminy, dokonano podziału jej terenu na trzy podstawowe strefy o różnych kierunkach rozwoju. W założeniu mają one zapewnić utrzymanie dotychczasowego charakterystycznego układu przestrzennego przy zapobieganiu powstawania chaosu urbanistycznego.

Poniżej wskazano kierunki działań, a także ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w poszczególnych strefach Gminy Konopiska.

STREFA ZACHOWANIA I OCHRONY PRZED EKSPANSJĄ GOSPODARCZĄ I URBANISTYCZNĄ, OBSZARÓW O WYSOKICH WARTOŚCIACH PRZYRODNICZYCH I KRAJOBRAZOWYCH

Podstrefy: Strefa ochrony podstawowych zasobów ekologicznych, Strefa parków leśnych z enklawami rolnymi i rekreacją, Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej, Strefa wód otwartych

W granicach tej strefy znajdują się: Park Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą"; dolina rzeki Konopki w rejonie miejscowości Korzonek, Jamki, Leśniaki, dolina rzeki Rększowiczanki w rejonie miejscowości Hutki, Rększowice, Łaziec, Wąsosz; dolina rzeki Trzepizurki w rejonie miejscowości Aleksandria I i II; tereny leśne i przeznaczone do zalesienia; tereny podlegające ochronie w oparciu o przepisy odrębne; tereny o szczególnym znaczeniu dla rolnictwa.

W tej strefie rekomenduje się zachowanie i ochronę przed ekspansją gospodarczą i urbanistyczną terenów o wysokich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych. Ponadto rozciąga się ona również częściowo na strefy kształtowania układu osadniczego i tereny działalności gospodarczej, na których to obszarach obowiązują z tego tytułu następujące ograniczenia:

- zakaz lokalizacji zainwestowania powodującego znaczące zmiany w ukształtowaniu terenu w granicach parku krajobrazowego,
- zakaz usuwania, w szczególności w granicach parku krajobrazowego, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych, z wyłączeniem likwidacji samosiewów na odłogowanych użytkach rolnych oraz na terenach przewidzianych do zabudowy,
- zakaz likwidacji zbiorników i oczek wodnych oraz lokalnych cieków,
- zakaz prowadzenia działalności gospodarczej mogącej w istotny sposób oddziaływać szkodliwie na środowisko, w tym na ekosystemy i walory krajobrazowe parku krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”,
- zakaz lokalizacji inwestycji zawsze znacząco oddziałujących na środowisko,
- zakaz lokalizacji – poza terenami wyznaczonymi na ten cel w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – innych inwestycji, których negatywne oddziaływanie na środowisko zostanie określone w raporcie o oddziaływaniu na środowisko lub innym dokumencie,
- ograniczenie terenów zabudowy w sąsiedztwie lokalnych korytarzy ekologicznych – dolin cieków,
- wymóg szybkiej realizacji sieci kanalizacji sanitarnej na terenach nowej zabudowy mieszkaniowej, w szczególności o charakterze osiedlowym,
- wymóg wyprzedzającego skanalizowania terenów udostępnianych do prowadzenia działalności gospodarczej.

STREFA KSZTAŁTOWANIA UKŁADU OSADNICZEGO

Podstrefy: Strefa kształtowania centrum administracyjno-usługowego Gminy; Strefa porządkowania istniejącego zainwestowania (tereny zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej); Strefa kształtowania centrum poszczególnych wsi (zabudowa mieszkaniowa z usługami); Strefa potencjalnego rozwoju układu osadniczego poszczególnych wsi (tereny zabudowy mieszkaniowej – perspektywa); Strefa zabudowy zagrodowej.

Kierunek rozwoju Gminy obowiązujący na obszarze tej strefy winien być realizowany w podziale na podstrefy.

Strefa kształtowania centrum administracyjno-usługowego Gminy obejmuje obszar w centrum Konopisk. Przekształcenie zabudowy powinno kontynuować dotychczasowe tendencje:

- wykorzystania istniejących zasobów (i ich uzupełnienia) dla lokalizacji usług charakterystycznych dla centrum Gminy (handel specjalistyczny, gastronomia, administracja, oświata, kultura), wraz z modernizacją usług istniejących,
- atrakcyjnego zagospodarowania terenu byłego parku dworskiego,
- koncentracji funkcji usługowych w parterach budynków, szczególnie w ciągach ul. Częstochowskiej, Opolskiej i Sportowej,
- systematycznej modernizacji i estetyzacji zasobów istniejących,
- poprawy funkcjonowania układu przestrzennego poprzez usprawnianie układu komunikacji kołowej i pieszej,
- wykluczenia zabudowy sprzecznej z funkcją obszaru (np. zabudowy rolniczej, obiektów obsługi rolnictwa, budynków gospodarczych sprzecznych z funkcją obszaru, handlu hurtowego i uciążliwej działalności gospodarczej),
- intensyfikacji zabudowy mieszkaniowej i usługowej z zachowaniem wysokości kondygnacji z dachem wysokim,
- stworzenia atrakcyjnych i estetycznych przestrzeni publicznych (np. ciągi piesze, skwery, tereny zielone)

oraz doprowadzić do utworzenia całkowicie nowego centrum usługowo-administracyjnego wsi na terenie pomiędzy ulicami Sportową i Częstochowską.

Strefa porządkowania istniejącego zainwestowania (tereny zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej) obejmuje tereny mieszkalne i usługowe, położone wzdłuż dróg Gminy stanowiących przeważnie osie układów urbanistycznych większości wsi. Oznaczone szerokości zabudowy należy traktować orientacyjnie – w wypadku istnienia przesłanek dla realizacji kolejnych linii zabudowy należy w planie wyznaczyć taką szerokość terenów budowlanych, która zapewni zachowanie wszelkich wymaganych standardów.

Strefa kształtowania centrum poszczególnych wsi (zabudowa mieszkaniowa z usługami) obejmuje tereny wsi Rększowice, Aleksandria oraz Hutki, które są predestynowane do wytworzenia w ich obrębie układów przestrzennych. Przekształcenia zabudowy powinny zostać ukierunkowane w stronę:

- intensyfikacji zabudowy,
- rozwiązania uciążliwego węzła drogowego w Rększowicach na skrzyżowaniu dróg wojewódzkich. Stwarza to możliwość inwestowania na przyległych do niego wolnych terenach, czego domagają się mieszkańcy wsi,
- koncentracji funkcji usługowych w parterach budynków lub odrębnych obiektach,
- wykształcenia przestrzeni publicznych, niezbędnych do oprawy urbanistycznej lokalnych centrów, z którymi będą mogli identyfikować się mieszkańcy (ciągi piesze, tereny zieleni, placów, skwerów),
- estetyzacji otoczenia, tj. ujednoczenia linii zabudowy i wysokości zabudowy, stosowania dachów wysokich, dbałości o tzw. „małą architekturę”.

Strefa potencjalnego rozwoju układu osadniczego poszczególnych wsi (tereny zabudowy mieszkaniowej – perspektywa) obejmuje nowe tereny budowlane, mające warunki do uzupełnienia i kontynuacji istniejącego układu osadniczego miejscowości. Strefa potencjalnego rozwoju w zwartych

zespołach występuje głównie na terenie wsi Konopiska, Łaziec, Wąsosz, Rększowice i Hutki, fragmentarycznie także na obszarze między Kijasem a ul. Źródlaną w Wygodzie; w postaci rozproszonych terenów o stosunkowo niewielkiej jednostkowej powierzchni – we wsi Aleksandria i Jamki. Zagospodarowanie terenów strefy wymaga:

- wcześniejszego wytyczenia racjonalnego układu komunikacyjnego oraz ustalenia zasad dokonywania wtórnych podziałów geodezyjnych terenów,
- wprowadzenia regulacji prawnych dotyczących funkcji uzupełniających w celu wyodrębnienia terenów o funkcjach jednorodnych, nie kolidujących ze sobą,
- wprowadzenia zapisów ograniczających do jednej kondygnacji, z wymogiem stosowania dachów wysokich. Wysokość nowej zabudowy lokalizowanej w granicach parku krajobrazowego „Lasy nad górną Liswartą” poza lukami w istniejących ciągach, niezależnie od ewentualnych nakazów i zakazów wynikających z ustaleń planu ochrony parku.

Strefa zabudowy zagrodowej w związku z zanikaniem rolniczej funkcji Gminy, stopniowo zanika. Zabudowania funkcjonujących gospodarstw rolnych nie tworzą w tej sytuacji zwartych stref, a występują punktowo pomiędzy zabudową mieszkaniową, w dużej części przekształconą właśnie z byłej zabudowy zagrodowej. Uwzględniając tę tendencję należy w planach miejscowych wprowadzić zapisy regulujące w sposób kompromisowy koegzystencję obu typów zabudowy.

STREFA ROZWOJU SPECJALISTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI USŁUGOWEJ I GOSPODARCZEJ

Podstrefy: Strefa lokalizacji obiektów usługowych, składów, baz, produkcji (tereny różnorodnej działalności gospodarczej); Strefa rozwoju funkcji rekreacyjnej (tereny rekreacji); Strefa potencjalnego rozwoju funkcji rekreacyjnej (potencjalne tereny rekreacji).

Strefa lokalizacji obiektów usługowych, składów, baz, produkcji (tereny różnorodnej działalności gospodarczej) obejmuje tereny, na których może być prowadzona działalność gospodarcza o różnym charakterze, w tym także lokalizowane zakłady produkcyjne i usługi uciążliwe oraz – w granicach wyznaczonego obszaru górniczego – prowadzona powierzchniowa eksploatacja surowców (żwirów). Tereny te będą stanowić ofertę Gminy dla nowych potencjalnych inwestorów, w tym nieznajdujących możliwości do działalności gospodarczej w Częstochowie. Zagospodarowanie tych terenów wymaga:

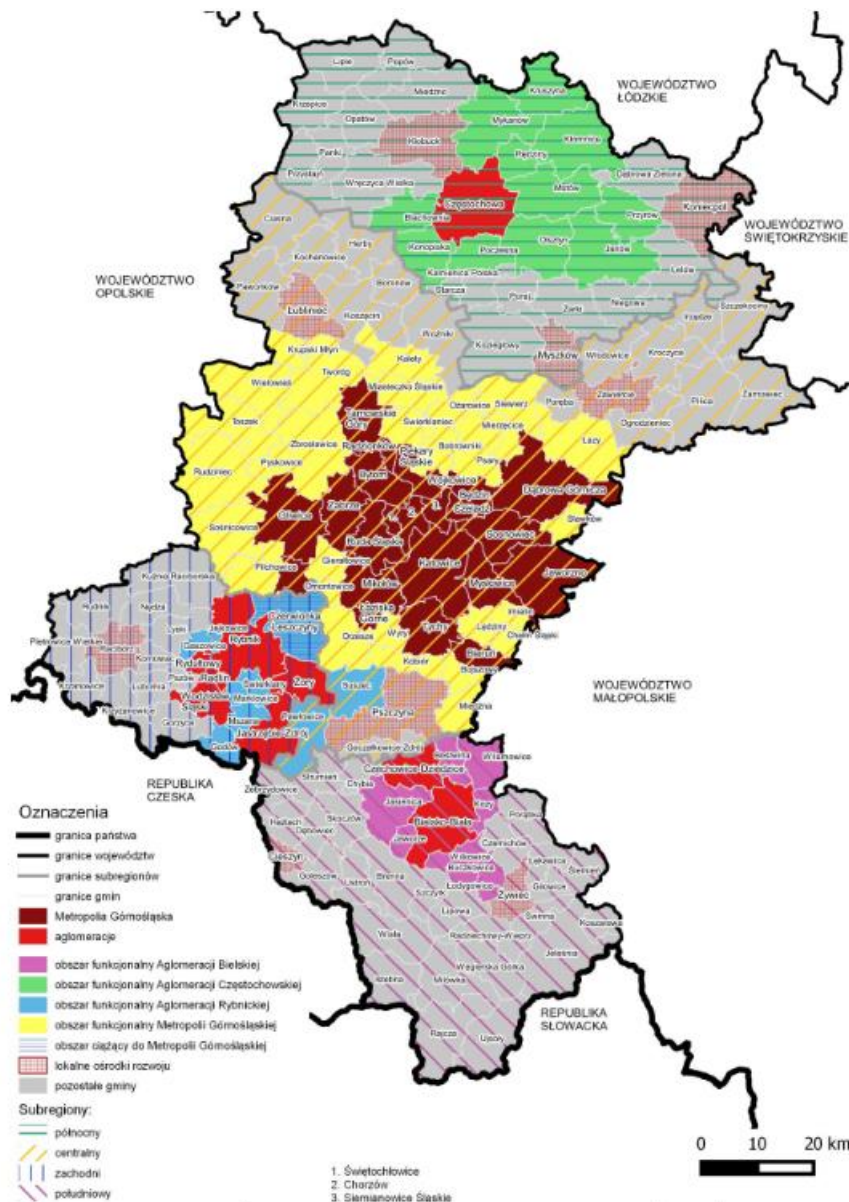
- wykonania planów miejscowych lub wskazania w planie ogólnym,
- wcześniejszego uzbrojenia terenów, a w szczególności realizacji dróg i odwodnienia oraz podłączenia do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej,
- koordynacji zamierzeń inwestorów, w celu intensywnego wykorzystania terenu i maksymalnego ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko,
- wprowadzenia izolacji od innych funkcji zielenią niską i wysoką,
- wyprzedzającego powiększenia terenów stanowiących zasób mienia komunalnego.

Strefa rozwoju funkcji rekreacyjnej (tereny rekreacji) – obejmuje tereny położone wzdłuż rzeki Konopki, na których należy dążyć do rozwoju funkcji rekreacyjnej w oparciu o realizowany ośrodek sportowo-rekreacyjny ze stadionem sportowym i zespołem rekreacji przyrodniczej, tereny zieleni parkowej wzdłuż rzeki w rejonie planowanej zabudowy mieszkaniowej, tereny rekreacyjne wokół stawów na Pile oraz rozbudowywany ośrodek harcerski przy Pająku (wypoczynek niedzielny i długoterminowy); tereny między Kopalnią i Pałyszem, tj. pole golfowe i tereny je otaczające (tereny rekreacyjno-sportowe), z dopuszczeniem innych usług, niekolidujących z funkcją rekreacyjną. Zagospodarowanie terenów powinno się odbywać przy uwzględnieniu i stosowaniu następujących zasad i warunków:

- pełnego uzbrojenia, a w wypadku obiektów położonych peryferyjnie wyposażenia w lokalne (indywidualne urządzenia) oczyszczania ścieków lub sanitariaty funkcjonujące w czasie trwania imprez,
- dbałości o przestrzenne efekty zabudowy (gabaryt, detal, zieleń urządzona, parkingi),
- ograniczeniu funkcji usługowych niezwiązanych z rekreacją i wykluczeniu funkcji produkcyjnych,
- dla zabudowy letniskowej wyznaczenie minimalnej wielkości działki pozwalającej na zachowanie odpowiednich standardów zabudowy - maksimum 20 % zabudowy terenu działki i minimum 60% powierzchni biologicznie czynnej.

Strefa potencjalnego rozwoju funkcji rekreacyjnej (potencjalne tereny rekreacji) pokrywa się z podstrefą parków leśnych obejmującą tereny potencjalnie atrakcyjne dla różnych form rekreacji ze względu na ukształtowanie i pokrycie terenu, a zwiększające dodatkowo swą atrakcyjność w przypadku realizacji zbiorników retencyjnych. Dla terenów tych należy wprowadzić zakaz zainwestowania – poza realizacją obiektów bezpośrednio związanych z gospodarką rolną – do czasu przeprowadzenia analiz określających optymalny sposób zagospodarowania i opracowania na ich podstawie planów miejscowych.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (Uchwała nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+) wyznaczone zostały obszary funkcjonalne na terenie województwa śląskiego. Pod pojęciem obszaru funkcjonalnego rozumie się „obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju” (Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., art. 2, pkt 6a). Gmina Konopiska włączona została do **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego ośrodka regionalnego - Aglomeracji Częstochowskiej, Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego, Obszaru Ochrony Krajobrazów Kulturowych oraz Obszaru Udokumentowanych Źróź Kopalin.**

Ryc. 7. Miejskie obszary funkcjonalne w województwie śląskim

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (Uchwała nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+)

Dla miejskich obszarów funkcjonalnych przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona historycznych układów urbanistycznych oraz obiektów dziedzictwa kulturowego podkreślających tożsamość;
- zapewnienie wielofunkcyjności osiedli i dostępności do usług podstawowych;
- koncentracja struktur przestrzennych w oparciu o istniejące układy osadnicze;
- ochrona krajobrazów otwartych (ograniczanie suburbanizacji);
- ograniczanie zawłaszczania terenów typu greenfield i wykorzystanie terenów typu brownfield przy lokalizacji inwestycji;
- ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym ich adaptacja i wykorzystanie dla nowych funkcji;

- wyposażenie przestrzeni publicznych w infrastrukturę z uwzględnieniem ograniczeń i potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami, w tym utrudniającymi poruszanie się w przestrzeni lub jej percepcję, osób starszych oraz osób sprawujących opiekę nad małymi dziećmi;
- ograniczanie zjawiska „zawłaszczania” przestrzeni publicznych dotyczącego realizacji inwestycji komercyjnych i prywatnych w obszarach tradycyjnie użytkowanych jako przestrzenie publiczne;
- zapewnianie powiązań przyrodniczych terenów zieleni (parki, skwery, zieleńce, ogródki jordanowskie, doliny cieków itp.) z lasami i terenami otwartymi na ich obrzeżach;
- ograniczanie niskiej emisji i minimalizowanie zapotrzebowania na energię oraz zmniejszanie emisji zanieczyszczeń;
- przeciwdziałanie powstawaniu i zmniejszanie uciążliwości hałasu;
- wykluczenie możliwości lokalizacji pojedynczych turbin wiatrowych w odległości mniejszej niż 5 km od radarowego, natomiast farm wiatrowych w odległości mniejszej niż 20 km od obiektu radarowego;
- rozwijanie niskoemisyjnego systemu transportu publicznego;
- wprowadzanie rozwiązań przestrzennych poprawiających bezpieczeństwo publiczne;
- planowanie inwestycji z uwzględnieniem kompensacji w zakresie retencji wód (przeciwdziałanie zmniejszaniu możliwości retencyjnych zlewni);
- rozwój lotnisk lokalnych z wykluczeniem możliwości negatywnego oddziaływania na obszary specjalnej ochrony ptaków.

Dla wiejskiego obszaru funkcjonalnego przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona historycznych układów ruralistycznych;
- utrzymania tradycyjnej skali i form zabudowy;
- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy podmiejskiej;
- kształtowanie oraz poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych z uwzględnieniem ograniczeń i potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami, utrudniającymi poruszanie się w przestrzeni lub jej percepcję, osób starszych oraz osób sprawujących opiekę nad małymi dziećmi;
- wprowadzanie rozwiązań przestrzennych poprawiających bezpieczeństwo publiczne;
- ochrona obszarów o wysokim potencjale glebowym przed ich nierolniczym użytkowaniem;
- utrzymywanie i przywracanie mozaikowości krajobrazu rolniczego;
- zachowanie walorów przyrodniczych dolin rzecznych, w tym o charakterze zielonych użytków (m. in. łąki i pastwiska) oraz utrzymanie pełnionej funkcji korytarza ekologicznego;
- wprowadzanie stref ekotonowych cieków wodnych;
- stosowanie różnorodnych form retencji technicznej i nietechnicznej, w tym ochrona przed sływem zanieczyszczeń do wód;
- prowadzenie efektywnych prac melioracyjnych na obszarach wiejskich uwzględniających wymagania ochrony środowiska;
- wykluczenie możliwości uprawy roślin energetycznych obcych gatunków inwazyjnych lub potencjalnie inwazyjnych, stanowiących zagrożenie dla różnorodności biologicznej, a w szczególności: słonecznika bulwiastego, rdestowca sachalińskiego

i ostrokończystego, miskanta olbrzymiego i cukrowego, barszczu Sosnowskiego i Mantegazziego, ślázowca pensylwańskiego, nawłoci kanadyjskiej i późnej, robinii akacjowej;

- rewitalizowanie, rekultywowanie, rewaloryzowanie obszarów zdegradowanych w celu poprawy jakości i integracji przestrzeni, z wykorzystaniem lokalnych zasobów i potencjałów;
- ograniczenie możliwości rekultywacji zalewisk pogórnich poprzez ich zasypywanie odpadami;
- rekultywacja wyrobisk po eksploatacji surowców skalnych w kierunku wodnym, rekreacyjnym lub przyrodniczym;
- wykluczenie możliwości lokalizowania nowych obiektów gospodarowania odpadami wydobywczymi i zwałowisk odpadów wydobywczych na terenach rolnych lub leśnych;
- kultywowanie lokalnych tradycji, w tym tworzenie markowych produktów turystycznych;
- rozwój turystyki i agroturystyki z uwzględnieniem minimalizacji konfliktów środowiskowych;
- wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie, leśnictwie, ekologii w oparciu o wyniki doświadczeń instytucji naukowych i badawczo-rozwojowych;
- rozwijanie inwestycji gospodarczych wykorzystujących lokalny potencjał rolniczy w powiązaniu ze szlakami komunikacyjnymi;
- ograniczanie niskiej emisji i minimalizowanie zapotrzebowania na energię oraz zmniejszanie emisji zanieczyszczeń;
- lokowanie biogazowni rolniczych w miejscach, w których istnieje stały dostęp do lokalnych substratów;
- przeciwdziałanie powstawaniu i zmniejszanie uciążliwości hałasu;
- wykluczenie możliwości lokalizacji pojedynczych turbin wiatrowych w odległości mniejszej niż 5 km od obiektu radarowego, natomiast farm wiatrowych w odległości mniejszej niż 20 km od obiektu radarowego;
- uwzględnianie przy lokalizacji farm i turbin wiatrowych odpowiedniej (wynikającej z lokalnych warunków terenowych) odległości od zabudowy mieszkaniowej;
- wyłączenie z zabudowy oraz przeznaczanie pod użytkowanie leśne lub rolne terenów na obszarach objętych powierzchniowymi ruchami masowymi gruntu i zagrożonych takimi ruchami.

Dla obszaru ochrony krajobrazów kulturowych przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona i zachowanie historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych;
- ochrona krajobrazów historycznych i różnorodności kulturowej dla zachowania tożsamości regionalnej;
- zachowanie i eksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w szczególności najbardziej wartościowych zespołów i obiektów służących identyfikacji i promocji przestrzeni kulturowej;
- ochrona dóbr kultury współczesnej przed degradacją poprzez zapisy w gminnych dokumentach planistycznych;

- rekultywacja wyrobisk i niecek osiadania w kierunku wodnym, rekreacyjnym bądź przyrodniczym;
- wdrażanie zapisów określonych w dokumentach wynikających z przepisów szczególnych, w tym z planów ochrony;
- wykluczenie możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz elektrowni fotowoltaicznych w strefach ekspozycji zabytków kultury i obiektów archeologicznych i strefach ich ekspozycji, na obszarach parków krajobrazowych.

Dla obszaru ochrony udokumentowanych złóż kopalin przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- zachowanie przeznaczenia i sposobu zagospodarowania terenów złóż umożliwiające ich przyszłą eksploatację z uwzględnieniem minimalizacji kosztów związanych z ochroną środowiska i człowieka;
- wydobywanie kopalin z konkretnych złóż musi być warunkowane ochroną szczególnie cennych zasobów środowiska, zwłaszcza wód podziemnych, obszarów ochrony przyrody, a także społecznymi potrzebami ochrony obszarów i obiektów na powierzchni terenu: zwartej zabudowy jednostek osadniczych, obiektów szczególnej wartości historycznej, kulturowej lub gospodarczej, obiektów infrastruktury kluczowych dla funkcjonowania społeczeństwa;
- ochrona kopalin leczniczych przed skutkami eksploatacji innych kopalin;
- redukcja konfliktów przestrzennych oraz minimalizacja skutków oddziaływań górnictwa, a także zagrożeń związanych z płytką eksploatacją górnictwem, w szczególności na zabudowę mieszkaniową, na terenach i obszarach górniczych;
- prowadzenie prac poszukiwawczych tj. badań geofizycznych, wierceń oraz budowy infrastruktury technicznej związanej z eksploatacją ropy naftowej i gazu ziemnego przy minimalizacji oddziaływania na środowisko;
- rekultywacja terenów przemysłowych z uwzględnieniem ochrony kształtujących się siedlisk cennych przyrodniczo.¹

Gmina Konopiska została uwzględniona w zadaniu samorządowym służącym realizacji inwestycji celu publicznego, ustalonych w dokumentach przyjętych przez Sejmik Województwa Śląskiego o nazwie „Budowa, przebudowa dróg wojewódzkich” (droga nr 908).

¹ Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (Uchwała nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+)

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców Gminy Konopiska, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wyznaczono następujące cele strategiczne:

- A. Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej;
- B. Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca;
- C. Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni;
- D. Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym.

W ramach każdego z celów strategicznych, wyznaczono po 3 cele operacyjne oraz odpowiadające im kierunki działań.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w *Strategii Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030* ze *Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”*.

Tab. 3. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”	STRATEGIA ROZWOJU GMINY KONOPISKA NA LATA 2024-2030
<p>Cel strategiczny A: Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej</p> <p>A.1. Konkurencyjna gospodarka</p> <p>A.2. Innowacyjna gospodarka</p> <p>A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość</p>	<p>Cel strategiczny I: Zmodernizowana i funkcjonalna przestrzeń z poszanowaniem środowiska naturalnego</p> <p>I.I. Wysokiej jakości infrastruktura warunkująca bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców</p> <p>I.II. Uporządkowana gospodarka przestrzenna</p> <p>Cel strategiczny II: Gospodarka oparta na rozwijaniu przedsiębiorczości i rekreacji w Gminie Konopiska</p>

	<p>II.I. Innowacyjna gospodarka oraz przedsiębiorczy mieszkańcy w Gminie Konopiska</p> <p>II.II. Oferta turystyczna oparta na zasobach regionu oraz jej promocja</p> <p>II.III. Bogata oferta kulturalna i szerokie możliwości spędzania czasu wolnego</p>
<p>Cel strategiczny B: Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca</p> <p>B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych</p> <p>B.2. Aktywny mieszkaniac</p> <p>B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki</p>	<p>Cel strategiczny II: Gospodarka oparta na rozwijaniu przedsiębiorczości i rekreacji w Gminie Konopiska</p> <p>II.III. Bogata oferta kulturalna i szerokie możliwości spędzania czasu wolnego</p> <p>Cel strategiczny III: Szczęśliwi i zdrowi mieszkańcy w Gminie Konopiska</p> <p>III.I. Efektywne kształcenie i wysoka jakość opieki nad dziećmi</p> <p>III.II. Rozwinięte usługi pomocy społecznej i opieki zdrowotnej</p> <p>III.III. Wysoka efektywność zarządzania w jednostkach administracyjnych oraz dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami</p>
<p>Cel strategiczny C: Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni</p> <p>C.1. Wysoka jakość środowiska</p> <p>C.2. Efektywna infrastruktura</p> <p>C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu</p>	<p>Cel strategiczny I: Zmodernizowana i funkcjonalna przestrzeń z poszanowaniem środowiska naturalnego</p> <p>I.I. Wysokiej jakości infrastruktura warunkująca bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców</p> <p>I.II. Uporządkowana gospodarka przestrzenna</p> <p>I.III. Zadbane i chronione środowisko w Gminie Konopiska</p>
<p>Cel strategiczny D: Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym</p> <p>D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny</p> <p>D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu</p> <p>D.3. Nowoczesna administracja publiczna</p>	<p>Cel strategiczny I: Zmodernizowana i funkcjonalna przestrzeń z poszanowaniem środowiska naturalnego</p> <p>I.I. Wysokiej jakości infrastruktura warunkująca bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców</p> <p>I.II. Uporządkowana gospodarka przestrzenna</p> <p>I.III. Zadbane i chronione środowisko w Gminie Konopiska</p> <p>Cel strategiczny II: Gospodarka oparta na rozwijaniu przedsiębiorczości i rekreacji w Gminie Konopiska</p>

II.I. Innowacyjna gospodarka oraz przedsiębiorczy mieszkańcy w Gminie Konopiska

II.II. Oferta turystyczna oparta na zasobach regionu oraz jej promocja

II.III. Bogata oferta kulturalna i szerokie możliwości spędzania czasu wolnego.

Cel strategiczny III: Szczęśliwi i zdrowi mieszkańcy w Gminie Konopiska

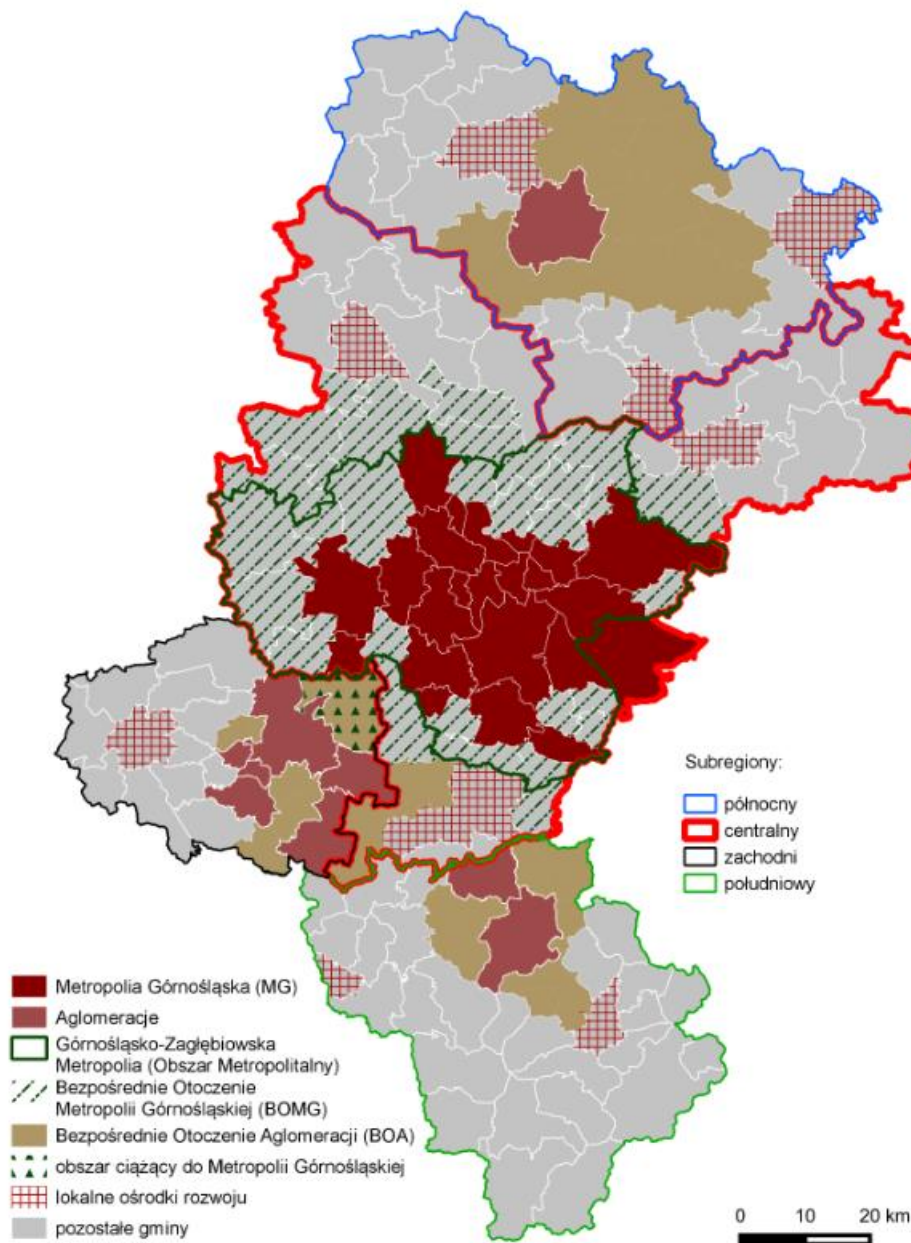
III.III. Wysoka efektywność zarządzania w jednostkach administracyjnych oraz dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wskazano obszary strategicznej interwencji (OSI). Wśród krajowych OSI, wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, znajduje się cały Śląsk, a także dodatkowo miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją – Gmina Konopiska nie znajduje się w obrębie dwóch ostatnich.

Z kolei w zakresie OSI wyznaczonych na terenie województwa, określa się kilka typów. W ujęciu funkcjonalnym są to: subregiony (Gmina Konopiska znajduje się w subregionie północnym) oraz obszary miejskie lub wiejskie (Gmina Konopiska należy do obszarów wiejskich).

Poglądowa mapa przedstawiająca położenie Gminy Konopiska na tle subregionów województwa i ich ośrodków centralnych znajduje się poniżej.

Ryc. 8. Subregiony województwa i ich ośrodki centralne
 Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

W ujęciu tematycznym wyznaczono OSI konkurencyjne (obszary cenne przyrodniczo i obszary wzrostu) oraz OSI problemowe (Gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza, Gminy w transformacji górniczej). Gmina Konopiska znajduje się w obszarze o ponadprzeciętnych walorach przyrodniczych (obszary cenne przyrodniczo) oraz poza ośrodkami wzrostu. Co więcej, Gmina nie kwalifikuje się do gmin tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz do gmin transformacji górniczej, natomiast jako obszary problemowe ze względu na jakość powietrza zostały wskazane wszystkie Gminy województwa, przy czym Gmina Konopiska należy do I obszaru problemowego, o najmniejszym nasileniu omawianego zjawiska. W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” określono kierunki działań, które powinny być priorytetowo realizowane w Gminach objętych poszczególnymi OSI. Dla gmin z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza wskazano następujące priorytety:

- Cel strategiczny A: wsparcie zdolności firm do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych; wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich.
- Cel strategiczny B: podniesienie jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia (w szczególności w obszarach deficytowych) oraz podniesienie jakości obsługi pacjentów, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii; aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowości usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych; promocja aktywnego i zdrowego stylu życia.
- Cel strategiczny C: wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza; podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych; rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE; wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej; wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego; zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach, na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2024-2030. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Konopiska, Rada Gminy Konopiska oraz komórki organizacyjne Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych

rocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółwić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Konopiska będzie dbać o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii, w szczególności Strategią Rozwoju Subregionu Północnego Województwa Śląskiego, przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu częstochowskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych częściach Gminy.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje na temat stanu realizacji działań. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

Śledzenie postępu realizacji celów wspomaga coroczne opracowywanie Raportu o stanie Gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych. W momencie, gdy Wójt we wsparciu pracowników Urzędu Gminy Konopiska zauważy konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Konopiska będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju Gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna Gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju Gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami w Gminie są:

- Gminny Program Usuwania Azbestu na lata 2014-2032,

- Program współpracy Gminy Konopiska z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Konopiska na 2023 rok,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Konopiska w 2023 roku,
- Program Ochrony Środowiska Gminy Konopiska na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2027,
- Program gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Konopiska oraz zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Gminy w latach 2023-2028,
- Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży,
- Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Konopiska do roku 2023.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji w okresie realizacji Strategii będą m.in. program gospodarowania zasobem mieszkaniowym czy programy jednoroczne (m.in. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Program współpracy Gminy Konopiska z organizacjami pozarządowymi oraz o działalności pożytku publicznego). W przypadku konieczności poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego oraz w związku ze zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Gmina opracuje Plan Ogólny. Ponadto Gmina Konopiska powinna przystąpić do opracowania strategicznych dokumentów obligatoryjnych, np. Programu Ochrony Środowiska czy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz fakultatywnych wspierających realizację zaplanowanych celów w Strategii tj. Gminnego Programu Rewitalizacji czy Programu Gospodarki Niskoemisyjnej.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Konopiska na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego dla bieżącej perspektywy finansowej (wdrażanej do roku 2023) oraz programu na przyszłą perspektywę finansową, tj. Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027;
- ogólnopolskie programy operacyjne;
- programy rządowe;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Śląskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane do podmiotów publicznych i prywatnych.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie śląskim w okresie budżetowym 2021-2027. Jest to także kluczowy dokument z punktu widzenia zakresu i wysokości wsparcia dla ZIT Częstochowa (Północny), który głównie wpisuje się w cel szczegółowy RSO 4.2(viii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.

W ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 obejmuje fundusze takie jak:

- EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- FS – Fundusz Spójności,
- EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny+,
- FST – Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, będący częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji.

Do programów krajowych w perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- FEnIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- FENG – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- FERK – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- PTFE – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- FEPŻ – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak

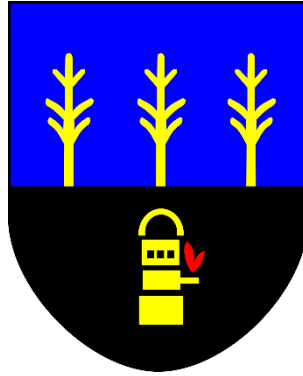
podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z Gminami sąsiednimi, powiatem częstochowskim oraz województwem śląskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

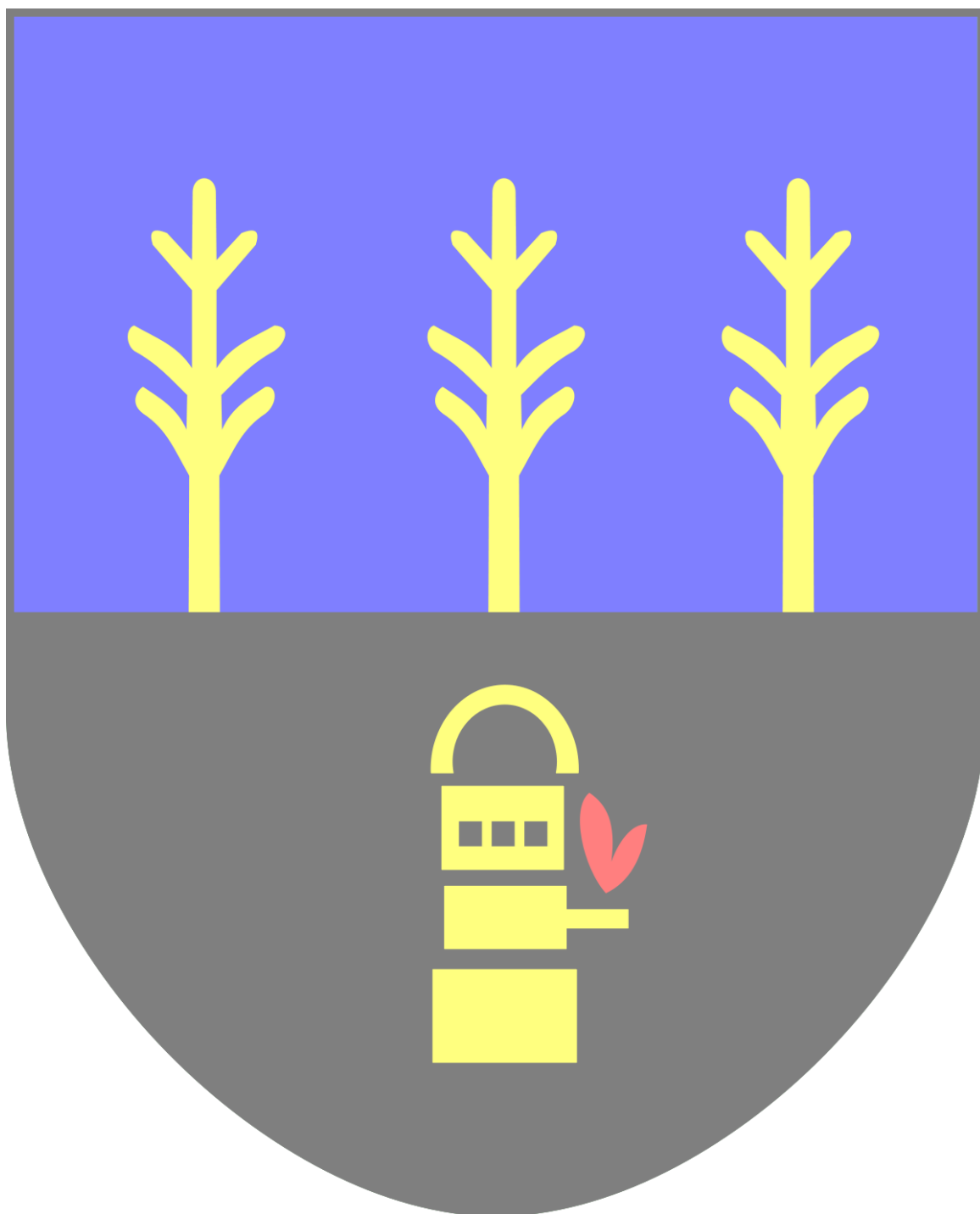
Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa określać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczania limity wydatków w poszczególnych latach na poszczególne przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową (WPF) Gminy Konopiska przyjętą przez Radę Gminy Konopiska uchwałą nr 232/L/2021 z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Konopiska, zaktualizowaną uchwałą nr 406/LIII/2022 Rady Gminy Konopiska z dnia 27 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Konopiska potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jest jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów). W najbliższych latach wyniesie on około 52,6 mln zł. Należy mieć na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które podlegają zmianom, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia wartości szacunkowe.

Z A Ł A C Z N I K I

Załącznik nr 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Konopiska

SPIS TREŚCI

METODOLOGIA BADAŃ	63
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	63
1.1. Informacje ogólne.....	63
1.2. Transport i łączność	64
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....	65
1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne.....	69
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	74
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	74
2.2. Infrastruktura i środowisko	80
<i>Infrastruktura drogowa</i>	80
<i>Urządzenia sieciowe</i>	81
<i>Gospodarka odpadami</i>	82
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	83
2.3. Stan finansów samorządowych	84
<i>Wykonanie budżetu</i>	84
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	85
<i>Pozyskane środki zewnętrzne</i>	87
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	88
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	90
3.1. Demografia	90
3.2. Kapitał społeczny	93
<i>Opieka nad dziećmi w Gminie Konopiska</i>	93
<i>Edukacja szkolna</i>	95
<i>Kultura i sport</i>	99
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	101
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	102
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	104

Metodologia badań

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju dla Gminy Konopiska jest niniejsza Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy. Dokument wskazuje na główne wyzwania społeczno-gospodarcze Gminy Konopiska, jakie powinny znaleźć rozwiązanie w wyniku realizacji Strategii. W tym celu przeprowadzona została ocena stanu istniejącego Gminy w ujęciu systemowym oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza rozpoznanie związków pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym Gminy oraz jego relacje z zewnętrznym otoczeniem, mającymi podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu, jako całości. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym. Na potrzeby tego opracowania analizowano lata 2018-2022 (o ile nie zaznaczono inaczej).

Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Gminy w Konopiskach, gminne plany, programy oraz dokumenty strategiczne, a także dane Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto przeanalizowane zostały dokumenty wyższego szczebla pod względem ujęcia w nich Gminy Konopiska.

W celu oceny stanu istniejącego, zastosowano metodę analizy porównawczej, w której Gmina Konopiska zestawiona została z pozostałymi jednostkami, które znajdują się w powiecie częstochowskim. Do analizy wskaźnikowej wykorzystano również średnie wartości wskaźników dla powiatu oraz województwa śląskiego.

Do przygotowania Diagnozy wykorzystane zostały najaktualniejsze dla Gminy dane dostępne w momencie opracowywania dokumentu. Przedstawione zatem informacje prezentują stan na rok 2022, chyba że zaznaczono inaczej.

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Konopiska jest gminą wiejską położoną w północnej części województwa śląskiego, w powiecie częstochowskim. Centrum jednostki oddalone jest od miasta Częstochowa o 15,6 km. Siedziba władz gminnych znajduje się w miejscowości Konopiska, która pełni funkcję ośrodka lokalnego i centrum administracyjnego jednostki. W 2022 roku Gminę zamieszkiwało 10 778 osób, co stanowiło ok. 8,2% wszystkich mieszkańców powiatu częstochowskiego. Gęstość zaludnienia na terenie jednostki wyniosła w tym samym roku 137,1 os./km².

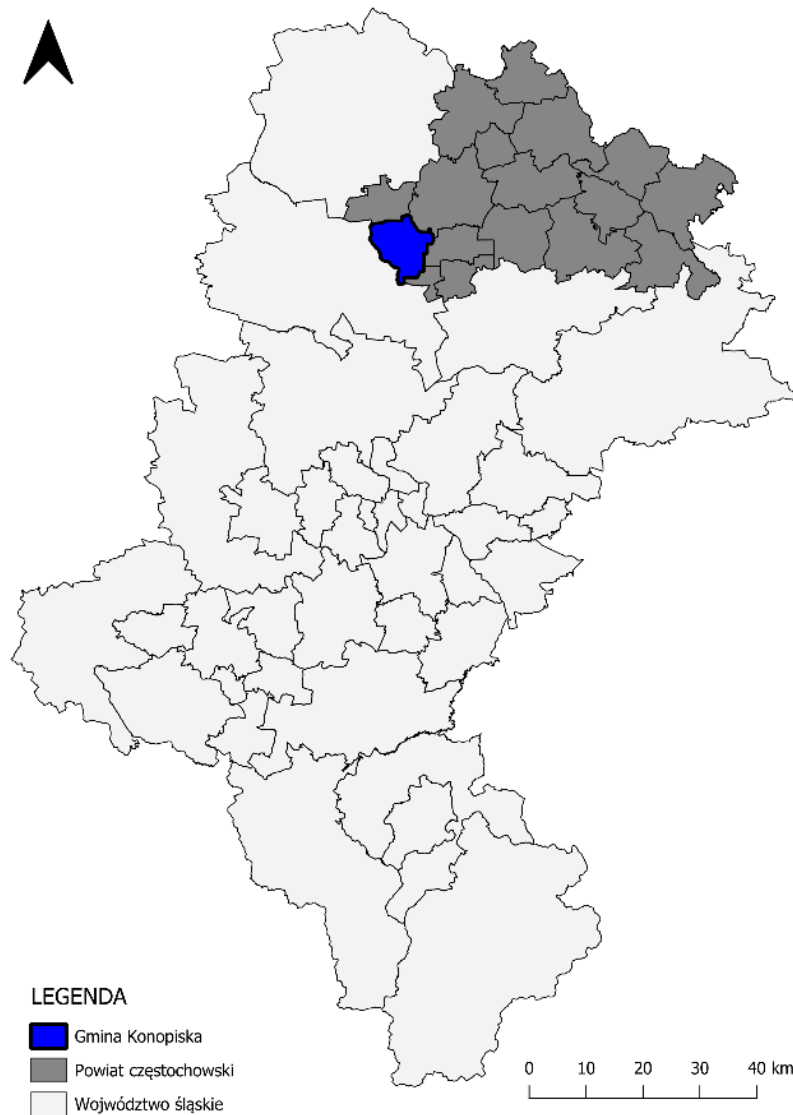
Gmina Konopiska graniczy:

- od północy z gminą Blachownia;
- od południa z Gminami Starcza i Woźniki;
- od wschodu z gminą Poczesna i miastem Częstochowa;
- od zachodu z gminą Herby.

Całkowita powierzchnia Gminy Konopiska wynosi 78,65 km², co stanowi ok. 5,2% powierzchni powiatu częstochowskiego. Jednostka pokryta jest w 32,4% gruntami leśnymi i w 59% gruntami ornymi.

Gmina Konopiska składa się z 12 sołectw oraz 15 miejscowości: Aleksandria Pierwsza, Aleksandria Druga, Hutki, Jamki, Kowale, Kopalnia, Konopiska, Korzonek, Leśniaki, Łaziec, Rększowice, Walaszczyki, Wąsosz, Wygoda, Kijas.

Miejscowość Kowale przynależy do sołectwa Jamki, miejscowość Leśniaki do sołectwa Korzonek, natomiast miejscowość Kijas przynależy do sołectwa Wygoda. Największymi, pod względem powierzchni, sołectwami w Gminie są: Aleksandria Pierwsza, Konopiska oraz Aleksandria Druga.

Ryc. 9. Położenie Gminy Konopiska na tle powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

1.2. Transport i łączność

Sieć transportową w Gminie Konopiska tworzą zarówno drogi o znaczeniu międzynarodowym, krajowym, jak i lokalnym. Przez wschodnią część badanej jednostki przebiega autostrada A1 – Autostrada Bursztynowa, która zapewnia połączenie pomiędzy północnymi a południowymi regionami Polski. Na terenie Gminy znajduje się również węzeł autostradowy „Zawodzie”, który oddalony jest od jej centrum o 6 km. Bliskość drogi o znaczeniu międzynarodowym pozytywnie wpływa na dostępność komunikacyjną terenu oraz stwarza szansę rozwojową dla Gminy Konopiska. Ponadto na terenie jednostki znajdują się trzy drogi wojewódzkie: DW 904 (relacji Blachownia-Kolonia Poczesna), DW 907 (relacji Niewieszce-Wygoda) oraz DW 908 (relacji Częstochowa-Tarnowskie Góry). Droga nr 904 przecina Konopiska na osi północ-południe, a droga nr 907 na osi wschód-zachód. Przez Gminę przebiegają także drogi powiatowe oraz drogi gminne. Jednostka charakteryzuje się dobrą dostępnością do dużych ośrodków regionalnych – Częstochowa (15,6 km), Katowice (68,3 km) oraz Opole (ok. 85 km). Miasta te znajdują się w bliskiej odległości od centrum Gminy, a podróż samochodem osobowym zajmuje do nich kolejno – 10 min (Częstochowa), 50 min (Katowice) i 80 min (Opole).

Na terenie Gminy organizowany jest transport publiczny, którego operatorem jest firma GTV BUS Sp. z o.o. z Ozimka. Sieć komunikacyjna składa się z 6 linii i obejmuje wszystkie miejscowości znajdujące się na obszarze badanej jednostki. Na terenie Gminy Konopiska obowiązują nieodpłatne przejazdy komunikacją publiczną. W 2021 roku wykonawca świadczącej w jednostce usługi przewiózł łącznie 127 437 osób. Z kolei w 2022 roku przewieziono łącznie 160 567 pasażerów.

Ryc. 10. Sieć drogowa w Gminie Konopiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

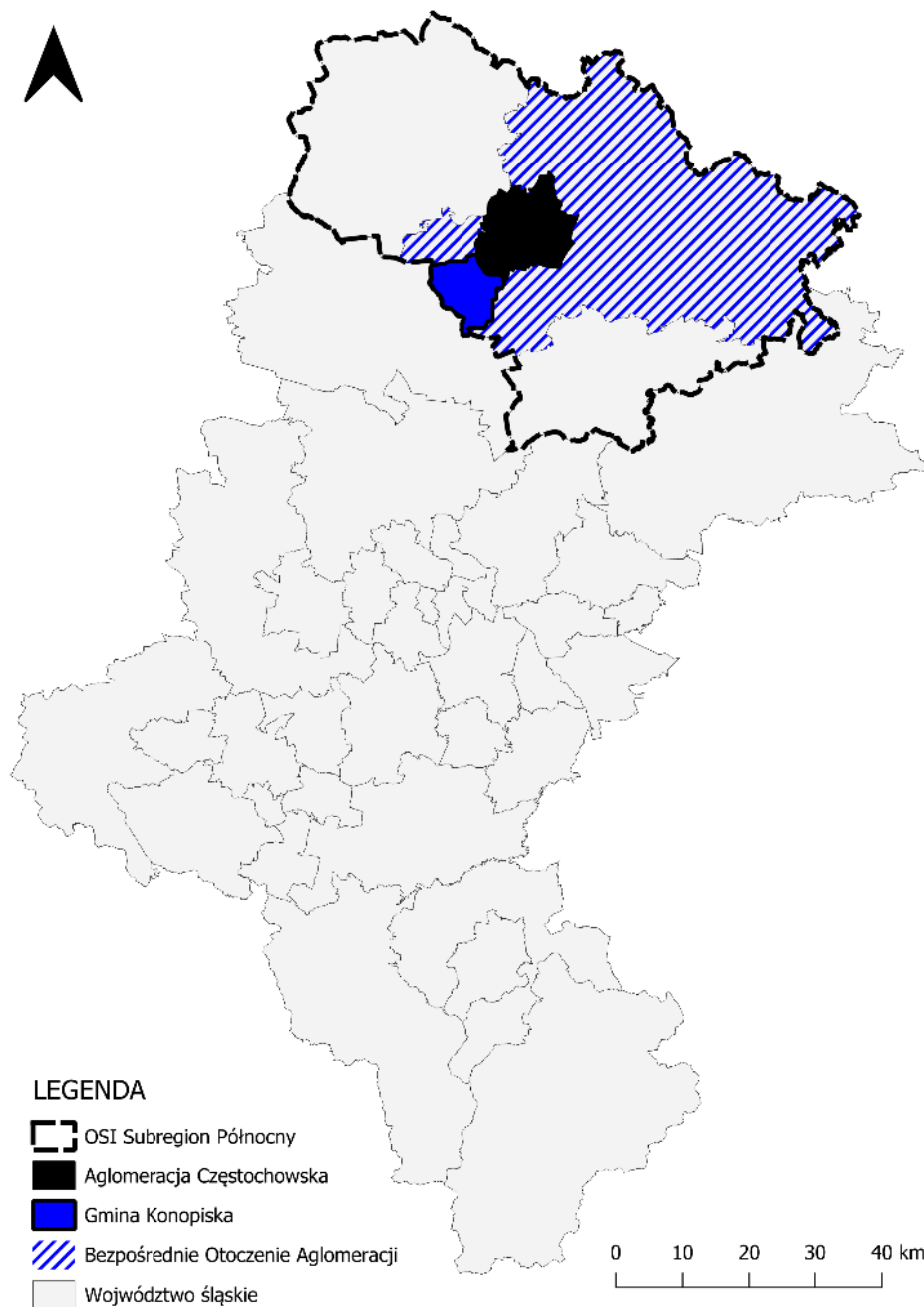
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (Uchwała nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+) wyznaczone zostały obszary funkcjonalne na terenie województwa śląskiego. Pod pojęciem obszaru funkcjonalnego rozumie się „obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju” (Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., art. 2, pkt. 6a). Gmina Konopiska włączona została do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Częstochowskiej oraz do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Pierwszy z wymienionych obszarów charakteryzuje się organizacją usług

publicznych o znaczeniu krajowym, wysoką przedsiębiorczością mieszkańców oraz potencjałem związanym z rozwojem turystyki pielgrzymkowej. W ramach dokumentu wyszczególnione zostały także wyzwania rozwojowe MOF Aglomeracji Częstochowskiej – dalszy rozwój bazy gospodarczej, wzmocnienie funkcji wielkomiejskich czy poprawa jakości środowiska przyrodniczego. Z kolei Wiejskie Obszary Funkcjonalne skupiają gminy wiejskie, które charakteryzują się dużą powierzchnią użytków rolnych oraz znaczną liczbą ludności utrzymującej się z pracy w rolnictwie. W Planie zawarte zostały następujące rekomendacje dotyczące rozwoju tych obszarów: wskazane jest kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o najwyższym potencjale glebowym oraz wielofunkcyjny rozwój na obszarach o niskim potencjale glebowym przy zachowaniu walorów przyrodniczych i tradycyjnego krajobrazu rolniczego. Działania gmin powinny skupiać się na rozwijaniu endogenicznego potencjału, likwidacji barier komunikacyjnych, a także wzmocnieniu efektu dyfuzji procesów rozwojowych.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” (Uchwała nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”) wyznacza na terenie województwa Obszar Strategicznej Interwencji, które ze względu na występowanie określonych czynników o różnym charakterze mogą powodować sytuację kryzysową bądź posiadać potencjał rozwojowy. Gmina Konopiska znajduje się w regionalnym OSI Subregion Północny, którego centrum stanowi Metropolia Częstochowska. Subregion ten zajmuje łączną powierzchnię 3 049 km², który zamieszkiwany jest przez 513 tys. osób. Obszar charakteryzuje się wysokimi walorami środowiskowymi, znacznym potencjałem turystycznym, zdywersyfikowaną strukturą gospodarczą, wysokim poziomem przedsiębiorczości oraz korzystnymi warunkami inwestycyjnymi.

Ponadto na poziomie województwa obowiązuje również Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030 (Uchwała nr V/25/8/2016 Sejmiku województwa Śląskiego z dnia 27 czerwca 2016 roku), która sklasyfikowała Gminę Konopiska jako gminę wiejską uczestniczącą w procesach rozwoju, urbanizującą się z rozwiniętym sektorem usług. W dokumencie zawarte zostały następujące potencjały rozwojowe dla tego typu jednostek: intensywność aktywności w sferze usług oraz położenie i dostępność komunikacyjno-transportowa.

Ryc. 11. Granice OSI Subregion Północny na tle województwa śląskiego

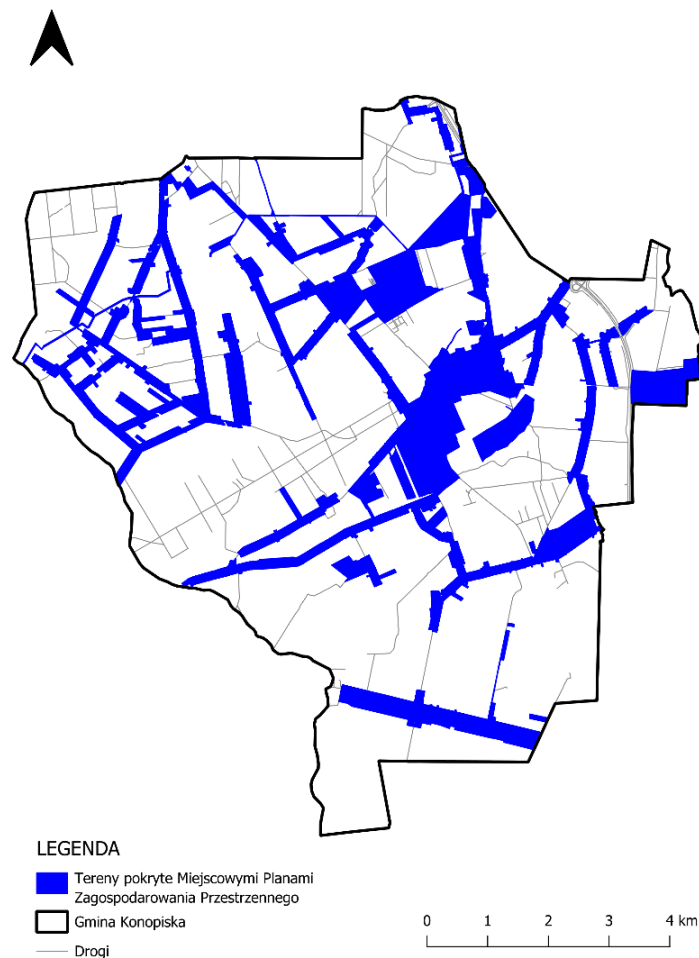
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Gmina Konopiska zajmuje powierzchnię 78,65 km², co stanowi ok. 5,2% powierzchni powiatu częstochowskiego. Użytki rolne stanowią 59% powierzchni jednostki, a grunty leśne 32,4%. W 2002 roku wartości te kształtowały się na zbliżonym poziomie. Brak znaczących zmian w strukturze użytkowania ziemi na przestrzeni ostatnich 20 lat w Gminie może świadczyć o rozwiniętym już układzie urbanistycznym jednostki, a także o powolnym procesie suburbanizacji Aglomeracji Częstochowskiej.

Ostatnia zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Konopiska miała miejsce w 2021 roku, na mocy Uchwały nr 285/XXXIV/2021 Rady Gminy Konopiska z dnia 28 września 2021 r. Dominującą formą przeznaczenia terenu w dokumencie są tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz tereny strefy rolno-leśnej. W 2023 roku władze jednostki podjęły Uchwałę

nr 438/LVI/2023 w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany fragmentu Studium. Zmiany dotyczą terenów w miejscowościach Aleksandria Pierwsza i Rększowice.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowią akty prawa miejscowego, które regulują funkcję oraz sposób wykorzystania danego terenu. W Gminie Konopiska do 2022 roku przyjęto 64 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które objęły swoim zasięgiem teren 1 447 ha, czyli 18,4% powierzchni całkowitej Gminy (Ryc.3.). W 2022 roku przyjęto 3 nowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które regulowały wykorzystanie terenu w miejscowości Wąsosz, w centrum Konopisk oraz na terenie działki nr 47 w Aleksandrii Pierwszej.

Ryc. 12. Tereny objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Konopiska
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych SIP Urzędu Gminy w Konopiskach.

Na terenach, które nie zostały objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, obowiązują decyzje o warunkach zabudowy. Na przestrzeni badanego okresu średnia liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy w Gminie Konopiska wynosiła ok. 39 dokumentów rocznie. W 2017 roku wydanych zostało 19 decyzji o warunkach zabudowy. Z kolei w 2021 roku ich liczba wyniosła 79. Oznacza to, że na przestrzeni wskazanego okresu łączna liczba decyzji wydanych w Gminie Konopiska zwiększyła się o ok. 300 %. W 2021 roku decyzje wydane w badanej jednostce stanowiły ok. 25% wszystkich decyzji wydanych w powiecie częstochowskim.

Tab. 4. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2017-2021 w Gminie Konopiska i w powiecie częstochowskim

		2017	2018	2019	2020	2021
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Gmina Konopiska	19	14	33	52	79
	powiat	201	232	259	314	334
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Gmina Konopiska	1,8	1,3	3,1	4,8	7,4
	powiat	1,5	1,7	1,9	2,4	2,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Niski stopień pokrycia terenu Miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w Gminie Konopiska oraz rosnąca liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy stwarza potencjalne ryzyko wystąpienia konfliktów oraz chaosu przestrzennego na terenie Gminy.

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

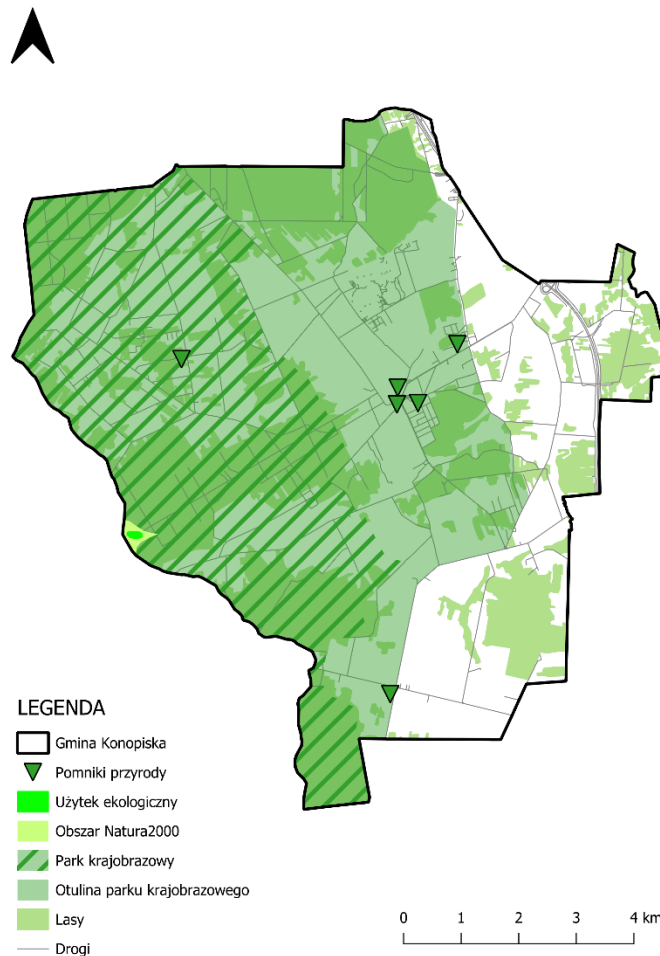
Gmina Konopiska położona jest na terenie Wyżyn Polskich, w subprowincji Wyżyny Śląsko-Krakowskiej, w makroregionie Wyżyny Śląskiej, w mezoregionie Progu Herbskiego (Podział Fizycznogeograficzny Polski, 2018). Obszar badanej jednostki należy do zlewiska Warty. Przez teren Gminy przebiegają trzy rzeki: Konopka, Rększowiczanka oraz Trzepizurka. Wymienione cieki wodne biegną w głęboko wciętych dolinach o kształcie nieckowatym, zasilając stawy rybne, które znajdują się ok. 2 km na wschód od centrum Gminy. Ponadto w Konopiskach znajduje się zbiornik wodny „Pająk”, który powstał na skutek spiętrzenia rzeki Konopka. Zalew wykorzystywany jest do celów rekreacyjno-sportowych oraz jest miejscem licznych imprez plenerowych. Pod względem geologicznym obszar Gminy znajduje się w północno-wschodniej części monokliny śląsko-krakowskiej, która zbudowana jest ze skał pochodzenia triasowego, jurajskiego i kredowego. Rzeźba terenu cechuje się falistą budową, na której nie występują znaczące deniwelacje. Najwyżej wyniesiony punkt w jednostce stanowi „Pajdowa Góra”, który znajduje się w miejscowości Aleksandria, na wysokości 331 m n.p.m.

Krajobraz Gminy Konopiska zdominowany jest przez formy roślinności, charakterystyczne dla obszarów wiejskich – łąki, pola oraz lasy. Na terenie badanej jednostki znajdują się również torfowiska i tereny podmokłe, które pozytywnie wpływają na jej atrakcyjność środowiskową.

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Obowiązujące formy ochrony przyrody na terenie Gminy Konopiska:

- Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”;
- Obszar Natura 2000 „Bagno w Korzonku”;
- Użytek ekologiczny „Jeziorko”;
- 6 pomników przyrody.

Ryc. 13. Formy ochrony przyrody oraz lasy na terenie Gminy Konopiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody.

Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą” utworzony został 21 grudnia 1998 roku na mocy Rozporządzenia nr 28/98 Wojewody Częstochowskiego. Park, razem z otuliną, zajmuje powierzchnię ok. 51 134 ha i przebiega przez trzy powiaty: częstochowski, kłobucki i lubliniecki. Obszar ten charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu – występują tu liczne wzniesienia, a także dolina Rzeki Liswarty. Na terenie Parku znajduje się ponad 900 gatunków roślin, z czego 83% stanowią gatunki rodzime oraz wiele gatunków zwierząt – m.in. liczne płazy, bocian biały, rybołów, dudek, orlik krzykliwy, lis, jenot, gronostaj oraz bóbr. Dodatkowo w Parku utworzono 4 rezerваты przyrody oraz 5 użytków ekologicznych.

Obszar Natura 2000 „Bagno w Korzonku” stanowi specjalny obszar ochrony siedlisk o łącznej powierzchni 12,2 ha. Teren torfowiska zlokalizowany jest w lasach sosnowych, w bliskim sąsiedztwie miejscowości Konopiska. Obszar tworzą dwa duże zbiorniki wodne, powstałe w wyniku eksploatacji torfu i las iglasty. Do torfowiska przylega również pas boru bagiennego. Ze względu na dobrą izolację, miejsce to stało się siedliskiem rzadkich gatunków ptaków – żuraw i brodziec samotny.

Użytek ekologiczny „Jezioro” stanowi siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków. Ustanowiony został w 1997 roku na mocy Rozporządzenia Wojewody Częstochowskiego nr 33/96. Użytek, o łącznej powierzchni 2,6 ha, zlokalizowany jest przy zachodnim krańcu Gminy Konopiska, na terenie Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną „Liswartą”. Użytek tworzą dwa rozległe doły potorfowe, okresowo zalewane wodą.

Na terenie Gminy Konopiska znajdują się następujące pomniki przyrody:

- 1) **Pomnik przyrody „Aleja lipowa w Konopiskach”** ustanowiony został w 1994 roku i znajduje się przy ul. Lipowej na terenie działki nr 1625, obręb Konopiska. Pomnik składa się z 9 drzew, które posadzić miał w 1683 roku Jan III Sobieski.
- 2) **Pomnik przyrody „Drzewo Bosego Pielgrzyma”** stanowi drzewo kasztanowca zwyczajnego, o wysokości 18 m i obwodzie pnia 3,37 m. Pomnik znajduje się w miejscowości Aleksandria II, na terenie posesji przy ul. Gościnniej 152.
- 3) **Pomnik przyrody „Dąb szypułkowy”** znajduje się na terenie posterunku Ochotniczej Straży Pożarnej w Konopiskach, przy ul. Opolskiej 20.
- 4) **Pomnik przyrody „Grupa drzew”** składa się z 2 szt. modrzewia europejskiego. Pomniki te znajdują się przy ul. Skośnej w Konopiskach.
- 5) **Pomnik przyrody „Wiąz górski”** stanowi pojedynczy obiekt na terenie Zespołu Szkolno-przedszkolnego w Hutkach. Pomnik ustanowiono w 2015 roku.
- 6) **Pomnik przyrody „Dąb szypułkowy”** znajduje się w pobliżu budynku Urzędu Gminy w Konopiskach. Pomnik ustanowiono w 2015 roku.

Historia Gminy

Powstanie Gminy Konopiska datowane jest na okres dojrzałego średniowiecza, czyli XI-XIII wiek. Nazwa jednostki wywodzi się od uprawianej w okolicy konopi. Jedną z pierwszych wzmianek o miejscowości pochodzi z kroniki Jana Długosza, która powstała w drugiej połowie XV wieku. Zapiski autora stwierdzały obecność zamku lub twierdzy na terenie Konopisk. Od XVI wieku Gmina wchodziła w skład dóbr klasztornych Paulinów na Jasnej Górze. Po drugim rozbiorze Polski Konopiska wraz z przyległymi miejscowościami zostały zajęte przez wojska pruskie i przestały należeć do klasztoru jasnogórskiego – w latach 1807-1815 ziemie te należały do Księstwa Warszawskiego, a po upadku Napoleona weszły w skład Królestwa Polskiego. W 1834 r. zostały sprzedane generałowi Ignacemu Puchale-Cywińskiemu. Z kolei u schyłku XIX wieku teren Konopisk został wykupiony przez Towarzystwo „B. Hantke” w celu eksploatacji rud żelaza. W okresie międzywojennym większość miejscowych chłopów kupiła ziemię od Towarzystwa. Od XIX wieku do 1974 roku w rejonie Konopisk prowadzono eksploatację rud żelaza. Na mocy Uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach 1 stycznia 1973 r. została utworzona Gmina Konopiska. W jej skład weszło 14 sołectw, w tym Dźbów i Kuźnica, które później przyłączono do Częstochowy.

Zabytki – Rejestr Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Konopiska

- Budynek Kościoła Parafialnego pw. św. Walentego, ŚWKZ, dn. 30.12.2004 WUOZ-KL/4160/6539/184/02/04;
- Cmentarz rzymsko-katolicki, ŚWKZ, dn. 25.05.2020, K-RD.5130.124.2020.MB - pismo z nowym nr rej.

Zabytki – Gminna Ewidencja Zabytków

Aleksandria

- Pozostałości parku dworskiego, 9/2012.

Jamki

- Stanowisko archeologiczne AZP 88-47/1, 21/2014.

Konopiska

- Budynek Kościoła Parafialnego pw. św. Walentego, 1/2012;
- Cmentarz rzymsko-katolicki, ŚWKZ, dn. 25.05.2020, 2/2012;

- Pozostałości parku dworskiego, 4/2012;
- Budynek dawnego zarządu kopalni, 5/2012;
- Kaplica cmentarna, 6/2012;
- Murowany budynek plebanii, 7/2012;
- Kapliczka, 8/2012.

Korzonek

- Stanowisko archeologiczne AZP 88-47/2, 22/2014.

Łaziec

- Stanowisko archeologiczne AZP 88-48/1, 10/2014;
- Stanowisko archeologiczne AZP 88-48/2, 11/2014;
- Stanowisko archeologiczne AZP 88-48/3, 12/2014;
- Stanowisko archeologiczne AZP 88-48/4, 13/2014;
- Stanowisko archeologiczne AZP 88-48/5, 14/2014;
- Stanowisko archeologiczne AZP 88-48/6, 15/2014;
- Stanowisko archeologiczne AZP 88-48/7, 16/2014;
- Stanowisko archeologiczne AZP 88-48/16, 18/2014;
- Stanowisko archeologiczne AZP 88-48/17, 19/2014;
- Stanowisko archeologiczne AZP 88-48/18, 20/2014;

Rększowice

- Stanowisko archeologiczne AZP 88-48/8, 23/2014.

Wąsosz

- Stanowisko archeologiczne AZP 88-48/8, 17/2014.

Wygoda

- Dawny budynek przychodni zdrowia „Wygodzianka”, 3/2012.

Zabytki w badanej jednostce znajdują się przede wszystkim w miejscowościach Konopiska oraz Łaziec. Na ich terenie zlokalizowane są liczne stanowiska archeologiczne, a także obiekty sakralne – kościół, cmentarz oraz kapliczki.

Kościół św. Walentego w Konopiskach jest najbardziej charakterystycznym obiektem na mapie Gminy. Prace budowlane nad kościołem trwały od 1903 do 1910 roku. Następnie świątynię konsekrowano w 1914 roku. Obiekt wybudowano w stylu neogotyckim, na wzór świątyni trójnawowej, bazylikowej, z kaplicą wschodnią i wieżą, która stanowi najwyższy, antropogeniczny punkt na terenie badanej jednostki oraz dominantę przestrzenną w miejscowości Konopiska. Wybudowany na początku XX kościół zastąpił starą świątynię parafialną z XVII wieku. Pochodzące z poprzedniego obiektu obrazy, rzeźby i pamiątki trafiły do nowego kościoła, podtrzymując wartości historyczno-kulturowe tego miejsca.

Ważnym obiektem w Gminie jest także zabytkowy cmentarz parafialny w Konopiskach, który powstał najprawdopodobniej w XIX wieku. Na jego terenie znaleźć można m.in. kaplicę cmentarną, bramę wraz z ogrodzeniem, a także unikatowe nagrobki z piaskowca. Dodatkowo w nekropolii znajduje się charakterystyczny grobowiec w formie budynku krytego dachówką, w którym pochowany jest ks. Jakub Konderski, zmarły w 1893 roku.

Na uwagę zasługuje również drewniany budynek dawnego kopalnianego ambulatorium „Wygodzianka”, które znajduje się w miejscowości Wygoda. Obiekt ten przez wiele lat pełnił funkcję Gminnego Ośrodka Zdrowia. W 1977 roku przeprowadzono gruntowny remont zabytku z okazji reaktywacji działalności KGW w Wygodzie. W 2000 roku KGW przejęło budynek dawnej przychodni zdrowia i obecnie mieści się w nim świetlica wiejska, w której organizowane są różnego rodzaju uroczystości oraz spotkania.

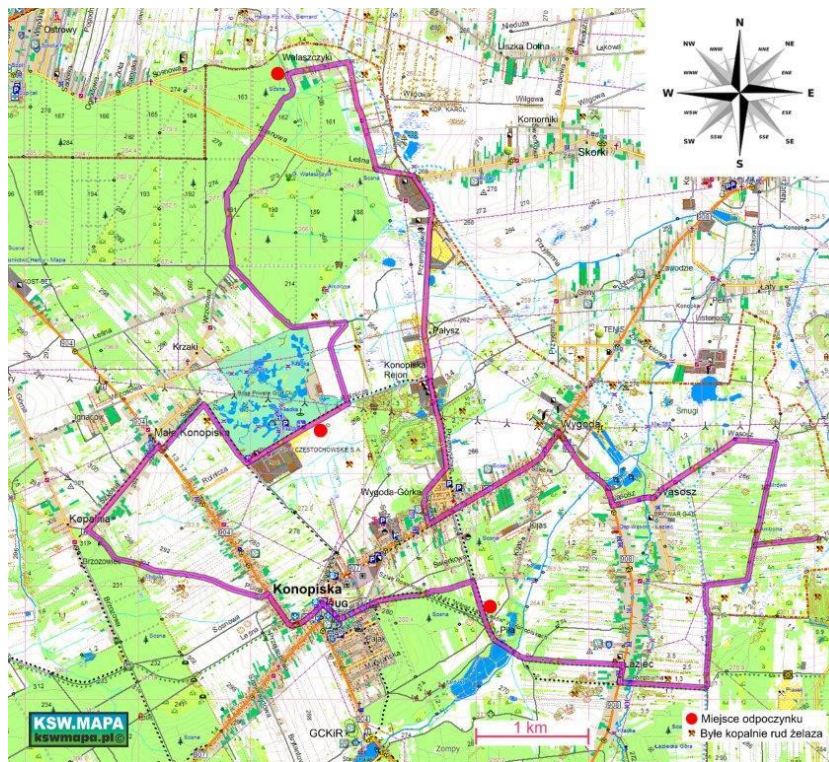
Szlaki rowerowe

Przez teren badanej jednostki przebiegają dwa szlaki rowerowe: Szlak „Przez leśne dukty” oraz Szlak „Śladem kopalni rud żelaza”. Pierwszy z nich to trasa niebieska, przeznaczona dla początkujących fanów jazdy w trudnym terenie. Szlak ten charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem pod względem podjazdów i zjazdów, ukazując bogate ukształtowanie polodowcowej rzeźby terenu Gminy. Ponadto trasa przecina trzy rzeki gminne oraz prowadzi przez malownicze krajobrazy. Z kolei czerwony szlak rowerowy „Śladem kopalni rud żelaza” ma na celu pokazać ślady pozostałe po działalności wydobywczej na terenie Gminy. Oprócz licznych hałd oraz warp, podróżni mają okazję zobaczyć dawny budynek zarządu kopalni, pierwszą parowozownię w Konopiskach oraz dawną przychodnię zdrowia w Wygodzie.

Ryc. 14 Niebieski szlak rowerowy na terenie Gminy Konopiska

Źródło: materiały z Urzędu Gminy Konopiska.

Ryc. 15. Czerwony szlak rowerowy na terenie Gminy Konopiska

Źródło: materiały z Urzędu Gminy Konopiska.

Walory przyrodnicze stanowią wizytówkę Gminy Konopiska. Znaczny udział gruntów leśnych w ogólnej strukturze użytkowania ziemi, bliskość parku krajobrazowego, a także unikatowy krajobraz wpływają na wysoką atrakcyjność osiedleńczą i turystyczną tego miejsca.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Poziom przedsiębiorczości danej jednostki administracyjnej odzwierciedla m.in. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w systemie REGON na jej terenie. Poniższa tabela przedstawia zmiany tego wskaźnika w Gminie Konopiska i powiecie częstochowskim w latach 2018-2022. Analizując przedstawione dane, zaobserwować można, że w całym powiecie częstochowskim liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w systemie REGON zwiększyła się na przestrzeni badanego okresu. Największą liczbę przedsiębiorstw odnotowano w Gminach Mykanów, Poczesna, Blachownia i Konopiska. Z kolei najmniejszą liczbę zarejestrowanych podmiotów zaobserwowano w Starczy, Przyrowie i Dąbrowie Zielonej. Na terenie Gminy Konopiska w 2018 roku funkcjonowało 928 przedsiębiorstw, co stanowiło 8,3% wszystkich firm w powiecie częstochowskim. Liczba ta zwiększyła się o 205 podmiotów i wyniosła 1 133 firm w 2022 roku. Wyniki te pozwoliły uplasować się Gminie na 4 miejscu w powiecie. Wzrost liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw w badanej jednostce może wskazywać na poprawiające się warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na jej terenie oraz rosnącym poziomie aktywności lokalnej społeczności.

Tab. 5. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie częstochowskim latach 2018-2022

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat częstochowski	11 197	100,0%	13 017	100,0%	1 820
Błachownia	1 134	10,1%	1 314	10,1%	180
Dąbrowa Zielona	242	2,2%	281	2,2%	39
Janów	441	3,9%	553	4,2%	112
Kamienica Polska	524	4,7%	593	4,6%	69
Kłomnice	831	7,4%	1 025	7,9%	194
Koniecpol	662	5,9%	767	5,9%	105
Konopiska	928	8,3%	1 133	8,7%	205
Kruszyna	264	2,4%	304	2,3%	40
Lelów	323	2,9%	371	2,9%	48
Mstów	834	7,4%	1 006	7,7%	172
Mykanów	1 625	14,5%	1 874	14,4%	249
Olsztyn	822	7,3%	893	6,9%	71
Poczesna	1 178	10,5%	1 342	10,3%	164
Przyrów	247	2,2%	281	2,2%	34
Rędziny	909	8,1%	1 014	7,8%	105
Starcza	233	2,1%	266	2,0%	33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród działających na obszarze Gminy Konopiska podmiotów gospodarczych, według sekcji PKD 2007, największy odsetek stanowiły w 2022 roku podmioty Sekcji G zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Ich liczba wyniosła 268, co stanowiło ok. 24% wszystkich zarejestrowanych na terenie jednostki przedsiębiorstw. Pozostałe największe sekcje PKD na wskazanym obszarze to kolejno – budownictwo (16%) oraz przetwórstwo przemysłowe (14%). Kształtująca się w ten sposób struktura rodzajów działalności gospodarczej odzwierciedla

zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania jednostki – bliskość aglomeracji miejskiej Częstochowy oraz dobrą dostępność komunikacyjną. Z kolei najmniejsza liczba podmiotów gospodarczych w Gminie to przedsiębiorstwa zajmujące się górnictwem i wydobywaniem, wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, a także organizacje i zespoły eksterytorialne.

Tab. 6. Podmioty działające na terenie Gminy Konopiska w 2022 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23	2%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	159	14%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0%

SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	6	1%
SEKCJA F Budownictwo	184	16%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	268	24%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	84	7%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	27	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	36	3%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	17	2%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	19	2%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	91	8%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	23	2%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	1%
SEKCJA P Edukacja	37	3%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	52	5%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	21	2%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	70	6%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy Konopiska funkcjonują przedsiębiorstwa działające przede wszystkim w branży odzieżowej, przetwórczej oraz transportowej. Należą do nich m.in. takie podmioty jak:

- „ALEKSANDRIA Dariusz Moczarski” sp. komandytowa,
- „ALU-PROFIL”;
- „SS-INSTAL”;
- „F.H.U.P GAZPAL” sp.j,
- „BROWAR WĄSOSZ”;
- „INTER-TRANS Transport drogowy” s.c.,
- „JASTRZĄBEK” producent elementów kutych,
- „KOST-BET” sp. komandytowa,
- „KUŹNIA PAŁYSZ” s.c.;
- „PZOM STRACH” sp. z o.o., sp. komandytowa,
- „PRESS GLASS HOLDING” S.A.,
- „Konopiska” Centrum Odzieżowe,
- „DOTI Dorota Ślusarczyk”;
- „MKM Producent Swetrów”;
- „MIEDZIŃSKI” producent wyrobów z drewna,
- „HUR-POL” PPHU,
- „WIBROBET” s.c.,
- FPUH „AKANT” Andrzej Kożuch,
- Centrum Logistyczne DHL,
- Zakład Produkcyjno-Handlowy „Ogród” Bożena Badora,
- F.U.H. „DZIEDZICKI” Marcin Dziedzicki.

Na obszarze badanej jednostki funkcjonuje dodatkowo pięć gospodarstw agroturystycznych. Obiekty te zlokalizowane są w miejscowościach Hutki, Konopiska i Aleksandria. Na terenie Gminy Konopiska działają także dwa gospodarstwa edukacyjne: „Owczarkowa Zagroda” i „Park Korzonek”.

„**Owczarkowa Zagroda**” to gospodarstwo położone na trasie rowerowej, w okolicach dawnych kopalni rud żelaza. Na terenie zagrody zamieszkuje 56 różnych gatunków zwierząt, zarówno lądowych, jak i wodnych. To miejsce otoczone jest lasami i łąkami, z dala od głównej drogi. Na niespełna 3 hektarach znajduje się domostwo, gdzie można spędzać czas na świeżym powietrzu, podziwiając różne gatunki zwierząt. Owczarkowa Zagroda oferuje wizytującym także dużą wolierę z egzotycznymi ptakami o powierzchni około 2500 metrów kwadratowych oraz wolierę z papugami. Istnieje również możliwość organizacji ogniska w przyjemnym otoczeniu lasu i wody. To miejsce jest szczególnie przyjazne dla dzieci, które mogą łatwiej przyswajać wiedzę o zwierzętach i otaczającej przyrodzie. Dla grup zorganizowanych dostępne są liczne programy edukacyjne, co pozwala na jeszcze lepsze zrozumienie fascynującego świata zwierząt i natury.

W miejscowości Korzonek, położonej 3 km na zachód od centrum Gminy Konopiska, znajduje się „**Park Korzonek**”. Obiekt ten stanowi park rozrywki i edukacji przeznaczony dla osób prywatnych oraz grup zorganizowanych. Główną działalnością „Parku Korzonek” jest wdrażanie zasad ekologicznego rozwoju poprzez permakulturę – przyjazny środowisku sposób projektowania przy minimalnej ingerencji w przyrodę, a także dbanie o walory przyrodnicze Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”.

Na granicy otuliny parku krajobrazowego znajduje się „**Stajnia Don Camillo**”. Mury budynku wzniesiono na fundamentach poprzedniego gospodarstwa Osady Piła. Połączenie wspólnych sił i pasji oraz chęć pokazania dzieciom innego życia były silnymi bodźcami do zbudowania miejsca, gdzie dzieci będą mogły obcować z naturą i czerpać z niej to co najlepsze jednocześnie szanując otaczającą nas przyrodę. Nazwa Stajni "Don Camillo" pochodzi od jednego z najlepszych policyjnych koni w Polsce, od kilku lat utrzymującego się na 1 miejscu w Międzynarodowych Turniejach Policji Konnej nie tylko w Polsce. Na chwilę obecną w stajni jest 11 koni. Posiada również bazę noclegową dla koni i ich jeźdźców. Każdy kto odwiedzi to miejsce ma możliwość zasmakować choć w części wiejskiego życia. Znajdziemy tu również kury, kaczki, króliki, kozy. Dla osób, które nie lubią czynnego wypoczynku proponowane są spacery, można tu znaleźć wspaniałe okazy grzybów, jagody, poziomki, jak również sarny, zające, dziki, bobry. Skorzysta też można z przejażdżki bryczką, a w zimie pojechać na wspaniałą kulig. Dla mniej zaawansowanych proponowana jest jazda w siodle na ujeżdżalni, natomiast pragnącym mocnych wrażeń oferowane są treningi skokowe, crossowe i wyjazdy w teren.

Na terenie Gminy funkcjonuje również ośrodek **Jazda Konna „Laredo”**. Stajnia oferuje szeroki zakres usług związanych z jeździectwem, zapewniając najwyższą jakość na każdym etapie przygody z końmi. Wszystkie lekcje i aktywności w stajni są nadzorowane przez instruktorów o ogromnym doświadczeniu i imponujących kwalifikacjach. Dla osób, które rozpoczynają swoją przygodę z jeździectwem, stajnia zapewnia profesjonalne lekcje jazdy konnej na koniach dostosowanych do umiejętności uczniów. Placówka działa także jako klub sportowy, gdzie miłośnicy jeździectwa mogą rozwijać swoje umiejętności i uczestniczyć w zawodach. Dla najmłodszych miłośników koni oferowana jest możliwość oprowadzania na kucykach. W czasie wakacji organizowane są atrakcyjne zajęcia dla dzieci. Programy są pełne zabawy i nauki, zapewniając dzieciom niezapomniane wakacje. Ponadto w ofercie dostępna jest obsługa festynów i imprez plenerowych, gdzie konie mogą stać się atrakcją dla uczestników. Szkoły zapraszane są na wycieczki edukacyjne, podczas których uczniowie mogą dowiedzieć się więcej o jeździectwie i koniach. Stajnia stwarza idealne warunki do nauki i eksploracji. Możliwa jest też organizacja imprez integracyjnych, które mogą być doskonałą okazją do zabawy w gronie przyjaciół czy współpracowników. Wspólna przygoda na koniach to doskonały sposób na budowanie więzi i współpracę. Stajnia posiada profesjonalny pensjonat dla koni, gdzie dbają o ich zdrowie i dobre samopoczucie.

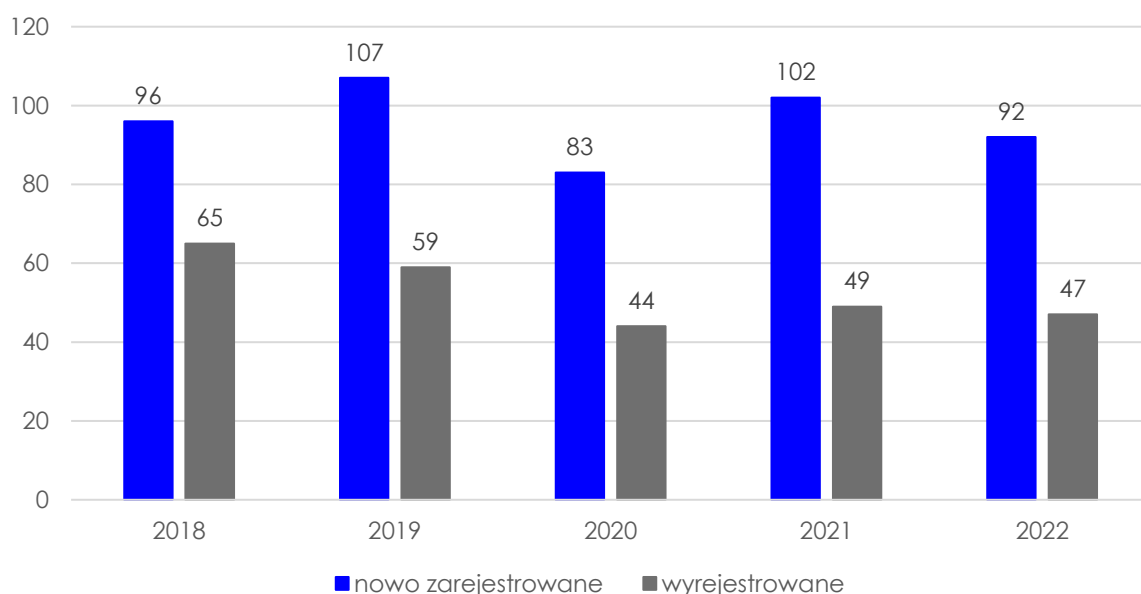
W Aleksandrii Pierwszej znajduje się „**Stajnia Pasjonata**” – kolejne miejsce, które staje się prawdziwym rajem dla miłośników koni. Stajnia jest nie tylko miejscem nauki jazdy konnej, ale przede wszystkim miejscem, gdzie miłość do tych szlachetnych zwierząt ożywa w pełni. Instruktorzy, którymi kieruje pasja i doświadczenie, dzielą się swoją wiedzą z uczniami, tworząc atmosferę pełną ciepła i zaufania. To idealne miejsce zarówno dla tych, którzy dopiero rozpoczynają swoją przygodę z jeździectwem, jak i dla

zaawansowanych jeźdźców. Każdy znajdzie tu konia dostosowanego do swoich umiejętności i wyzwań. Stajnia Pasjonata to również miejsce, które wychodzi poza codzienne lekcje jazdy. Organizuje atrakcyjne zajęcia wakacyjne dla dzieci oraz konne przejażdżki w plenerze. To prawdziwe królestwo koni, gdzie pasja łączy się z naturą.

W miejscowości Konopiska działa również prywatne pole golfowe „ROSA Private Golf Club”.

Gmina Konopiska stanowi także regionalne „zagłębienie” tekstylne. W badanej jednostce powstały liczne zakłady oraz sklepy zajmujące się produkcją i sprzedażą odzieży wizytowej – sukien i garniturów.

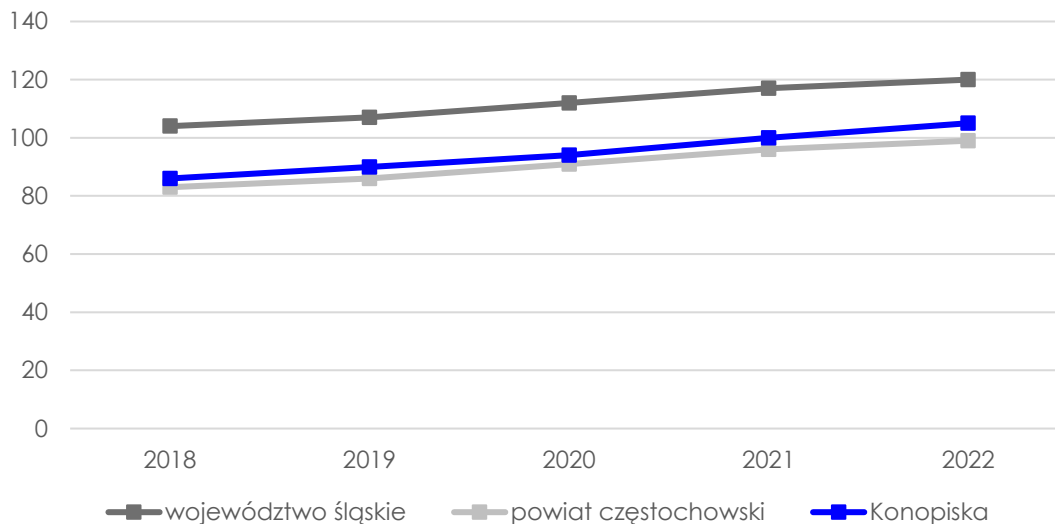
Poniższy wykres przedstawia liczbę nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Konopiska w latach 2018-2022. W każdym roku liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw przewyższała liczbę firm wyrejestrowanych. W 2021 roku różnica ta była największa i wynosiła 53 podmioty. Jest to zjawisko pozytywne, które wynika z rosnącej aktywności gospodarczej Gminy. Dodatkowo należy wnioskować o poprawiających się w jednostce warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej.

Ryc. 16. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Konopiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

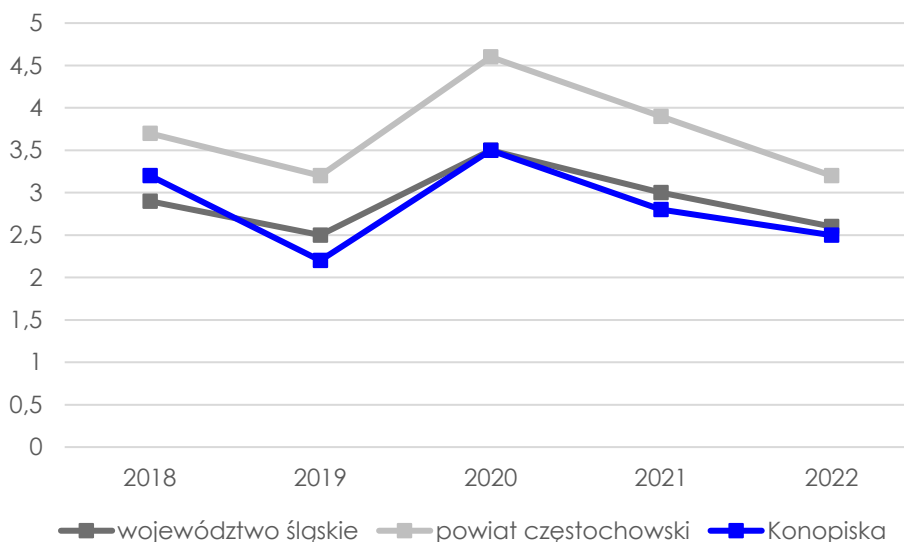
Poniższy wykres przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Konopiska na tle wartości uzyskanych na poziomie powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego. Analizując dane na rycinie, zaobserwować można, że w całym województwie śląskim liczba przedsiębiorstw rosła na przestrzeni badanego okresu. Ta sama prawidłowość zauważalna była również dla powiatu częstochowskiego i dla Gminy Konopiska. Wartości uzyskane przez badaną jednostkę w latach 2018-2022 nieznacznie przewyższyły wyniki osiągnięte przez powiat. Systematyczny wzrost liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych może dodatkowo świadczyć o zwiększeniu potencjału inwestycyjnego na terenach Gminy.

Ryc. 17. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Konopiska na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Średnia liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Konopiska w latach 2018-2022 ulegała znacznym fluktuacjom. Na początku okresu badań wartość wskaźnika wynosiła ok. 3,25%. W 2019 roku odnotowano najniższe, w wybranym przedziale czasowym, bezrobocie w jednostce, które wyniosło wówczas ok. 2%. W kolejnym roku zaobserwowano gwałtowny wzrost wartości wskaźnika. Sytuacja ta wywołana została przez pandemię COVID-19 oraz wprowadzone w gospodarce narodowej zmiany wynikające z zaistniałego stanu kryzysowego. W okresie 2021-2022 udział bezrobotnych ponownie spadł i kształtował się na poziomie ok. 3%. Na przestrzeni okresu badań wartości uzyskane w Gminie Konopiska były zbliżone do średniej wojewódzkiej oraz nie przewyższały średniej wartości wskaźnika na poziomie powiatowym.

Ryc. 18. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Konopiska na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia strukturę bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie częstochowskim w grudniu 2022 roku. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem wyniosła wówczas 2 515, w tym 1 286 osób stanowiły kobiety (ok. 51%). Największą grupę, pod względem czasu pozostawania bez pracy w miesiącach, stanowili bezrobotni niepracujący powyżej 24 miesięcy – 558 osób. Z kolei najmniejsza grupa

składała się z osób pozostawających bez pracy od 12 do 24 miesięcy. Analizując przedstawione w tabeli wartości według grup wiekowych, zaobserwowano, że największy udział bezrobotnych tworzyli pod koniec 2022 roku ludzie w przedziale wiekowym 35-44. Osoby młode, w wieku 18-24, stanowili wówczas najmniejszą grupę. Pod względem wykształcenia największy odsetek stanowiły osoby, które uzyskały wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe. Najmniejszy z kolei osoby, które otrzymały wykształcenie średnie ogólnokształcące. Podsumowując, największy udział zarejestrowanych bezrobotnych ogółem w powiecie częstochowskim pod koniec 2022 roku przypadła na osoby pozostawające bez pracy powyżej 2 lat, które zdobyły wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe oraz znajdujące się w przedziale wiekowym 35-44 lata. Zjawisko to może świadczyć o niekorzystnych przemianach lokalnego rynku pracy, który nie zaspakaja potrzeb wszystkich mieszkańców powiatu, w szczególności osób w wieku produkcyjnym.

Tab. 7. Struktura bezrobotnych w powiecie częstochowskim (stan na koniec 2022 roku)

		Ogółem	w tym kobiety
Bezrobotni zarejestrowani ogółem		2 515	1 286
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 1	304	114
	1-3	555	264
	3-6	422	211
	6-12	391	211
	12-24	285	159
	powyżej 24	558	327
	Wiek	18-24	271
25-34		606	359
35-44		639	381
45-54		527	257
55 i więcej		472	155
Wykształcenie	wyższe	366	258
	policealne i średnie zawodowe/branżowe	632	380
	średnie ogólnokształcące	233	141
	zasad. zawodowo/branżowe	668	236
	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	616	271

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Zgodnie z danymi z portalu Barometr Zawodów, w 2022 roku w powiecie częstochowskim maksymalny deficyt stwierdzono w następujących grupach zawodów:

- Fizjoterapeuci i masażyści;
- Lekarze;
- Operatorzy aparatury medycznej;
- Pielęgniarki i położne;
- Psycholodzy i psychoterapeuci;
- Ratownicy medyczni.

Z kolei maksymalną nadwyżkę zawodów stwierdzono w następującej grupie zawodowej:

- Pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej.

Według danych GUS, w 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie częstochowskim wynosiło 5 015,76 zł.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura drogowa

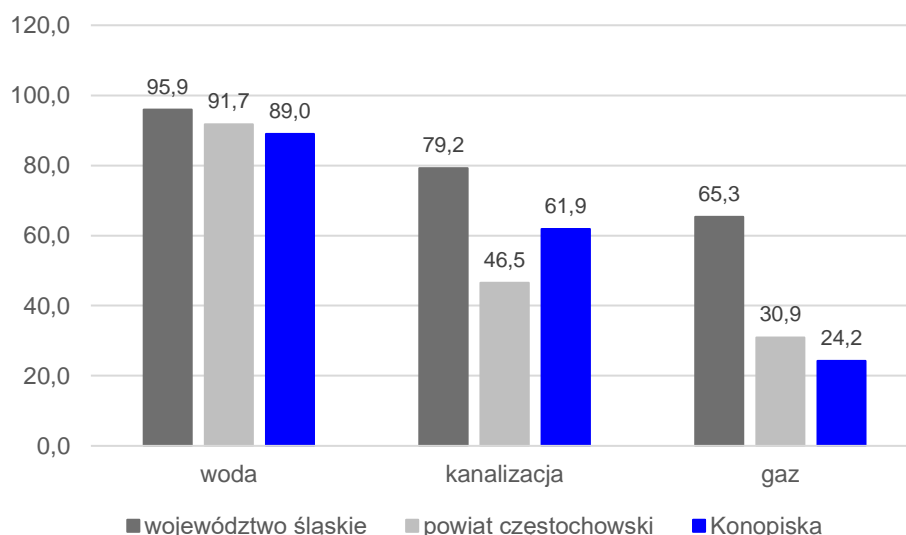
Sieć transportowa w Gminie Konopiska składa się z 29,8 km dróg wojewódzkich, 21,2 km dróg powiatowych oraz 87,9 km dróg gminnych publicznych. Przez teren jednostki przebiega również droga o znaczeniu międzynarodowym – Autostrada A1. Najważniejszą arterią komunikacyjną dla mieszkańców Gminy stanowi

jednak droga wojewódzka DW 908 (relacji Częstochowa-Tarnowskie Góry), która łączy się pozostałymi drogami wojewódzkimi na terenie jednostki (DW 904 i DW 907) oraz zapewnia bezpośrednie połączenie komunikacyjne z miastem Częstochowa. Ogólny stan dróg gminnych oceniany został jako dobry i bardzo dobry. W momencie pisania niniejszej diagnozy następujące szlaki komunikacyjne poddane zostały pracom modernizacyjnym ze względu na niezadawalający stan ich nawierzchni: ul. Strażacka wraz z ul. Dworską w Aleksandrii Drugiej, droga gminna łącząca miejscowość Jamki oraz Rększowice, a także ul. Zaciszna w Rększowicach. Do generalnej przebudowy został zgłoszony również drewniany most w na rzece w Rększowicach przy ul. Przyrodniczej. Złożono wniosek o dofinansowanie. Ponadto prace naprawcze były prowadzone również na drogach powiatowych oraz odcinku drogi DW 908, od ronda w Rększowicach do miejscowości Hutki.

Urządzenia sieciowe

Stan infrastruktury technicznej na terenie danej jednostki jest jednym z głównych czynników, wpływających na jej atrakcyjność pod względem prowadzenia działalności gospodarczej. W 2021 roku w Gminie Konopiska odsetek korzystających z sieci wodociągowej wyniósł 89% (GUS). Wynik ten był niższy od wartości osiągniętych na poziomie wojewódzkim oraz powiatowym. W tym samym roku udział użytkowników sieci kanalizacyjnej w badanej jednostce osiągnął wartość 61,9%. Odsetek ten znacząco przewyższa średnią dla powiatu częstochowskiego, jednak należy zauważyć, że jednocześnie wynik ten znajduje się poniżej średniej wojewódzkiej, o ok. 20 punktów procentowych. Zbyt niski poziom skanalizowania danego terenu stwarza ryzyko degradacji biosfery, zakwaszenia gleb oraz emisji zanieczyszczeń płynnych do wód gruntowych. W 2021 roku niecałe 25% mieszkańców Gminy Konopiska korzystało z sieci gazowej. Wartość ta była niższa od wyników osiągniętych na poziomie powiatowych i wojewódzkim. Paliwa stałe, wykorzystywane jako główne źródło energii cieplnej, negatywnie wpływają na środowisko przyrodnicze oraz zdrowie mieszkańców – w procesie spalania uwalniane są do atmosfery związki dwutlenku węgla i dwutlenku siarki, tlenki azotu oraz pyły. Duże stężenie tych substancji w powietrzu może przyczyniać się do rozwijania chorób układu oddechowego oraz wymierania gatunków fauny i flory na danym terenie.

Z pozyskanych, od Urzędu Gminy Konopiska, danych wynika, że w 2022 roku 100% mieszkańców jednostki posiadało dostęp do sieci wodociągowej. Z kolei odsetek korzystających z kanalizacji wyniósł w tym samym roku 76,1%. Rozbieżności przedstawionych wartości wynikają z zastosowania różnych metod obliczenia tego samego wskaźnika przez GUS i Urząd Gminy Konopiska.

Ryc. 19. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Konopiska w 2021 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody na terenie Gminy Konopiska jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji okręgu Częstochowskiego S.A., którego siedziba znajduje się przy ul.

Jaskrowskiej 14/20 w Częstochowie. Oprócz badanej jednostki, Przedsiębiorstwo obsługuje także gminy Częstochowa, Blachownia, Mykanów, Poczesna, Rędziny, Kłobuck, Miedźno i Olsztyn. Prowadzony system zaopatrywania jednostek w wodę pitną wykorzystuje 4 podstawowe i 14 pomocniczych ujęć wody. Na obszarze Gminy, w miejscowościach Rększowice i Konopiska, znajdują się dwa zbiorcze ujęcia wody oraz Stacja Uzdatniania Wody Konopiska.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji okręgu Częstochowskiego S.A. stanowi również podmiot odpowiedzialny za świadczenie usług związanych z odprowadzaniem ścieków oraz utrzymaniem sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Konopiska. Ścieki pochodzące z jednostki oczyszczane są w Oczyszczalni Ścieków Dźbów należącej do spółki „Warta” S.A. w Częstochowie. W miejscowościach Aleksandria i Hutki znajdują się prywatne zakłady ze swoimi oczyszczalniami (w Hutkach do końca roku 2022 oczyszczalnia była nieczynna). Gmina została uwzględniona w najnowszej aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Na podstawie tego dokumentu wyznaczona została Aglomeracja Konopiska. W przyszłości planowana jest inwestycja związana z budową kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla tego obszaru.

Głównymi operatorami Internetu oraz dostawcami usług telekomunikacyjnych na terenie badanej jednostki są firmy „SpiderNET” z siedzibą w miejscowości Czarna Wieś, oraz „LiveNet” sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowskich Górach. Podmioty te realizują również usługi związane z dostarczaniem Internetu szerokopasmowego.

Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Konopiska podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych w 2022 roku było przedsiębiorstwo PZOM „STRACH” sp. z o.o. sp. komandytowa. Odpady z nieruchomości niezamieszkałych na terenie jednostki odbierane przez wymienione powyżej przedsiębiorstwo w ramach odrębnych umów indywidualnych, jak i inne podmioty, które posiadają wpis do rejestru działalności regulowanej na terenie Gminy tj. PBI sp. jawna, STRACH I SYNOWIE sp. z o.o., Wywóz Nieczystości oraz Przewóz Ładunków Wiesław Strach, REMODNIS sp. z o.o., OUTRECO sp. z o.o. oraz PREZERO sp. z o.o. Sposób zbierania odpadów komunalnych podzielony jest na 6 frakcji: odpady zmieszane, biodegradowalne, papier, szkło, tworzywa sztuczne i metale, oraz popiół. Częstotliwość odbioru odpadów na terenie Gminy odbywa się w zależności od pory roku i rodzaju frakcji. Na obszarze jednostki funkcjonuje jeden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów, który zlokalizowany przy ul. Przemysłowej 20 w miejscowości Konopiska. Władze Gminy nie planują obecnie nowych inwestycji w tym zakresie.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące stanu gospodarki odpadami w Gminie Konopiska w latach 2018-2022. Na początku badanego okresu liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wynosiła 9 370 osób. Na przestrzeni lat liczba ta pomniejszyła się o 23 osoby i w 2022 roku wyniosła 9 347. Pomimo spadku tej wartości, wzrosła łączna ilość zebranych odpadów komunalnych w Gminie oraz ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

W 2018 roku udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów wynosił 24%. Z kolei na końcu badanego okresu wartość tego odsetka wyniosła 58%. W latach 2018-2020 poziom recyklingu oraz przygotowania do ponownego użycia papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych w Gminie Konopiska spełniał wymagane normy. Poziom recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych na terenie jednostki w latach 2018-2020 przewyższał wymagany stan minimalny. Z kolei w roku 2021 wartość tego wskaźnika spadła do poziomu ok. 66,8%, przy wymaganej wartości minimalnej 70%.

Pod względem ograniczenia masy odpadów komunalnych podlegających biodegradacji przekazywanych do składowania, Gmina spełnia wymagany poziom w latach 2018 i 2020-2021. W 2019 roku nastąpił gwałtowny wzrost wartości tego wskaźnika oraz przekroczona została ustanowiona norma. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych odzwierciedla faktyczny stan segregacji odpadów w wybranej jednostce administracyjnej. Wskaźnik ten obowiązuje dopiero od 2021 roku, dlatego w okresie poprzedzającym nie ma dla niego danych. We wskazanych latach wartość tego wskaźnika dla Gminy Konopiska spełniała wymagany poziom minimalny.

Tab. 8. Stan gospodarki odpadami w Gminie Konopiska w latach 2018-2022

		2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		9 370	9 151	9 178	9 116	9 347
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		3 218,80	3 367,38	3 578,58	4 017,33	3 966,76
<i>zmieszane</i>		2 451,70	2 300,85	2 331,64	1 617,94	1 685,68
<i>segregowane</i>		767,10	1 066,53	1 246,94	2 399,39	2 281,08
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		24%	32%	35%	60%	58%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,34	0,37	0,39	0,44	0,42
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	Gmina	41	46	57	x	x
	wymagany	30	40	50	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	Gmina	63	97	98	66,88	x
	wymagany	50	60	70	70	x
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	Gmina	4	61	5	2,29	x
	wymagany	<40	<40	<35	<35	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Gmina	x	x	x	20,32	25,14
	wymagany	x	x	x	>20	>25

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

W Gminie Konopiska ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest w oparciu o „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Konopiska na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2027”. W dokumencie tym stwierdzono główne cele związane z poprawą jakości biosfery. Należą do nich m.in.:

- Poprawa jakości powietrza na obszarze Gminy Konopiska;
- Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej;
- Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska;
- Utrzymanie dopuszczalnego poziomu promieniowania elektromagnetycznego;
- Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiając zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych Gminy Konopiska przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód;
- Racjonalne prowadzenie gospodarki wodnościekowej;
- Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych;
- Racjonalna gospodarka powierzchnią ziemi.

W 2022 roku władze badanej jednostki realizowały także działania zawarte w „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Konopiska” (Uchwała nr 132/XX/2016 Rady Gminy Konopiska z dnia 29 marca 2016 r.). Głównym kierunkiem interwencji było udzielanie dofinansowań mieszkańcom, którzy zdecydowali się na wymianę starych źródeł ciepła. Dodatkowo na terenie Gminy prowadzony był w

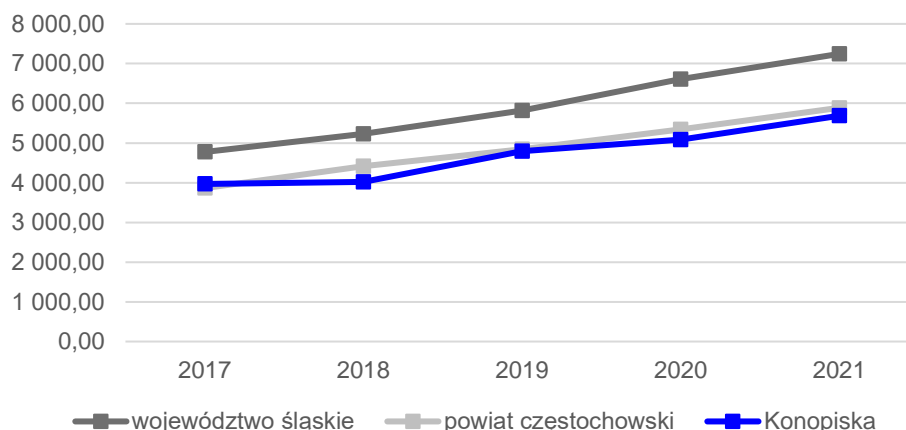
tym samym roku program „Czyste powietrze”, którego głównym celem była poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przez wymianę źródeł ciepła. W rezultacie w 2022 roku wymieniono łącznie 79 starych źródeł ciepła, które zastąpiono m.in. piecami gazowymi, piecami zasilanymi biomasą czy pompami ciepła. Gmina Konopiska udzieliła na ten cel dotacji w wysokości ponad 184 tys. zł. Największą liczbę inwestycji zrealizowano w miejscowości Konopiska. Program „Czyste powietrze” kontynuowano w 2023 roku. Ponadto na terenie jednostki realizowane były działania mające na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest. Gmina na ten cel przeznaczyła ok. 10 tys. zł, które stanowiły dotacje dla mieszkańców. W wyniku działań zdemontowano 1 226 m² azbestu, który pokrywał dachy 6 budynków komunalnych. Największą liczbę działań odnotowano w miejscowościach Konopiska oraz Aleksandria Pierwsza.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Dochody budżetowe Gminy Konopiska w latach 2017-2021 ulegały liczny zmianom. Na początku badanego okresu dochód ogółem jednostki wynosił 42 694 102,67 zł. Z kolei w 2022 roku ukształtował się on na poziomie 66 204 836,12 zł. Największy wzrost zaobserwowano na przełomie 2018 i 2019 roku, kiedy to dochód zwiększył się o 8 066 733,05 zł w skali roku. Zjawisko to wywołane zostało m.in. sprzedażą majątku przez Gminę oraz wzrostem wartości otrzymywanej subwencji ogólnej. Wydatki ogółem jednostki również wykazywały tendencję rosnącą na przestrzeni okresu badań. W 2017 roku wynosiły one 41 751 941,99 zł a w 2022 roku, osiągnęły wartość 66 297 876,89 zł. W 2018 i w 2022 roku wydatki ogółem przekroczyły dochody ogółem o kolejno 4,1 mln zł oraz o ok. 93 tys. zł.

Poniższy wykres przedstawia dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Konopiska na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021. Krzywa dochodów kształtowała się na początku badanego okresu na poziomie ok. 4 tys. zł, a w następnym roku zaobserwowano jej niewielki spadek. W późniejszych latach dochód ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Konopiska sukcesywnie wzrastał. Wyniki osiągnięte przez badaną jednostkę pokrywały się, z wyjątkiem 2018 roku, z krzywą reprezentującą wartości dla powiatu częstochowskiego. Należy jednak zauważyć, że wartości te znacząco odbiegają od średniej wojewódzkiej. W każdym roku różnica pomiędzy krzywymi wynosiła ok. 1 000 zł.

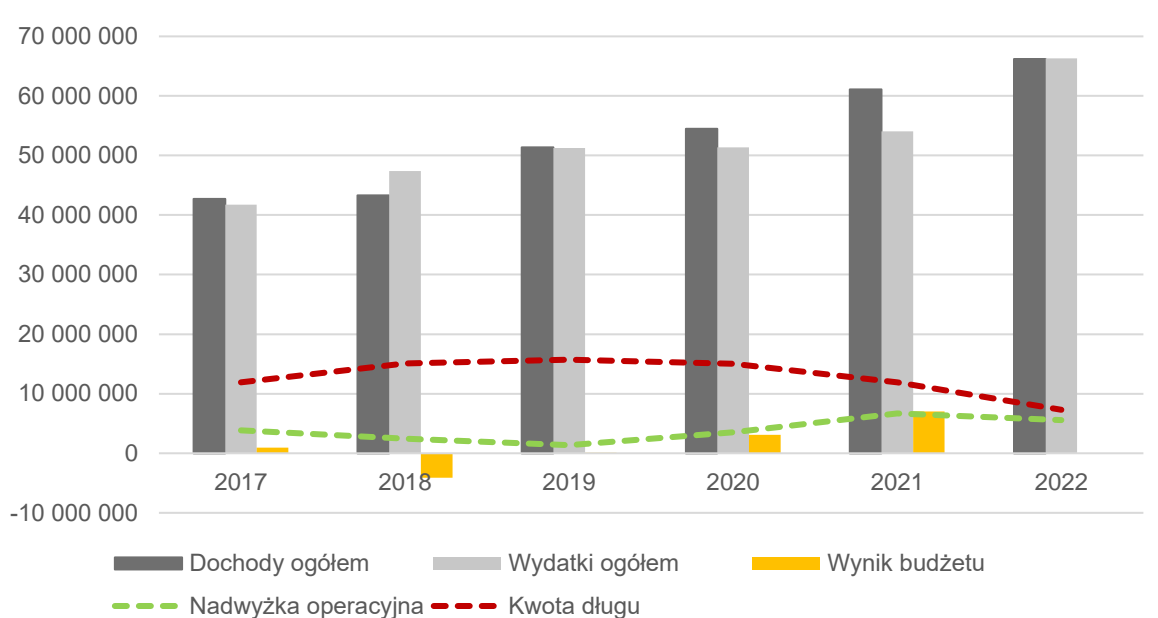

Ryc. 20. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Konopiska na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa rycina przedstawia wykonanie budżetu Gminy Konopiska w latach 2017-2022. Na początku badanego okresu dochody przekroczyły wydatki o ponad 900 tys. zł, a nadwyżka operacyjna wyniosła wówczas ponad 3,8 mln zł. Z kolei w 2018 roku wystąpił deficyt budżetowy na poziomie -4 119 656,44 zł. Oznacza to, że wówczas wydatki przekroczyły dochody, jednak wystąpiła nadwyżka operacyjna w

wysokości 2,463 mln zł. W 2019 roku wynik budżetu wyniósł ok. 75 tys. zł. Dochody nieznacznie przewyższyły w tym czasie wydatki, przy nadwyżce operacyjnej w wysokości 1,3 mln zł. W następnych latach zaobserwowano poprawę kondycji finansowej Gminy, ponieważ dochody zaczęły znacząco przewyższać wydatki. Jednak w 2022 roku odnotowano ich ponowne zrównanie się. Na przestrzeni całego okresu badań nadwyżka operacyjna kształtowała się na średnim poziomie ok. 3,9 mln zł rocznie. Najniższą wartość nadwyżki stwierdzono w 2019 roku, a najwyższą w 2021 roku. Z kolei kwota długu w Gminie Konopiska osiągnęła najwyższą wartość w 2019 roku. W późniejszych latach kwota ta zaczęła spadać, aby ostatecznie na koniec 2022 roku osiągnąć poziom 7,3 mln zł.

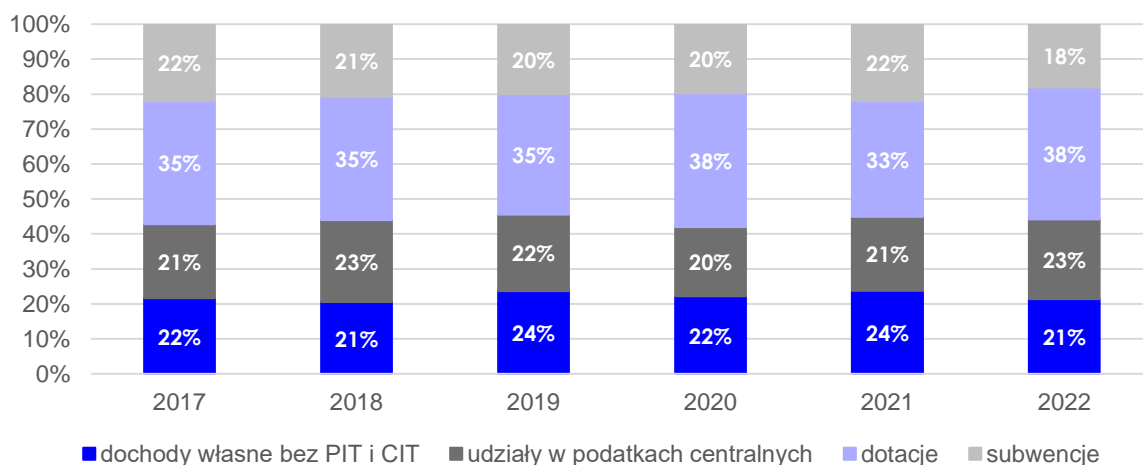

Ryc. 21. Wykonanie budżetu Gminy Konopiska w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Analizując strukturę dochodów Gminy Konopiska w latach 2017-2022 zaobserwowano, że na przestrzeni całego okresu badań subwencje i dotacje stanowiły ok. 55% dochodów w budżecie jednostki. Dochody własne bez PIT i CIT oraz udziały w podatkach centralnych pokrywały ok. 45% wszystkich dochodów. Największą ilość środków Gmina pozyskała we wskazanym okresie z tytułu dotacji. Z kolei najmniejsze wpływy budżetowe odnotowano w ramach subwencji oraz udziałów w podatkach centralnych (PIT i CIT).

Ryc. 22. Struktura dochodów Gminy Konopiska w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniższa tabela przedstawia strukturę bazy podatkowej w Gminie Konopiska oraz wielkości wpływów budżetowych z tytułu poszczególnych danin w latach 2017-2022. Największy udział w strukturze podatkowej jednostki stanowiły udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), które w 2017 roku wyniosły 8 960 524 zł, a w 2022 roku 14 994 288,57 zł. Gmina odnotowała również znaczące wpływy z tytułu podatku od nieruchomości, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatku od środków transportowych. Najmniejszą część w strukturze bazy podatkowej we wskazanych latach stanowiły udziały w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) i karty podatkowej. Gmina Konopiska otrzymywała wpływy z opłaty eksploatacyjnej do roku 2017.

Tab. 9. Dochody podatkowe Gminy Konopiska w latach 2017-2022 (zł)

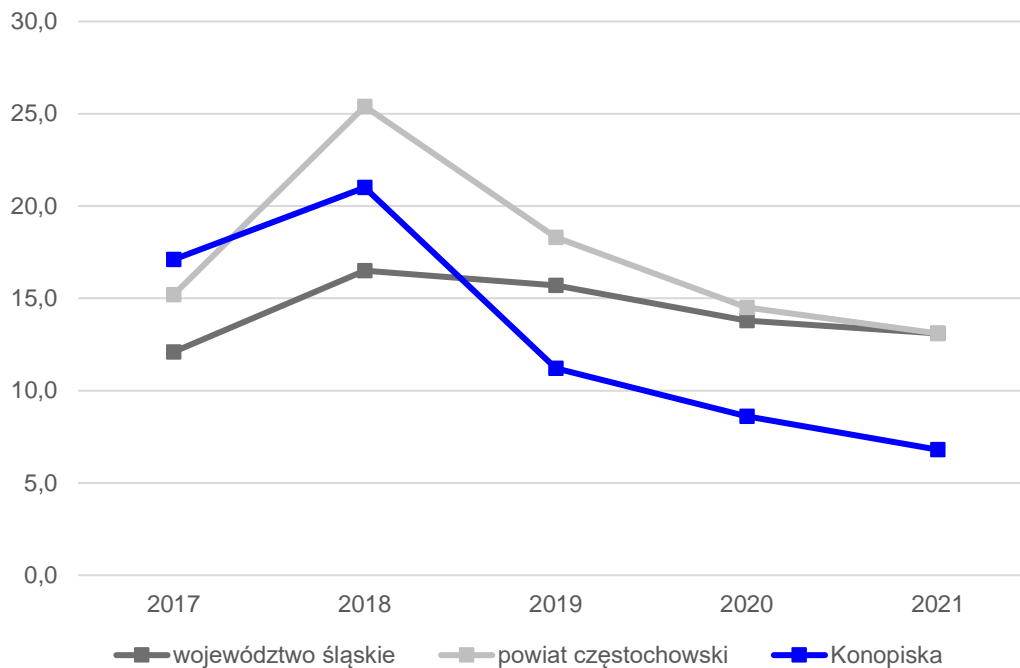
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	8 960 524,00	10 110 483,00	11 123 700,00	10 704 255,00	12 464 490,00	14 994 288,57
CIT	44 157,78	37 266,81	78 476,63	79 790,72	426 679,44	99 016,00
podatek rolny	176 893,66	175 867,30	185 253,23	190 125,12	193 728,25	197 569,73
podatek od nieruchomości	4 841 688,72	4 805 838,82	5 344 541,92	6 103 633,56	6 088 722,79	6 462 960,74
podatek leśny	76 005,98	75 871,89	72 605,81	73 143,10	74 439,64	79 074,19
podatek od środków transportowych	503 615,13	553 162,75	558 641,76	628 288,56	640 145,52	721 472,35
karta podatkowa	8 891,77	5 665,00	2 717,00	5 513,00	28 351,88	15 873,45
podatek od czynności cywilnoprawnych	323 918,00	384 322,00	439 592,00	391 815,10	635 899,00	732 008,48
wpływy z opłaty skarbowej	35 357,50	36 280,00	37 120,00	33 892,00	45 993,60	31 804,44
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	6 668,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniższy wykres przedstawia udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Konopiska na tle powiatu oraz województwa w latach 2017-2021. Zaobserwować można, że zarówno w badanej jednostce, jak i w powiecie częstochowskim, udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem znacząco wzrósł w 2018 roku. Następnie w latach 2019-2021 krzywe reprezentujące to zjawisko wykazywały tendencję spadkową. Sytuacja ta spowodowana została rozpoczęciem realizacji licznych przedsięwzięć na poziomie Gminy oraz powiatu w jednym roku kalendarzowym. W powiecie częstochowskim środki finansowe przeznaczone zostały na usuwanie skutków powodzi na drogach powiatowych oraz pozostałe prace drogowe. Działania te wyniosły wówczas ponad 40 mln zł. Z kolei władze Gminy Konopiska w tym samym roku realizowały m.in. takie inwestycje jak:

- Budowa kanalizacji sanitarnej przy ul. Źródlanej w Konopiskach;
- Budowa ciągu pieszego i pieszo-rowerowego w ciągu dróg wojewódzkich nr 904 i 907 w Konopiskach;
- Budowa sali gimnastycznej przy ZSP w Aleksandrii wraz z przebudową istniejącego budynku szkoły.

Łączny koszt wszystkich działań inwestycyjnych w Gminie Konopiska wyniósł w 2018 roku 9 962 064 zł, co stanowiło ok. 20% wszystkich wydatków budżetowych. Na poziomie województwa śląskiego zaobserwowano niewielkie zmiany w udziale wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem. Na przestrzeni badanego okresu kształtowały się one na poziomie 12-15%.

Ryc. 23. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Konopiska na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pozyskane środki zewnętrzne

Fundusze Europejskie 2014-2020

Gmina Konopiska pozyskała w latach 2014-2020 dofinansowanie z funduszy europejskich na wymienione w poniższej tabeli projekty. Zgodnie z informacjami zawartymi na stronie www.mapadotacji.gov.pl, łączna wartość dofinansowania projektów wyniosła 4 620 170,61 zł i przeznaczona była przede wszystkim na projekty związane z poprawą wydajności energetycznej, integracją społeczną oraz nauką i rozwojem. Działania finansowane były w ramach Regionalnego Programu Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Tab. 10. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość dofinansowania
1.	Wsparcie dla uczniów z Ukrainy	Gmina Konopiska	Regionalny Program Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	27 625,00 zł
2.	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Konopiskach (budynek wielofunkcyjny przy ul. Lipowej)	Gmina Konopiska	Regionalny Program Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	1 699 334,75 zł
3.	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Konopiskach (Szkoła Podstawowa wraz z salą gimnastyczną i łącznikiem)	Gmina Konopiska	Regionalny Program Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	1 183 732,40 zł
4.	Kolorowe Przedszkole	Gmina Konopiska	Regionalny Program Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	478 322,62 zł
5.	W drodze do sukcesu – aktywna integracja	Gmina Konopiska	Regionalny Program Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	383 153,85 zł
6.	Poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej	Gmina Konopiska	Regionalny Program Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	217 801,65 zł

	(Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kopalni)			
7.	Poszerzamy horyzonty – dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne	Gmina Konopiska	Regionalny Program Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	182 356,71 zł
8.	Zdrowy pracownik	Gmina Konopiska	Regionalny Program Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	177 723,31 zł
9.	Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Rększowicach	Gmina Konopiska	Regionalny Program Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	135 820,32 zł
10.	Wiem i potrafię – ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej	Gmina Konopiska	Regionalny Program Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	134 300,00 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl

Rządowy Fundusz Polski Ład

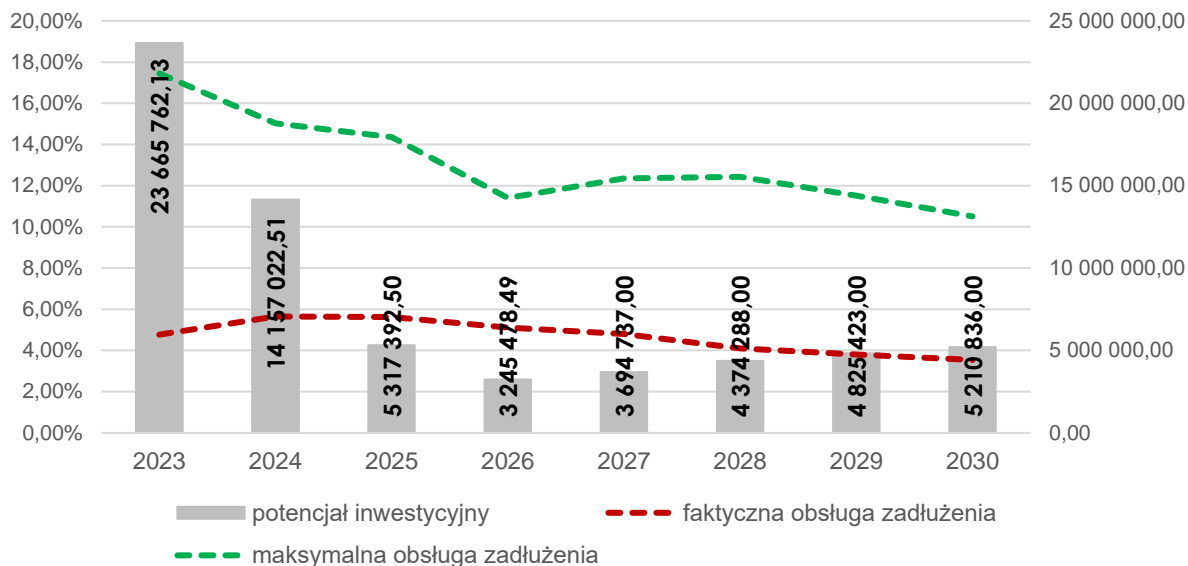
Rządowy Fundusz Polski Ład jest to Program Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez JST. Program prowadzony jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK. Tabela poniżej przedstawia inwestycje zakończone oraz przed przetargiem wraz z kwotami przyznanego dofinansowania.

Wnioskodawca	Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania
Gmina Konopiska	Rozbudowa i nadbudowa istniejącego budynku usługowego wraz z niezbędną przebudową na potrzeby Domu Seniora w Konopiskach	2 087 210,65 zł
Gmina Konopiska	Modernizacja boiska oraz instalacja oświetlenia przy stadionie LA	2 430 000 zł
Gmina Konopiska	Przebudowa ulicy Szmaragdowej w Konopiskach	3 139 698,00 zł
Gmina Konopiska	Budowa nowego przedszkola z wyodrębnionym oddziałem żłobkowym oraz rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Konopiska	8 774 845 67 zł 715 892,06 zł (oświetlenie)
Gmina Konopiska	Prace konserwatorskie elewacji Kościoła Parafia Katolicka pod wezwaniem Św. Walentego w Konopiskach	940 653,00 zł
Gmina Konopiska	Przebudowa mostu drogowego w ciągu drogi gminnej ul. Przyrodnicza nad rzeką Rększowiczanka w miejscowości Rększowice przed przetargiem	2 000 000,00 zł
Gmina Konopiska	Rozbudowa budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego o salę gimnastyczną z zapleczem szatniowym i higieniczno-sanitarnym w miejscowości Rększowice przed przetargiem	6 120 000,00 zł

Potencjał inwestycyjny

Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia badanej jednostki na lata 2023-2030. Podstawą prognozy jest Uchwała nr 406/LIII/2022 Rady Gminy Konopiska z dnia 27 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Konopiska na lata 2023-2030. Wskaźnik pozwala na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości. Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Konopiska pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Wykres przedstawia także potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2030. Dane wskazują, że w 2024 roku potencjał inwestycyjny Gminy spadnie dwukrotnie w porównaniu z rokiem 2023, a po 2025 trzykrotnie w porównaniu do roku 2024.

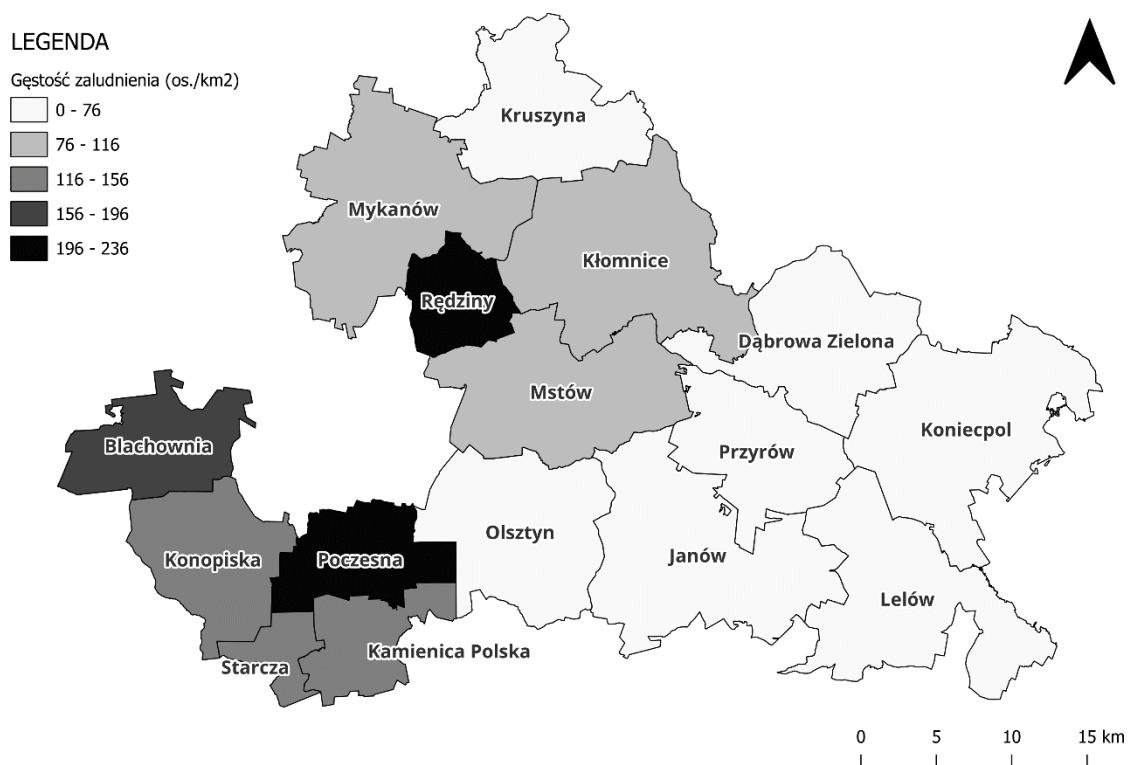
Ryc. 24. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Konopiska na lata 2023-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwała nr 406/LIII/2022 Rady Gminy Konopiska z dnia 27 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Konopiska na lata 2023-2030.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Gminę Konopiska w 2022 roku zamieszkiwało 10 778 osób (dane pozyskane z GUS), co stanowiło ok. 8,2% wszystkich mieszkańców powiatu częstochowskiego. Gęstość zaludnienia na terenie badanej jednostki wyniosła w tym samym roku 137,1 os./km². Był to wówczas jeden z najwyższych wyników w powiecie częstochowskim. Zbliżoną lub wyższą wartość wskaźnika stwierdzono wyłącznie w pięciu innych Gminach: Rędziny, Poczesna, Blachownia, Kamienica Polska oraz Starcza. Najniższą gęstość zaludnienia odnotowano w Dąbrowie Zielonej (36,3 os./km²) a najwyższą w Rędzinach (230,9 os./km²).

Ryc. 25. Gęstość zaludnienia w powiecie częstochowskim w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Poniższa tabela przedstawia zmiany liczby ludności w powiecie częstochowskim w latach 2018-2022. Z analizy danych wynika, że od 2018 roku liczba mieszkańców regionu oraz wybranych gmin malała. Średnia dynamika zmian dla tych jednostek wynosiła w badanym okresie od 0,4% do 2,6%. Oznacza to, że na ich terenie postępował powolny odpływ ludności. Z kolei w Gminach Konopiska, Mstów, Mykanów, Olsztyn² oraz Starcza zaobserwowano wzrost lub utrzymanie się takiej samej liczby ludności na przestrzeni badanego okresu. Jest to zjawisko korzystne, ponieważ obszary te narażone są w mniejszym stopniu na depopulację. Należy jednak zaznaczyć, że omawiane zmiany mogą stanowić skutek postępującego procesu suburbanizacji ośrodka regionalnego jakim jest Częstochowa. Proces ten polega na odpływie ludności miejskiej do strefy podmiejskiej. Charakterystycznym dla tego zjawiska jest intensywny wzrost liczby ludności suburbiów.

² Ze względu na uzyskanie przez gminę Olsztyn w 2021 roku praw miejskich i zmianę jej statutu z gminy wiejskiej na gminę miejsko-wiejską, dane dostępne dla tej jednostki w BDL GUS zostały zagregowane.

Gmina Konopiska składa się z 12 sołectw. Największymi, pod względem liczby ludności, sołectwami w jednostce są: Konopiska (2 896 os.), Aleksandria Pierwsza (1 459 os.), Hutki (959 os.) oraz w Rększowice (899 os.). Stan na 2022 rok.

Tab. 11. Zmiany liczby ludności w powiecie częstochowskim w latach 2018-2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
Powiat częstochowski	134 919	134 555	133 352	132 529	132 009	100%	99,5%
Blachownia	12 995	12 930	12 744	12 667	12 549	10%	99,1%
Dąbrowa Zielona	3 865	3 860	3 750	3 672	3 635	3%	98,5%
Janów	5 964	5 984	5 907	5 873	5 859	4%	99,6%
Kamienica Polska	5 579	5 567	5 462	5 417	5 429	4%	99,3%
Kłomnice	13 524	13 471	13 166	13 047	12 964	10%	99,0%
Konieczpol	9 500	9 408	9 014	8 866	8 794	7%	98,1%
Konopiska	10 737	10 736	10 726	10 738	10 778	8%	100,1%
Kruszyna	4 862	4 806	4 733	4 700	4 689	4%	99,1%
Lelów	4 872	4 824	4 676	4 632	4 572	3%	98,4%
Mstów	10 827	10 834	10 820	10 823	10 832	8%	100,0%
Mykanów	15 052	15 104	15 372	15 334	15 271	12%	100,4%
Olsztyn	7 822	7 810	8 181	8 179	8 214	6%	101,3%
Poczesna	12 700	12 707	12 622	12 537	12 475	9%	99,6%
Przyrów	3 779	3 752	3 627	3 585	3 563	3%	98,5%
Rędziny	10 012	9 933	9 695	9 588	9 522	7%	98,8%
Starcza	2 829	2 829	2 857	2 871	2 863	2%	100,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Stan liczby ludności zależy od dwóch zmiennych – przyrostu naturalnego i salda migracji. Przyrost naturalny to różnica pomiędzy urodzeniami żywymi a zgonami. Saldo migracji to z kolei różnica pomiędzy osobami zameldowanymi na danym obszarze a osobami wymeldowanymi.

W 2022 roku ujemny przyrost naturalny stwierdzono we wszystkich jednostkach powiatu częstochowskiego oraz na poziomie województwa śląskiego. Oznacza to, że na wskazanym terenie liczba ludności sukcesywnie maleje oraz nie dochodzi do zastępowalności pokoleń. Otrzymane wyniki odzwierciedlają negatywny trend demograficzny, który obserwowany jest w całym kraju. Najniższe wartości wskaźnika w powiecie zanotowano w Gminach Dąbrowa Zielona (-16,76), Lelów (-11,5) oraz Blachownia (-10). Z kolei najwyższe wyniki zaobserwowano w Przyrowie (-2,53), Olsztynie (-2,93) i Mstowie (-2,96). Najszybciej postępujące zmiany w liczbie ludności stwierdzono w Dąbrowie Zielonej, ponieważ średnia zmiana wskaźnika od 2018 roku wyniosła tam -2,05. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w Gminie Konopiska w 2022 roku osiągnął wartość -6,22, a średnia zmiana wskaźnika od 2018 roku -1,00. Wynik ten zbliżony jest do średniej powiatowej oraz wojewódzkiej.

Z kolei w tym samym roku ujemne saldo migracji odnotowano wyłącznie w 4 Gminach powiatu częstochowskiego: Lelów (-0,22), Rędziny (-1,25), Konieczpol (-2,27) oraz Przyrów (-5,33). W pozostałych jednostkach liczba osób zameldowanych przewyższała liczbę osób wymeldowanych. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w Konopiskach (9,75), Kamienicy Polskiej (5,91) i Olsztynie (4,52). Dodatkowo w Gminie Konopiska nastąpiła największa średnia zmiana wskaźnika od 2018 roku (2,32). Wysokie saldo migracji pozytywnie wpływa na zmiany demograficzne w badanej jednostce, ponieważ rekompensuje ujemny przyrost naturalny. Zjawisko to stanowi jednak skutek postępującego procesu suburbanizacji miasta Częstochowa.

Tab. 12. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Konopiska w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
województwo śląskie	-5,76	-0,91	-0,97	0,04
powiat częstochowski	-6,36	-0,70	1,93	0,15
Błachownia	-10,00	-0,53	1,27	-0,41
Dąbrowa Zielona	-16,76	-2,05	3,85	0,70
Janów	-7,34	-0,96	2,56	0,39
Kamienica Polska	-4,80	-0,08	5,91	2,19
Kłomnice	-6,77	-0,41	0,38	-0,18
Konieczpol	-7,49	-0,20	-2,27	0,95
Konopiska	-6,22	-1,00	9,75	2,32
Kruszyna	-7,91	-1,62	1,07	0,37
Lelów	-11,50	-0,78	-0,22	0,46
Mstów	-2,96	-0,86	2,68	-0,21
Mykanów	-3,65	-0,70	0,13	-0,67
Olsztyn	-2,93	-0,80	4,52	0,01
Poczesna	-6,25	-0,80	1,92	-0,05
Przyrów	-2,53	1,08	-5,33	-1,47
Rędziny	-5,75	-0,84	-1,25	-1,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia udział mieszkańców w wieku 25-34 lat w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców oraz odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Konopiska na tle województwa śląskiego oraz powiatu częstochowskiego w 2018 i 2022 roku. Analizie poddane wskazane grupy wiekowe, ponieważ ludność w wieku 25-34, nazywana inaczej grupą kreatywną, stanowi podstawę kształtowania się na danym terenie rynku pracy. Ponadto osoby znajdujące się we wskazanym przedziale wiekowym są najbardziej skłonne do założenia rodziny. Z kolei wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wskazuje na m.in. spadek przyrostu naturalnego, ryzyko braku zastępowalności pokoleń oraz konieczność dostosowywania infrastruktury do ich potrzeb.

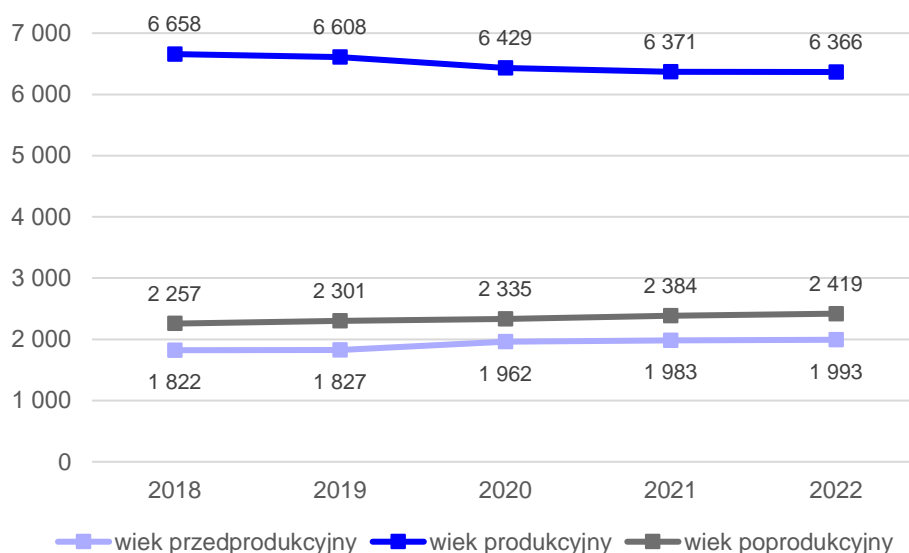
Na początku badanego okresu odsetek mieszkańców w wieku kreatywnym kształtował się na zbliżonym poziomie we wszystkich wymienionych w tabeli jednostkach, na poziomie ok. 14,5%. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano wówczas w Gminie Konopiska (14,87%). Z kolei w 2022 roku udział osób młodych w województwie, powiecie i Gminie spadł. Największe zmiany, względem początku okresu badań zaobserwowano w Gminie Konopiska. Dynamika zjawiska wyniosła wówczas 77%. Z kolei w 2018 roku odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 27,7% w województwie śląskim, 25,7% w powiecie częstochowskim oraz 25,1% w Gminie Konopiska. Największy wzrost wskaźnika na przestrzeni okresu badań nastąpił na szczeblu powiatowym. W Gminie Konopiska dynamika zmian kształtowała się na poziomie 114%. Oznacza to, że na badanym terenie następuje powolny zanik ludzi młodych zaczynających pracę, a coraz szybciej wzrasta liczba seniorów. Zjawisko to może w przyszłości zacząć negatywnie oddziaływać na lokalny rynek pracy oraz przyczynić się do zwiększenia nakładów finansowych przeznaczanych przez Gminę na nowe usługi społeczne, skierowane głównie do seniorów.

Tab. 13. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Konopiska w 2018 i 2022 roku na tle innych jednostek

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
województwo śląskie	14,53	13,13	90%	27,70	31,90	115%
powiat częstochowski	14,63	12,39	85%	25,70	30,40	118%
Konopiska	14,87	11,46	77%	25,10	28,70	114%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa rycina przedstawia strukturę ludności w Gminie Konopiska w latach 2018-2022. Można zaobserwować, że od początku okresu badań liczba osób w wieku produkcyjnym na terenie jednostki sukcesywnie maleje, średnio o 58 osób rocznie. Największy spadek odnotowano na przełomie 2019 i 2020 roku. Roczna zmiana wyniosła wówczas 179 osób. Od 2018 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rosła i wyniosła w 2022 roku 2 419 osób. Rycina odzwierciedla przedstawione w powyższych tabelach dane dotyczące tego zjawiska. Na przestrzeni całego okresu badań liczba seniorów przewyższała liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, średnio o 450 osób.

Ryc. 26. Struktura ludności w Gminie Konopiska w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Opieka nad dziećmi w Gminie Konopiska

Opieka przedszkolna w Gminie Konopiska realizowana jest przez następujące podmioty:

- Publiczne Przedszkole w Konopiskach;
- Oddział Przedszkolny przy SP w Jamkach-Korzonku;
- Oddział Przedszkolny przy SP w Łączcu;
- Publiczne Przedszkole w Kopalni;
- Publiczne Przedszkole w Rększowicach;
- Publiczne Przedszkole w Aleksandrii;

- Publiczne Przedszkole w Hutkach;
- Niepubliczne Przedszkole Lingwistyczne „Oxford for kids” w Wygodzie;
- Niepubliczne Przedszkole Klaretyńskie „Antoś” w Aleksandrii Pierwszej.

Tab. 14. Przedszkola na terenie Gminy Konopiska w 2022 roku

Nazwa przedszkola/oddziału/ przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
przedszkole publiczne				
Publiczne Przedszkole w Konopiskach	148	6	24,6	6:00-16:30
Oddział Przedszkolny przy SP w Jamkach Korzonku	16	1	16	8:00-15:00
Oddział Przedszkolny przy SP w Łażcu	17	1	17	7:00-16:00
Publiczne Przedszkole w Kopalni	45	2	22,5	6:30-16:00
Publiczne Przedszkole w Rększowicach	39	2	19,5	7:30-15:30
Publiczne Przedszkole w Aleksandrii	43	2	21,5	7:00-16:00
Publiczne Przedszkole w Hutkach	25	1	25	7:30-15:30
przedszkole niepubliczne				
Niepubliczne Przedszkole Lingwistyczne „Oxford for kids”	37	2	18,5	6:30-17:00
Niepubliczne Przedszkole Klaretyńskie „Antoś”	40	3	13,3	7:00-16:00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Konopiskach.

Największą placówką przedszkolną na terenie Gminy Konopiska, pod względem liczby dzieci, jest Publiczne Przedszkole w Konopiskach, które znajduje się przy ul. Lipowej 8 w miejscowości Konopiska. Placówka organizuje zajęcia w 6 grupach, których średnia wielkość wynosi ok. 25 dzieci. Przedszkole funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 6:00-16:30. Ponadto, na terenie Gminy działa dwuoddziałowe Publiczne Przedszkole w Kopalni, Rększowicach oraz Aleksandrii, i jednooddziałowe Przedszkole Publiczne w Hutkach. Organem prowadzącym wymienione placówki jest Gmina Konopiska, a organem sprawującym nadzór pedagogiczny jest Śląski Kurator Oświaty z siedzibą w Katowicach przy ul. Powstańców 41a.

Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w publicznych przedszkolach na terenie Gminy Konopiska w 2022 roku wyniósł 944,68 zł. Natomiast w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych koszt ten wynosił już 1 231,46 zł miesięcznie. Z kolei wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym w tym samym roku wyniosła w Gminie 708,51 zł.

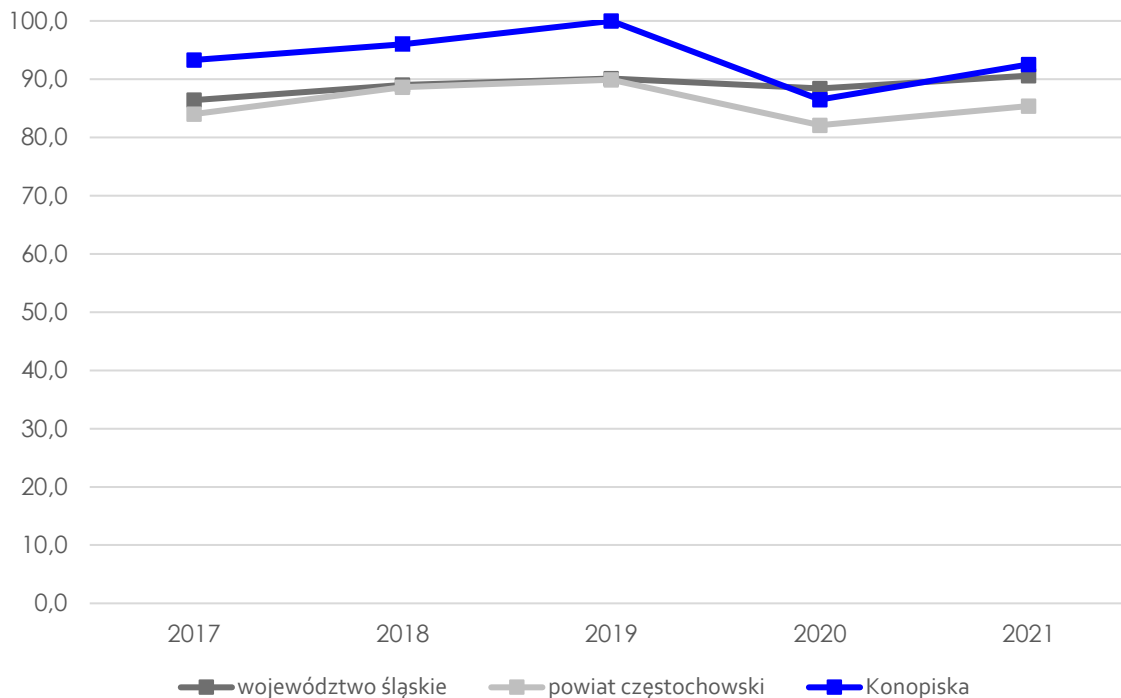
Tab. 15. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Konopiska w 2022 roku

	2018	2019	2020	2021	2022
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	602,44	684,01	730,36	766,21	944,68
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	451,83	513,01	547,77	574,66	708,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Konopiskach.

Liczba dzieci z terenu Gminy w przedszkolach na terenie innych gmin wyniosła w 2022 roku zaledwie 5 osób, a liczba dzieci z terenów innych gmin w przedszkolach na terenie Gminy – 20 osób. Oznacza to, że ok. 94% wszystkich podopiecznych w przedszkolach na terenie Gminy stanowią dzieci pochodzące z Gminy Konopiska.

Poniższy wykres przedstawia odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Konopiska w latach 2017-2021. Na przestrzeni okresu badań wartości osiągnięte przez Gminę oscylowały w przedziale 90-100%. Wyniki te przewyższały średnie uzyskane na poziomie powiatu częstochowskiego oraz województwa śląskiego. Wpływ na taki stan rzeczy może mieć m.in. wysoka dostępność świadczonych na terenie jednostki usług przedszkolnych.

Ryc. 27. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Konopiska w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Niepubliczny Klub Dziecięcy i Niepubliczne Przedszkole Lingwistyczne „Oxford for kids”, które znajdują się w miejscowości Wygoda, w lokalu 11J obejmują również swoją opieką dzieci do lat 3. Placówka posiada 20 miejsc dla podopiecznych. Miesięczna opłata za pobyt dziecka w Klubie wynosi 1050 zł. Z kolei koszt wyżywienia w skali miesiąca sięga 250 zł. Placówka otwarta jest od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00-17:00. Klub jest częściowo dotowany ze środków gminnych.

Edukacja szkolna

Na terenie Gminy Konopiska funkcjonuje 7 publicznych szkół podstawowych, zlokalizowanych w Jamkach-Korzonku, Łączu, Konopiskach, Kopalni, Rększowicach, Aleksandrii oraz Hutkach. Największą placówką oświatową w Gminie, pod względem liczby uczniów, jest Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Konopiskach, do której w 2021 roku uczęszczały 282 osoby. Uczniowie podzieleni byli na 15 oddziałów o średniej wielkości 19 uczniów. W pozostałych szkołach podstawowych liczba uczniów waha się w przedziale od 60 do 163 osób. Dane w tabeli odnoszą się do roku szkolnego 2020/2021 (SIO stan na 30.09.2020 r.).

Tab. 16. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Konopiska

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy (tak/nie)
Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Jamkach-Korzonku	70	7	10	14,7	nie

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łażcu	60	7	8,57	13,02	nie
Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Konopiskach	282	15	18,8	32,62	nie
Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jana Pawła II w Kopalni	88	8	11	9,93	nie
Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Rększowicach	71	8	8,875	11,61	nie
Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jana Kochanowskiego w Aleksandrii	163	9	18,11	16,58	nie
Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Mikołaja Kopernika w Hutkach	61	6	10,16	9,17	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Konopiskach.

Poniższa tabela przedstawia stan bazy dydaktycznej szkół podstawowych, znajdujących się na terenie Gminy Konopiska. Każda z placówek posiada dostęp do różnych obiektów sportowo-rekreacyjnych – hal sportowych, boisk piłkarskich oraz sal gimnastycznych. Szkoła podstawowa w Konopiskach dysponuje największą bazą tego typu obiektów. Z kolei placówka w Jamkach-Korzonku jako jedyna prowadzi oddział integracyjny. Dodatkowo każda ze szkół objęta jest monitoringiem wizyjnym, zapewnia szafki dla uczniów, dysponuje parkingami dla nauczycieli oraz posiada gabinety pielęgniarstwa. Liczba sal lekcyjnych oraz liczba dostępnych komputerów różnią się w poszczególnych placówkach oświatowych, ze względu na odmienne potrzeby edukacyjne.

Tab. 17. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Konopiska

Nazwa szkoły:	SP Jamki-Korzonek	SP Łażec	SP Konopiska	SP Kopalnia	SP Rększowice	SP Aleksandria	SP Hutki
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	7	7	17	9	7	12	9
Rodzaj i stan obiektów sportowych	sala gimnastyczna – stan dobry	sala gimnastyczna – stan dobry	szkoła korzysta z gminnej hali sportowej	boisko sportowe, siłownia zewnętrzna, sala gimnastyczna – stan dobry	Sala gimnastyczna – do rozbudowy	hala sportowa, boisko sportowe – stan dobry	sala gimnastyczna – stan dobry
Pracownicy językowe (tak/nie)	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne (tak/nie)	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	31	13	31	17	16	32	22
Projekторы multimedialne (szt.)	6	6	22	4	8	9	4
Kamery - monitoring szkolny (tak/nie)	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia (tak/nie)	tak	Tak (kl. I-V)	tak	tak (kl. I-III)	tak	tak (kl. I-III)	tak
Świetlice (tak/nie; godziny otwarcia)	11:30-15:00 x 2 dni; 12:30-15:00 x 3 dni	12:45-15:15; czwartek i piątek 11:40-15:15	7:00-8:00, 11:30-16:30	11:35-15:00/15:30	12:45-14:45	7:30- 15:45	12:00-15:00
Parkingi dla kadry / rodziców (tak/nie)	tak/tak	tak/tak	tak/nie	tak/tak	tak/tak	tak/tak	tak/tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny (tak/nie)	tak/nie	tak/nie	tak/nie	tak/tak	tak/nie	tak/nie	tak/nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Konopiskach.

Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Konopiska wraz z klasami "0" w latach 2018-2022 ulegała zmianom. Na początku badanego okresu, w 2018 roku, wyniosła ona 971. Następnie zaobserwowano spadek tej wartości o 186 osób. W kolejnych latach liczba uczniów ponownie wzrosła, a w 2022 roku osiągnęła wartość 838. Zmiany te to efekt reformy oświaty i zamknięcia gimnazjów. Dodatkowo władze jednostki przyjęły w 2022 roku grupę dzieci z Ukrainy, dla których przygotowano opiekę szkolną w 3 oddziałach przygotowawczych – jeden oddział utworzony został w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Aleksandrii, a dwa pozostałe w Szkole Podstawowej w Konopiskach. Łączna liczba uczniów z Ukrainy korzystających z oddziałów przygotowawczych wyniosła w 2022 roku 42 dzieci. Liczba uczniów z terenu Gminy Konopiska, która uczęszcza do szkół na terenie innych gmin wyniosła w 2018 roku 60 osób. Na przestrzeni okresu badań liczba ta zwiększyła się do 78 uczniów.

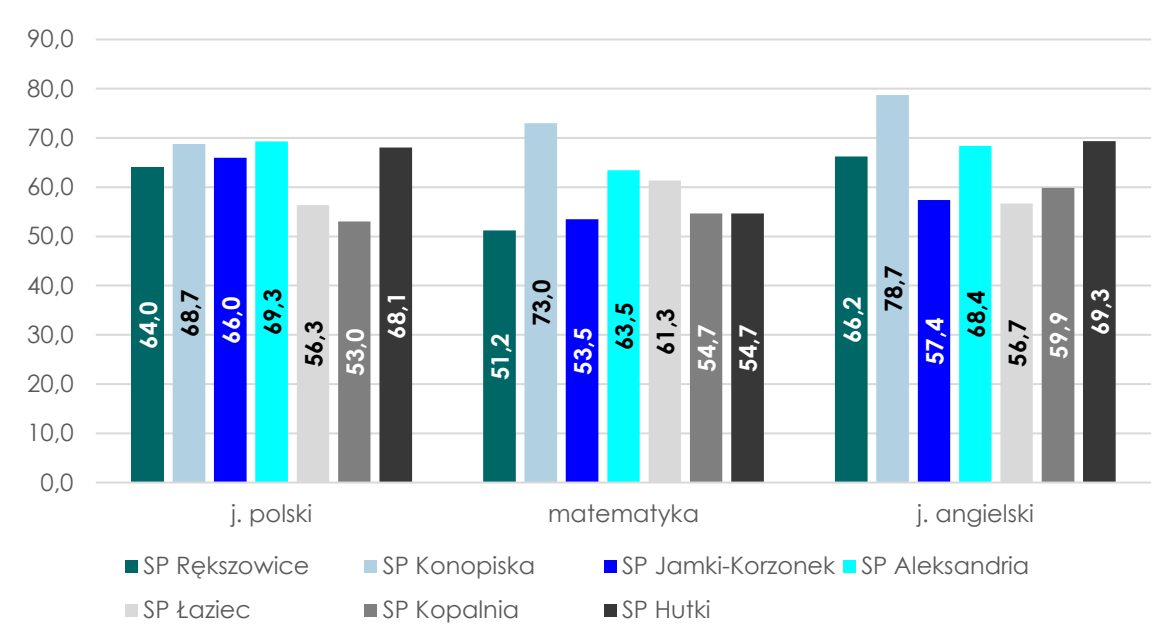
Tab. 18. Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Konopiska oraz innych gmin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	971	785	795	828	838
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	60	68	70	70	78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Konopiskach.

Badania postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej wykorzystywanymi do tego celu narzędziami są sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. W celu przeanalizowania poziomu nauczania w szkołach na terenie Gminy Konopiska przeanalizowano średnie wyników egzaminu ósmoklasisty w poszczególnych placówkach oświatowych w Gminie w 2022 roku. Następnie analizie poddano średnie wyników egzaminu ósmoklasisty dla całej Gminy Konopiska na tle powiatu częstochowskiego oraz województwa śląskiego w latach 2020-2022.

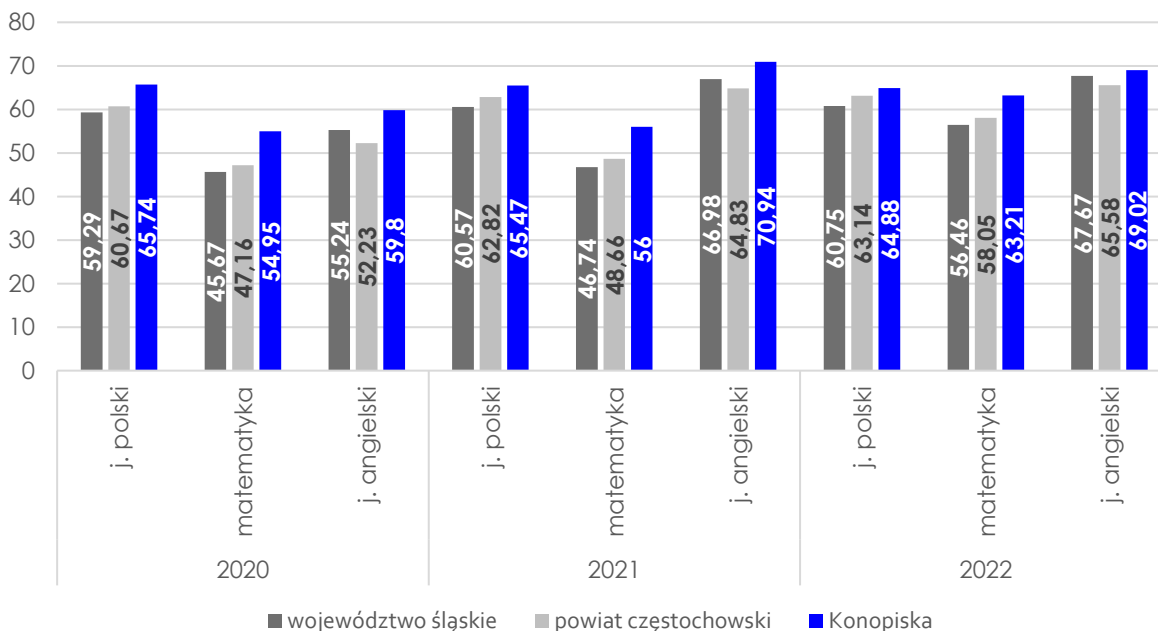
Poniższy wykres przedstawia średnie wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego w szkołach podstawowych w Rększowicach, Konopiskach, Jamkach-Korzonek, Aleksandrii, Łażcu, Kopalni oraz Hutkach w 2022 roku. W części z języka polskiego najlepiej poradzili sobie absolwenci szkół z miejscowości Aleksandria (średni wynik: 69,3%), Konopiska (średni wynik: 68,7%) i Hutki (średni wynik: 68,1%). Najgorsze wyniki odnotowano z kolei w Szkole Podstawowej w Kopalni. Z matematyki najwyższą średnią zdobyli uczniowie placówki z Konopisk. Średni wynik wynosił bowiem 73%, co znacząco przewyższało rezultaty z pozostałych szkół. W części z języka angielskiego ponownie najlepsze wyniki odnotowano w SP Konopiska. Ze wszystkich części egzaminu najgorzej poradzili sobie absolwenci z Kopalni oraz Łażca.

Ryc. 28. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w % w szkołach podstawowych w Gminie Konopiska w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022 Jawor.

Uczniowie szkół podstawowych, znajdujących się na terenie Gminy Konopiska, osiągnęli zbliżone wyniki na egzaminie ósmoklasisty w porównaniu z powiatem częstochowskim i województwem śląskim. Zaobserwować jednak można, że w latach 2020-2022 średnia wyników Gminy była wyższa o ok. 5-10 punktów procentowych z poszczególnych przedmiotów od średniej dla województwa oraz powiatu. Na przestrzeni badanego okresu uczniowie szkół podstawowych w Gminie najlepiej radzili sobie z egzaminem z języka angielskiego, a najgorzej z egzaminem z matematyki.

Ryc. 29. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w % w Gminie Konopiska w latach 2020-2022 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022 Jawor.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w Gminie Konopiska w latach 2017-2022. Na przestrzeni badanego okresu wydatki na oświatę ulegały zmianom. Od 2017 do 2019 roku nakłady finansowe w jednostce wzrosły o ponad 4 mln zł. Następnie zaobserwowano spadek wydatków do poziomu ok. 17,8 mln zł. Sytuacja ta mogła zostać spowodowana pandemią COVID-19 i wprowadzeniem obowiązku nauki zdalnej, co wpłynęło na obniżenie się kosztów związanych ze świadczeniem usług edukacyjnych w Gminie. Od 2021 roku wydatki oświatowe ponownie zaczęły wzrastać. Na przestrzeni badanego okresu subwencja oświatowa, bezzwrotne wsparcie finansowe udzielane przez Państwo, zmieniała się. Największe różnice zaobserwowano w latach 2020-2022. Kwota subwencji wzrosła w 2021 roku o ponad 2,6 mln zł w porównaniu z rokiem poprzednim. Następnie spadła do poziomu ok. 11,9 mln zł. W tych samych latach stopień pokrycia subwencji również ulegał fluktuacjom. Najwyższe pokrycie odnotowano w 2021 roku, które kształtowało się na poziomie 68%. Z kolei najniższe w 2019 roku, kiedy to stopień pokrycia osiągnął wartość 51%.

Tab. 19. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Konopiska w latach 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WYDATKI OGÓŁEM	15 698 558,72	17 090 998,25	20 129 874,44	17 805 646,31	19 766 959,09	21 660 556,00
Wydatki bieżące, w tym:	14 158 630,19	15 182 229,82	17 067 976,25	16 955 601,92	19 041 522,41	21 146 646,86
Wynagrodzenia i pochodne	10 629 718,34	11 594 235,71	12 688 595,43	13 056 291,55	14 478 761,61	15 905 770,82
Pozostałe wydatki bieżące	3 528 911,85	3 587 994,11	4 379 380,82	3 899 310,37	4 562 760,80	5 240 876,04
Wydatki majątkowe	1 539 928,53	1 908 768,43	3 061 898,19	850 044,39	725 436,68	513 909,14
SUBWENCJA OŚWIATOWA	9 393 767,00	9 044 545,00	10 229 983,00	10 771 399,00	13 445 005,00	11 987 575,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	6 304 791,72	8 046 453,25	9 899 891,44	7 034 247,31	6 321 954,09	9 672 981,00
Stopień pokrycia	60%	53%	51%	60%	68%	55%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Konopiskach.

Kultura i sport

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację zadań w zakresie kultury i sportu w Gminie Konopiska jest **Gminne Centrum Kultury i Sportu w Konopiskach**. Placówka organizuje w Gminie zajęcia sportowe, taneczne, plastyczne oraz muzyczne, a także imprezy cykliczne i plenerowe. Centrum czynne jest od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00-16:00, jednak zajęcia odbywają się także w godzinach popołudniowych i wieczornych. W Konopiskach znajduje się także **Gminna Biblioteka Publiczna**, która zapewnia mieszkańcom dostęp do zasobu dorobku nauki i kultury oraz organizuje działalność kulturalno-edukacyjną dla mieszkańców Gminy. Sieć biblioteczna Gminnej Biblioteki Publicznej w Konopiskach składa się z Biblioteki Głównej mieszczącej się w Konopiskach oraz filii bibliotecznych w Aleksandrii, Hutkach oraz Rększowicach. Placówki biblioteczne są ośrodkami organizującymi i współorganizującymi aktywności na rzecz mieszkańców Gminy, w tym zajęcia dla dzieci, warsztaty tematyczne oraz spotkania autorskie. Aktualny stan księgozbioru księżnicy wynosi ponad 20 tys. woluminów książek oraz ponad 350 tytułów audiobooków. Biblioteka jest czynna w połowę sobót w roku, co ułatwia mieszkańcom dostęp do jej zbiorów oraz posiada stanowisko z dostępem do Academicy, czyli darmowej wypożyczalni międzybibliotecznej umożliwiającej korzystanie ze zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej. Ponieważ Biblioteka Główna nie jest dostosowana do osób z niepełnosprawnością ruchową, posiada przed budynkiem zewnętrzną „wrzutnię”, która umożliwia zwrot materiałów o dowolnej porze.

Głównym celem funkcjonowania Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Konopiskach jest prowadzenie wielokierunkowej działalności służącej upowszechnianiu kultury oraz sztuki, propagowaniu rekreacyjnej aktywności fizycznej, zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa. Placówka organizuje zajęcia w różnych sekcjach tematycznych. Należą do nich:

- Zespół ludowy „Konopielki”;
- Zespół Śpiewaczy Gminy Konopiska;
- Mażoretki „Szyk”;

- Warsztaty artystyczne;
- Zajęcia plastyczne;
- Zajęcia nauki gry na keyboardzie;
- Zajęcia taneczne;
- Sekcja lekkoatletyczna;
- Sekcja siatkówki;
- Sekcja koszykówki;
- Sekcja szachów;
- Szkółka tenisa ziemnego;
- Koło Miłośników Historii Gminy Konopiska;
- Zespół KGW „Wiosenne Kwiaty”.

Na terenie Gminy funkcjonuje również Gminny Ludowy Klub Sportowy „Lot” Konopiska, który ściśle współpracuje z drużyną RKS „Raków” Częstochowa. Dodatkowo w Gminie działa Klub Sportów Lotniczych „Orzeł” w Konopiskach, który zrzesza entuzjastów latania z regionu i okolic.

Ponadto, na terenie badanej jednostki, w miejscowości Kopalnia, funkcjonuje świetlica wiejska.

Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych odbywających się na terenie Gminy Konopiska należy zaliczyć:

- Międzynarodowy turniej BOCCI „Prometeus Cup”;
- Dziecięcy Memoriał Ireny Szewińskiej;
- Mistrzostwa Polski Młodzików w Sermierce;
- Dni Gminy Konopiska wraz z Sobótką;
- Powiatowy Turniej Szachowy „Złota Wieża”;
- Mistrzostwa Modeli Pływających;
- Gminne Uroczystości Barbórkowe;
- Gminny Dzień Kobiet;
- Dzień Rodziny;
- Międzypowiatowy Konkurs Plastyczny „Koszyczek Wielkanocny”;
- Międzypowiatowy Konkurs Plastyczny „Anioł”;
- Międzypowiatowy Konkurs Plastyczny „Walentynka”;
- Koncert kolęd i pastorałek;
- WOŚP;
- Gminny Konkurs Recytatorski;
- Eko-piknik;
- Półmaraton Aleksandryjski;
- Gminne zawody lekkoatletyczne;
- Bieg Nocny;
- Narodowe Czytanie;
- Gminne Uroczystości Niepodległościowe – 11 listopada;
- Stoły Bożonarodzeniowe;
- Ferie z GCKiS;
- Wakacje z GCKiS;
- Obozy letnie i zimowe z GCKiS.

Poniższa tabela zawiera spis obiektów kulturalno-sportowych, które znajdują się na terenie Gminy Konopiska. Infrastruktura ta wykorzystywana jest do prowadzenia zajęć sportowych, warsztatów artystycznych oraz organizacji imprez cyklicznych. Większość obiektów charakteryzuje się dobrym stanem

technicznym, z wyjątkiem Świetlicy GCKiS w Korzonku oraz boiska sportowego Orlik w Aleksandrii, które wymagają remontu.

Tab. 20. Obiekty infrastruktury kulturalno-sportowej w Gminie Konopiska

Nazwa obiektu i lokalizacja	Stan obiektu
Siedziba Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Konopiskach	Nowy
Świetlica GCKiS w Kopalni	Dobry stan techniczny
Gminna Hala Sportowa w Konopiskach	Nowy, klimatyzacja w Małej Sali Ćwiczeń
Kompleks Sportowo-Rekreacyjny "Pająk" w Konopiskach	Po remoncie, dobry stan techniczny
Boisko Orlik w Aleksandrii	Wymaga remontu, zły stan techniczny
Hala Sportowa w Aleksandrii	Nowy
Boisko GLKS „Lot” Konopiska w Konopiskach	Dobry stan techniczny
Świetlica Koła Emerytów i Rencistów w Konopiskach	Dobry stan techniczny
Gminna Biblioteka Publiczna w Konopiskach – Biblioteka Główna	W dobrym stanie technicznym
Gminna Biblioteka Publiczna w Konopiskach – Filia w Hutkach	Dobry stan techniczny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Konopiskach.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Za utrzymanie porządku publicznego na terenie Gminy Konopiska odpowiedzialny jest Komisariat Policji w Blachowni, który mieści się przy ul. 1 Maja 101. Czynną służbę pełni w nim 28 funkcjonariuszy – m.in. kierownik komisariatu, dyżurni oraz dzielnicowi.

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Konopiska odpowiadają również strażacy ratownicy z 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Aleksandrii, Hutkach, Jamkach, Konopiskach, Rększowicach oraz Wąsoszu-Łażcu. Jednostka OSP Konopiska oraz Jednostka OSP Rększowice zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG). Ich rejonem operacyjnym chronionym jest powiat (dla pozostałych jednostek Gmina). Z budżetu Gminy przeznaczanego na ochronę przeciwpożarową poniesione zostały takie wydatki podstawowe jak: ubezpieczenie, badania lekarskie, a także utrzymanie remiz, pojazdów oraz sprzętu.

Tab. 21. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Konopiska

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Aleksandria	ul. Gościńska 146	nie
OSP Hutki	Hutki 24	nie
OSP Jamki	Jamki 112	nie
OSP Konopiska	ul. Opolska 20	tak
OSP Rększowice	Rększowice 77	tak
OSP Wąsosz-Łaziec	Wąsosz 12	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Konopiskach.

Na terenie miejscowości Konopiska prowadzony jest monitoring wizyjny, który obejmuje budynek Urzędu Gminy Konopiska przy ul. Lipowej 5. Dodatkowo monitoring zainstalowany został we wszystkich placówkach edukacyjnych na terenie badanej jednostki.

Zainstalowane tam kamery służą ochronie mienia i zachowaniu porządku publicznego.

W 2022 roku problemy w zakresie bezpieczeństwa dotyczyły najczęściej drobnych kradzieży oraz przestępstw związanych z uszkodzeniem mienia.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

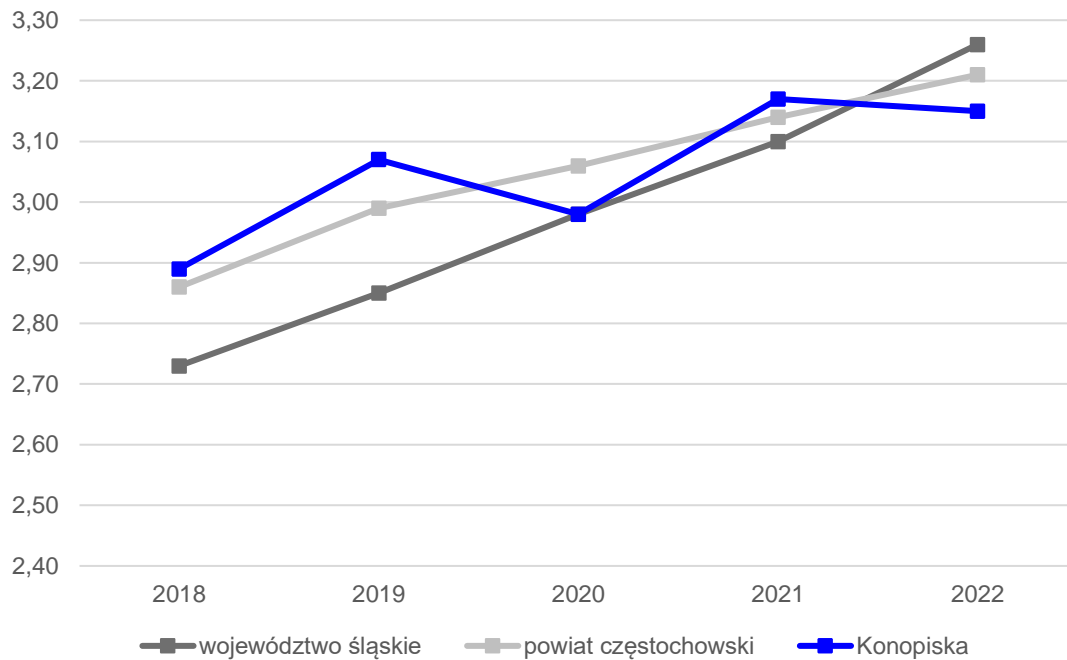
Otoczenie wewnętrzne

W Gminie Konopiska funkcjonują liczne organizacje pozarządowe, które mają służyć diagnozowaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców Gminy. Prężnie rozwijające się organizacje pozarządowe zwiększają wpływ sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej, wpływają na zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów oraz oddziałują na zwiększającą się jakość życia poprzez pełniejsze zaspakajanie potrzeb społecznych w Gminie. Wśród nich wyróżnia się:

- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Ruchowo ich Rodzin i Przyjaciół "Prometeusz";
- Gminny Ludowy Klub Sportowy "LOT" Konopiska;
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „ALEX”;
- Fundacja im. Edmunda Mzyka;
- Stowarzyszenie Młodzieżowa Orkiestra Dęta Konopiska;
- Stowarzyszenie na rzecz promocji wsi;
- Fundacja „Filary”;
- Fundacja „Dzieci Wujka Toma”;
- Organizacja ekologiczna „Eko-Hutki”
- Stowarzyszenie Miłośników Gminy Konopiska "TIIS";
- Gminne Koło Emerytów i Rencistów;
- Klub Sportów Lotniczych "Orzeł";
- Stowarzyszenie Górników;
- Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych;
- Polski Związek Pszczelarzy;
- Parafialny Klub Sportowy „Waluś”;
- Stowarzyszenie "Nasze Konopiska";
- Stowarzyszenie "Centrum Odzieżowe";
- Międzynarodowe Stowarzyszenie "POBRES";
- Koło Gospodyń Wiejskich w Aleksandrii;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kopalni;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Wąsoszu;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Łażcu;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Walaszczkach;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Konopiskach;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Korzonku;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Hutkach;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Rększowicach;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Wygodzie;
- Ochotnicza Straż Pożarna Aleksandria;
- Ochotnicza Straż Pożarna Hutki;
- Ochotnicza Straż Pożarna Jamki;
- Ochotnicza Straż Pożarna Konopiska;
- Ochotnicza Straż Pożarna Rększowice;

- Ochotnicza Straż Pożarna Wąsosz-Łaziec;

Poniższy wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Konopiska na tle powiatu częstochowskiego oraz województwa śląskiego. Na przestrzeni badanego okresu wartość wskaźnika dla Konopisk wzrosła, pomimo widocznych na rycinie fluktuacji. Tendencja ta może świadczyć o rosnącym zaangażowaniu społecznym i aktywizacji społecznej w Gminie.

Ryc. 30. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Konopiska na tle powiatu i województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Otoczenie zewnętrzne

Gmina Konopiska należy do 6 związków i stowarzyszeń międzygminnych:

- 1) Śląski Związek Gmin i Powiatów – związek zrzesza gminy oraz powiaty z całego województwa śląskiego w celu wspierania procesów rozwojowych w regionie;
- 2) Lokalna Grupa Działania „Bractwo Kuźnic” – celem stowarzyszenia jest prowadzenie działań mających na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich;
- 3) Stowarzyszenie do spraw Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Subregionu Północnego Województwa Śląskiego;
- 4) Związek Komunalny Gmin ds. Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Częstochowie – do zadań związku należy zbiorowe zaopatrywanie gmin w wodę, eksploatacja kanalizacji sanitarnej i oczyszczania ścieków oraz ochrona wód podziemnych Górnojurajskiego Zbiornika Wód Podziemnych 326;
- 5) Związek Gmin „Porozumienie Gospodarczo-Turystyczne Gmin Górnej Małej Panwi i Górnej Liswarty” z siedzibą w Lublińcu – zadania związku obejmują promocję turystyki, rozwój gospodarczy gmin, ochrona środowiska oraz ochronę kultury śląskiej;
- 6) Związek Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego.

Partnerstwo we wskazanych związkach i stowarzyszeniach wspiera rozwój Gminy m.in. poprzez współpracę samorządów, możliwość wspólnego podejmowania działań i inicjatyw oraz dzielenie się doświadczeniami z pozostałymi interesariuszami.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna dla mieszkańców z terenu Gminy Konopiska zapewniana jest przez następujące podmioty:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej GOZ Konopiska, przy ul. Lipowa 3 w Konopiskach;
- ALMED – Zakład Usług Medycznych, przy ul. Gościnniej 33 w Aleksandrii.

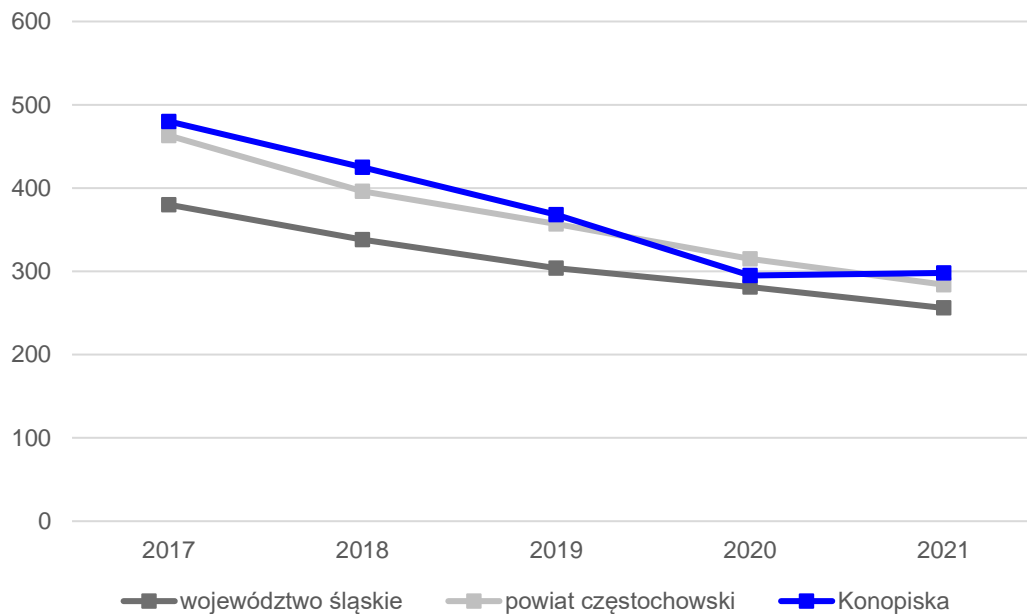
Najbliżej położone od Gminy Konopiska stacje pogotowia ratunkowego znajdują się w mieście Częstochowa przy ul. Kilińskiego 10 (13,2 km od centrum Gminy) oraz przy ul. Rejtana 25/35 (15,6 km od centrum Gminy). Ponadto w miejscowości Blachownia stacjonuje 1 Podstawowy Zespół Ratownictwa Medycznego, dla którego rejonem operacyjnym są gminy Konopiska oraz Blachownia.

Na terenie Gminy Konopiska funkcjonują 2 apteki, które umożliwiają mieszkańcom kupno niezbędnych leków:

- APTEKA NA ZDROWIE, przy ul. Częstochowska 2 w Konopiskach;
- APTEKA OGÓLNODOSTĘPNA, przy ul. Częstochowska 1 w Konopiskach.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie Konopiska odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który znajduje się przy ul. Lipowej 1 oraz ul. Sportowej 1 w Konopiskach. Głównym celem działalności GOPS-u w Konopiskach jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osobom oraz rodzinom dotkniętym trudną sytuacją życiową. Głównym zadaniem podmiotu jest ustalanie prawa do świadczeń pieniężnych, usługowych oraz rzeczowych, organizacja pracy socjalnej, a także realizacja unijnych i krajowych programów wsparcia osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Ponadto placówka realizuje usługi opiekuńcze na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, a także usługi opieki wytchnieniowej i asystencji osobistej. W strukturach organizacyjnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje także Placówka Wsparcia Dziennego „Promyk”. Podmiot ten skupia swoje działania na wspieraniu rodzin o niskich kompetencjach opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, pomoc w odrabianiu lekcji, prowadzenie zajęć z profilaktyki uzależnień, a także poprzez zapewnianie opieki psychologicznej i socjoterapeutycznej swoim podopiecznym. Na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzona jest od 2010 roku usług asystencji rodzinnej.

Na przestrzeni okresu badań liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności w wybranych jednostkach administracyjnych charakteryzowała się tendencją spadkową. Wpływ na taki stan rzeczy miał m.in. spadek bezrobocia oraz wzrost dochodów mieszkańców regionu. Najwyższą wartość wskaźnika w latach 2017-2021 odnotowano na terenie Gminy Konopiska. Wynik ten jednak zbliżony był do średniej powiatu częstochowskiego oraz nieznacznie przewyższał średnią dla województwa śląskiego.

Ryc. 31. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Konopiska na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Władze Gminy Konopiska prowadzą politykę mieszkaniową w oparciu o „Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Konopiska na lata 2021-2026” (Uchwała nr 270/XXXII/2021 Rady Gminy Konopiska z dnia 22 czerwca 2021 r.). Dokument ten stanowi o zasadach ustalania wysokości czynszu dla użytkowników posiadanych przez Gminę lokali mieszkaniowych, plan remontów i modernizacji posiadanego mienia, a także prognozę dotyczącą stanu technicznego zasobu mieszkaniowego.

W 2022 roku zasób mieszkaniowy Gminy Konopiska składał się z 35 lokali mieszkalnych, z czego 20 lokali to mieszkania socjalne, a 15 lokali to mieszkania komunalne. Na przestrzeni badanego okresu liczba mieszkań socjalnych nie uległa zmianie. Z kolei liczba mieszkań komunalnych zmniejszyła się o 15, ponieważ budynek przy ul. Częstochowskiej 4 w Konopiskach, w którym znajdowały się te lokale, został wyburzony. W zamian oddano do użytku nowy budynek socjalny przy ul. Przemysłowej 16B w Konopiskach.

Tab. 22. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Konopiska w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań komunalnych	35	35	35	35	20
Liczba mieszkań socjalnych	15	15	15	15	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Konopiskach.

Załącznik nr 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030 – konsultacje społeczne

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Konopiska na lata 2024-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (DPS, Klub Seniora)?						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi Gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						

Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						

Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
Działalność domu ośrodka kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

Metryczka

Płeć: kobieta mężczyzna

Wiek: poniżej 18 lat 18-25 lat 26-35 lat 36-45 lat 46-55 lat
 56-65 lat powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

uczeń/student rolnik przedsiębiorca osoba pracująca osoba bezrobotna
 emeryt / rencista inne (jakie?)

Zamieszkanie:

jestem mieszkańcem gminy nie jestem mieszkańcem gminy

Załącznik nr 3: Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. WYSOKIEJ JAKOŚCI INFRASTRUKTURA WARUNKUJĄCA BEZPIECZEŃSTWO I KOMFORT ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	1) Rozbudowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, mostowej oraz pozostałej infrastruktury przydrożnej				
	2) Poprawa bezpieczeństwa na terenie Gminy m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację systemu oświetlenia ulicznego (w tym ekologicznego), budowę przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej, poprawę stanu oznakowania drogowego oraz wymianę i ujednolicenie wiat przystankowych				
	3) Współpraca z zarządcami dróg wyższego rzędu, w celu rozbudowy i modernizacji dróg, w szczególności dróg powiatowych i wojewódzkich				
	4) Doprowadzenie sieci kanalizacyjnej do możliwie jak największej liczby gospodarstw domowych oraz modernizacja istniejącej infrastruktury				
	5) Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej				
	6) Budowa oczyszczalni ścieków na terenie Gminy				
	7) Budowa nowych i modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody				
	8) Wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków				
	9) Stworzenie warunków do rozwoju sieci gazowej na terenie Gminy				
	10) Zwiększenie dostępności do szerokopasmowego Internetu oraz współpraca z operatorami i umożliwienie rozwoju wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy				
	11) Zwiększenie punktów monitoringu na terenie Gminy				
1.2. UPORZĄDKOWANA GOSPODARKA PRZESTRZENNA	1) Aktualizacja i sporządzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania terenu i dostosowanie ich do potrzeb rozwijającej się Gminy				
	2) Rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego w oparciu o zasady ładu przestrzennego, dostosowany do wzrastającej liczby mieszkańców				
	3) Remont i modernizacja mieszkań komunalnych i socjalnych				
	4) Kształtowanie zabudowy centrum Konopisk mające na celu wykształcenie centrum administracyjno-usługowego Gminy				
	5) Wykształcenie przestrzeni publicznych stanowiących lokalne centra wsi (Aleksandria, Rększowice oraz Hutki)				
1.3. ZADBANE I CHRONIONE ŚRODOWISKO W GMINIE KONOPISKA	1) Lokalizacja instalacji pozyskujących energię odnawialną np. fotowoltaicznych, na budynkach użyteczności publicznej i innych obiektach gminnych				
	2) Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy				
	3) Promocja i rozwój odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców Gminy (panele fotowoltaiczne, pompy ciepła)				
	4) Wsparcie mieszkańców przy wymianie źródeł ciepła na niskoemisyjne				
	5) Zapewnienie ładu dotyczącego ochrony środowiska (jednakowe kosze na śmieci, tablice edukacyjne)				
	6) Podjęcie działań na rzecz poszukiwania potencjalnych źródeł geotermalnych				

7) Adaptacja do zmian klimatu, w tym rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury (systemów retencji i małej retencji)					
9) Podniesienie świadomości środowiskowej mieszkańców poprzez prowadzenie edukacji ekologicznej skierowanej do różnych grup społecznych, w tym możliwości zastosowania zielono-błękitnej infrastruktury oraz postępowania z odpadami					

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. INNOWACYJNA GOSPODARKA ORAZ PRZEDSIĘBIORCZY MIESZKAŃCY W GMINIE KONOPISKA	1) Dążenie do wyznaczenia strefy ekonomicznej we współpracy z Gminą Poczesna, przy autostradzie A1				
	2) Uzbrojenie potencjalnych terenów inwestycyjnych				
	3) Opracowanie strategii wprowadzenia narzędzia, jakim jest partnerstwo publiczno-prywatne (PPP)				
	4) Utworzenie targowiska/ryнку zbytu dla lokalnych przedsiębiorców				
	5) Stworzenie bazy/platformy informacyjno-promocyjnej dla przedsiębiorców, w tym usługodawców lokalnych				
	6) Stworzenie preferencyjnych warunków, systemu ulg i zachęt (m.in. podatkowych: od nieruchomości, środków transportu) dla przedsiębiorców				
	7) Stworzenie ogólnodostępnego i fachowego punktu porad prawnych i księgowych w zakresie zakładania i rozwoju przedsiębiorstw				
	8) Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa				
	9) Promocja lokalnej przedsiębiorczości, produkcji, agroturystyki i gastronomii				
2.2. BOGATA OFERTA TURYSTYCZNA OPARTA NA ZASOBACH REGIONU ORAZ JEJ PROMOCJA	1) Budowa ścieżek, tras rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych oraz wsparcie przy budowie tras rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych przy ciągach dróg wyższego rzędu				
	2) Stwarzanie warunków do rozwoju bazy usług gastronomicznych, hotelowych, noclegowych m.in. poprzez ulgi podatkowe przez określony czas prowadzenia działalności				
	3) Wspieranie rozwoju agroturystyki i ekoturystyki				
	4) Opracowanie folderu, mapy elektronicznej lub aplikacji pozwalającej aktywnie spędzić czas na terenie Gminy przy wykorzystaniu infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej				
	5) Utworzenie kalendarza cyklicznych wydarzeń lokalnych, promujących m.in. produkty lokalne oraz lokalnych twórców				
	6) Utrwalanie świadomości ponadlokalnej i regionalnej wśród mieszkańców, m.in. poprzez udział przedstawicieli Gminy w wydarzeniach i uroczystościach na szczeblu powiatu i regionu, związanych z upamiętnieniem wydarzeń historycznych i budowaniem regionalnej tożsamości				
	7) Dbanie o historię i tradycję regionu, m.in. poprzez zbiór pamiątek historycznych oraz tworzenie miejsc pamięci na terenie Gminy				
	8) Renowacja obiektów zabytkowych oraz terenów objętych ochroną oraz ich adaptacja na cele społeczno-gospodarcze				
2.3. BOGATA OFERTA KULTURALNA I SZEROKIE	1) Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej oraz sportowej (w tym rozbudowa Rynku jako zielonej przestrzeni z elementami kultury i zapleczem gastronomicznym,				

MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO	budowa nowej Biblioteki z częścią warsztatową i wystawową oraz Sali widowiskowej z amfiteatrem)				
	2) Wytyczanie, oznaczanie i utrzymanie szlaków pieszych, rowerowych, edukacyjnych				
	3) Poszerzenie oferty i dotacji w zakresie różnych dziedzin sportu (turystyka rowerowa, piesza, biegi),				
	4) Monitorowanie potrzeb mieszkańców				
	5) Stworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych mieszkańców oraz ich promocja				
	6) Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb wszystkich grup wiekowych poprzez organizację cyklicznych imprez, warsztatów oraz zajęć				
	7) Przygotowanie programów integrujących nowych mieszkańców Gminy – w tym przybyszy z Ukrainy				
	8) Zachęcanie do uczestnictwa w gminnych wydarzeniach oraz działalności w ramach organizacji pozarządowych w celu zwiększenia zaangażowania mieszkańców				
	9) Wsparcie organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki zewnętrzne oraz zapewnienie im zaplecza lokalowego, a także powierzanie szerszego spektrum zadań własnych Gminy organizacjom pozarządowym				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. EFEKTYWNE KSZTAŁCENIE I WYSOKA JAKOŚĆ OPIEKI NAD DZIEĆMI	1) Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury żłobkowej, w tym zwiększenie dostępu do placówek opieki nad dziećmi do lat 3				
	2) Rozbudowa i modernizacja placówek oświatowych względem potrzeb				
	3) Wsparcie rozwoju kompetencji nauczycieli				
	4) Zwiększenie oferty edukacyjnej w obszarze pomocy psychologiczno-pedagogicznej				
	5) Zapewnienie efektywnego nauczania języków obcych w szkole				
	6) Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych				
	7) Kontynuacja wsparcia dla uczniów zarówno uzdolnionych, jak i mierzącymi się z trudnościami w nauce				
	8) Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży w szkołach				
	9) Promocja wolontariatu uczniowskiego na rzecz kształtowania postaw obywatelskich wśród młodzieży				
3.2. ROZWIĄTE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ I OPIEKI ZDROWOTNEJ	1) Wsparcie działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz lokalnych organizacji pozarządowych w zakresie pomocy społecznej				
	2) Wspieranie rozwoju opieki krótko i długoterminowej dla osób ze szczególnymi potrzebami				
	3) Zapewnienie dostępu do poradnictwa psychologicznego i terapeuty od uzależnień				
	4) Tworzenie miejsc przyjaznych seniorom (np. Kluby Seniora, DPS, Uniwersytet Trzeciego Wieku) oraz rozwój gminnej polityki senioralnej, w tym oddanie do użytku Dziennego Domu Pomocy w Konopiskach				

	5) Podjęcie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom oraz pomoc rodzinom z trudnościami				
	6) Wdrażanie programów polityki zdrowotnej lub profilaktyki zdrowotnej i społecznej i podejmowanie inicjatyw uczących mieszkańców zdrowego trybu życia				
<p>3.3. WYSOKA EFEKTYWNOŚĆ ZARZĄDZANIA W JEDNOSTKACH ADMINISTRACYJNYCH ORAZ DOSTĘPNOŚĆ DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI</p>	7) Wsparcie działań zmierzających do rozwoju i poprawy dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym, specjalistycznym oraz rehabilitacyjnym				
	1) Zwiększenie dostępności gminnej przestrzeni publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami				
	2) Usuwanie barier architektonicznych, zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej (np. poprzez zamontowanie wind, podjazdów w budynkach użyteczności publicznej, usunięcie progów, krawężników)				
	3) Zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości komunikacji z instytucjami publicznymi za pomocą różnych środków wspierających komunikowanie się				
	4) Wsparcie funkcjonowania jednostek wykonujących zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego (np. zakup/dofinansowanie zakupu niezbędnego sprzętu)				
	5) Elektronizacja i cyfryzacja usług świadczonych przez Urząd Gminy oraz podległe jednostki				